

21 de maig, vers les set del vespre. Dues o tres hores més tard, ja sabien qui era el cervell de tota aquella agitació: Jordi Pujol. Al respecte, Casajoana indica que VJ Creix va posar davant seu la fitxa de Pujol, però no pas una fitxa policial -Pujol no havia estat detingut mai-, sinó una fitxa d'activitats: conferències i xerrades ("la policia fins el 1958 no em va cridar a declarar ... per una conferència donada a la Universitat. Vaig ser el primer -continua Pujol- que va donar una conferència en català a la Universitat davant un gran públic, set o vuit-cents estudiants. Vaig parlar sobre Catalunya. En Creix va preguntar molt sobre la paraula "desfeta" -havia dit que Catalunya havia sofert una desfeta" (15)). A continuació Creix i companyia van decidir d'esperar abans d'anar a buscar a Pujol, doncs essent dissabte a la nit podia ser al cine o al teatre: "Esperaremos a después de los espectáculos". Per la seva banda, Casajoana pensa que també deuria d'influir el fet que Pujol visqués en un barri benestant -a la seva actual residència de General Mitre- i volien evitar un escàndol amb la seva detenció.

Mentrestant, Xavi Polo havia pujat a Montserrat per a parlar amb l'Abat Escarré a fi que convencés a Pujol que s'havia d'amagar. Quan es disposava a baixar a Barcelona, s'assabentaren que Pujol havia estat ja detingut (16).

Segons Franco, "Todo estaba preparado para deslucir los actos celebrados con motivo de mi estancia. Se comprobó que el señor Pujol es un elemento separatista, y en el registro hecho en su casa se le encontró mucha propaganda de esta índole" (17).

En una entrevista actual a Marta Ferrussola, aquesta explica com va ser la detenció del seu marit: "Ja són aquí ... Recuerdo que la hija pequeña cumplía aquella noche seis meses ... Lo hicieron vestir y se lo llevaron. Ya no lo volví a ver hasta que lo ingresaron en la cárcel Modelo. Antes, a la Vía Layetana le llevé un saco de dormir y otras cosas" (18).

Jordi Pujol va rebre de valent: "no m'agrada parlar de la meua detenció, però la paraula maltractament no és la paraula adequada i queda molt curta. Jo hauria pogut exhibir el "pandero" per tot Espanya ... i altres coses. Vaig tenir problemes d'orina..." (19), declararia anys després. Amb les tortures li arrencaren el nom de l'impressor: el senyor Francesc Pizon que aleshores tenia 66 anys. Pizon va ser detingut i emmenat a "Jefatura", al despatx de VJ Creix, on hi havia quatre policies més i on va veure a Jordi Pujol en una cadira i queixant-se. Creix l'amenaçà amb un "Lo que

le hemos hecho a Pujol se lo haremos a Vd". Però Pizon, una persona ja gran amb un alt sentit de la dignitat, li va contestar tallant: "Tendrá Vd cuidado" la qual cosa va produir un efecte de sorpresa en els policies ja que no el van tocar. A continuació li van mostrar una estesa d'octaves impreses, afegint que tot allò era cosa seva. Pizon, amb el seu aplom i sang freda, els va corregir: "No señor. Más son esta, esta... y aquella. Pero el resto, no. Fíjense que el tipo de letra es distinto" (20). Tot seguit fou conduït als calabossos, a la cella on hi romania Jaume Casajoana al qual no coneixia. Al cap d'unes hores va entrar Pujol, ajudat per dos policies, doncs no podia caminar. El primer que va fer Pujol fou abraçar-se a Jaume Casajoana -una abraçada plena d'emoció i de companyeria- tot dient-li que "aquí no hi ha retrets per a ningú". No van parlar dels interrogatoris i sí van fer broma per a aixecar la moral: que el dia de demà algú els dedicaria un carrer i també, cosa curiosa, que per tal d'aconseguir la seva llibertat es podria iniciar una campanya de pintades dels seus noms a les parets. Però, afegiren, si bé Pujol i Pizon són cognoms curts, Casajoana era massa llarg i costava massa temps de pintar. Pujol va mostrar als seus companys el cul, els peus i l'esquena, inflats i plens de morats; també tenia una trauc al front. Ho va fer per si el portaven a la presó abans de ser reconegut per un metge. Al llarg d'aquell diumenge tots els detinguts foren portats en llibertat, a excepció de Pujol i Pizon que anaven a la "Modelo". Un cop a fora, Casajoana fou aconsellat d'amaçar-se, cosa que féu a Montserrat per la qual cosa quedà desconcertat de tot. A l'exterior, la situació era dirigida per Salvador Casanoves i per Josep Benet. A tots els agafats se'ls va obrir sumari de Consell de Guerra, incoant-se en el mateix procediment una "causa separada" només per a Pujol i Pizon. Com veurem més endavant, sols serien jutjats aquests dos últims.

La protesta

Els fets del Palau van córrer com la pólvora a cau d'orella. Aviat van aparèixer els primers fulls. En el paper titulat "Homenatge Nacional a Naragall" (Document 56), hi llegim: "Catalans!: un sol deure! Fer un mínim de cinc còpies per informar totes les terres de la Senyera. Al Palau ha estat defensada: ja l'hem vista a Montserrat i a les torres de la Sagrada Família. Hem de conseguir que torni a representar la nostra Pàtria, la nostra personalitat. Català: informa, escriu, és el teu deure d'avui". Un

altre full que va córrer, en canvi, feia burla dels detinguts amb una paròdia del "Cant de la Senyera" (21) (Document 57).

La qüestió dels maltractes i tortures també es va escampar, en especial després que la Junta del Col·legi d'Advocats de Barcelona, en reunió del 31 de maig, decidís enviar un escrit al Fiscal de l'Audiència Territorial de Barcelona, contenint els insults, maltractes i tortures, tot demanant que "en vista de todo ello tome las medidas necesarias para la comprobación judicial de los hechos denunciados, preparando así la futura sanción de los mismos". En aquest mateix dossier (Document 58), hi havia una querrel·la criminal presentada pel Sr Florenci Pujol, pare de Jordi Pujol traspassat ara fa poc, contra l'inspector Vicente Juan Creix, per maltractes de paraula, maltractes d'obra i per detenció illegal. Aquest dossier fou presentat precisament el dia del Consell de Guerra a Pujol i Pizon, és a dir el 15 de juny de 1960, i contenia les declaracions de Damià Escuder, Lluís Porcel, Jaume Casajoana, Joan Amigó, Magí Santmartí, Josep Cassiot, Lluís Maria Sunyer, Enric Bastardes, Llibert Cuatrecases, Narcís Boades, Josep Boldú, Miquel Coll i Alentorn i Ignasi Espar.

Sobre aquest punt, Franco comentaria: "Estoy seguro de que no es verdad, y así, después de lo que resulte de las diligencias judiciales, se confirmará la falsedad de las declaraciones de los que firmaron las denuncias y se les podrá exigir las debidas responsabilidades con arreglo a las leyes." (22).

Tenint en compte la personalitat catòlica militant dels detinguts, es va entrar en contacte amb diversos representants de l'Església, a fi que intercedissin per Pujol i Pizon. En aquest sentit, l'Abat de Montserrat va enviar el següent telegrama al general Franco: "Lamento profundamente la represión y las torturas inflingidas a los jóvenes catalanes arrestados durante el concierto del Orfeoó Català. Un lamentable epílogo para vuestro Gobierno ha quedado en Cataluña" (23). Igualment, Dom Aureli es negà a assistir al banquet de comiat al "Caudillo", a l'acte de despedida i, en canvi, va rebre personalment a uns quants dels detinguts. Aquesta actitud valenta de l'Abat era comentada així per Franco: "Es también cierto que el padre Escarré dirigió una carta muy impertinente al ministro de la Gobernación, protestando por la actuación de la policía y defendiendo a los agitadores. Dicho ministro le contestó con ecuanimidad y energía, lamentándose de que el abad alentase con su conducta a los grupos agitadores que, con el pretexto del amor a Cataluña, siembran la indisciplina y el descontento"

cclesia" [vegeu capítol següent], va en contra dels més elementals drets de la persona humana, dels que l'Església n'és heroica defensora en tots els indrets del món".

El dimarts es tornà a resar davant la seu episcopal. Al respecte, el full "Tortura a Barcelona -2" (Document 61), diu: "calgué maldar molt per aconseguir una nova entrevista amb el senyor Arquebisbe. Aconseguida a la fi, pot resumir-se en aquestes paraules: "No me consta, que traigan testigos oculares". El 25, la porta del Palau estava tancada. La gent s'agenollà al carrer, resà i cantà. El "Crec en un Déu" i "Amunt germans" s'anaren repetint. Mentrestant, una camioneta de la policia s'estacionà a la Plaça Nova. Agenollats, cantant, ningú no es mogué. Vegi's el "Noticiero" del diàbte 28, p. 16: "...en el cruce Obispo Irurita y Santa Lucía, con una concentración de un centenar de personas, la mayoría de ellas jóvenes y de ambos sexos, se entonaron cánticos religiosos y plegarias. Algunos de rodillas, otros en pié, algunos curiosos hemos indagado: -Rezamos para impetrar la salvación de la cultura y civilización cristiana en algunos países occidentales...". Al periodista que escriví aquest comentari li ha estat retirat el carnet professional".

Per la seva banda, el Govern Civil en una nota publicada després i de la qual parlarem en el pròxim capítol, parlava així d'aquestes concentracions: "Con posterioridad, en el Palacio de la autoridad episcopal de la diócesis, acudieron, por dos noches sucesivas, algunas personas, en su mayoría jóvenes y en número aproximado de un centenar, en protesta de tales detenciones y con la leyenda de unos martirios o tortura realizados por la policía. En el Palacio Episcopal quisieron ser recibidos por el señor arzobispo, y en el patio de dicho edificio exteriorizaron su indisciplina social y religiosa. A la noche siguiente, al ver que estaba cerrado el Palacio pretendieron iniciar un escándalo en la vía pública, desistiendo de ello al comprender, que, de continuar de dicha forma, tendría que actuar la fuerza pública".

Franco, finalment, comentaria: "Una comisión catalanista fue a visitar al arzobispo Modrego, y como se dice en la crónica [del "NY Times"], el arzobispo se negó a intervenir" (26).

La conducta de Modrego fou criticada molt vivament. Així, en el full citat més amunt (Document 60), hi llegim: "Ningú no discuteix l'autoritat del bisbe en les coses que són de la seva incumbència. Sabem que només a través d'ell podem pertànyer a l'Església i acedtem plenament, fidelment,

el seu guiatge espiritual. Gairebé tots els que acudirem al seu Palau hi hem anat moltes vegades i continuarem anant-hi per a cercar-hi doctrina i consell en matèria de dogma i moral, i orientació i guia per a les nostres activitats apostòliques.

Però a més de dirigents i militants d'organitzacions i Entitats catòliques, som ciutadans. Com a tals tenim drets i deures cívics que hem d'exigir i exigir-nos: aquestes accions temporals, diem-ho d'una vegada per sempre, poden prendre diverses formes i opcions sense separar-se del pensament cristià que professem, sense que tinguin d'ésser necessàriament aquelles que com a tals ciutadans, accepten o desitgen unes determinades Jerarquies, individualment o col·lectiva. (...)

Podem, per tant, optar per tal o qual forma de govern o estructura mentre no estigui formalment condemnada per l'Església. I en fer-ho, encara que sia contrari als desitjos o posició política del propi bisbe senyor Bisbe, no pressuposa desobediència, per fer-ho: i en el terreny de la política concreta encara no sabem de cap Jerarquia que hagi manat als seus diocesans, per exemple, d'ingressar a la Falange. Demostració de que en aquest terreny, no tenen autoritat.

Demanem als nostres bisbes que prenguin consciència de que els seus fidels són catalans. No els demanem que sien demòcrates si això va contra el seu tarannà: només volem que ens ho deixin ésser sense interpretar-ho com un atac a la seva Jerarquia. Volem que quedin al marge de tota política per tal que puguin parlar quan és necessari sortint en defensa dels principis de l'Església i de la dignitat de la persona".

Poc després era repartida una "Carta oberta" al Sr. Rodrigo (Document 62), signada per un grup de catòlics, escrita en un to encara molt més dur i que diu: "Consternats pels darrers aconteixements i molt particularment per l'actitud presa per V.E. Rvdma., ens permetem de fer constar la nostra més respectuosa però ferma protesta. (...)

Els detinguts i torturats eren catòlics. Qui pot dubtar de l'autèntica catolicitat d'en Jordi Pujol? Siguent fermes catòlics els ultratjats i siguent l'Església la suprema guardiana de l'ordre moral, lògica era la intervenció de V.E. en aquest afer. (...)

Avui hem vist l'espectacle d'unes portes barrades, al Pastor rebutjant les seves ovelles i reclamant del poder civil uns sicaris per a foragitar de la Casa del Pare a uns fills que havien confiat massa en el seu Pare i Pastor.

Ja s'obriran, Excel·lència, algun dia les portes del Palau. Vindran d'altres a buscar ^{-hi} auxili -aquests l'aniran a buscar a llocs molt distints i potser més eficaços-, sinó a passejar-hi la teia. En aquell moment, V.E. trucarà també als amics d'ara, però llavors li negaran aquell auxili que, avui, amb tanta diligència li han prestat per assotar-nos. No hi ha cap situació eterna. Però, recordeu-ho, Excel·lència, serem nosaltres, els acotats d'avui, els qui vindrem a defensar les vostres portes fins a donar la vida si cal. (...)

Avui Catalunya plora en la seva ànima i sagna en les seves carns. Igual que Crist ha tingut els seus botxins, també, com Crist, ha trobat en V.E. el seu Ponç Pilat. (...)

Recordeu, Excel·lència, que també es peca per omissió. També haureu de comparèixer davant el Tribunal de Déu a rendir comptes. V.E. podrà dir: "Senyor, he visitat tants vaixells, he assistit a tantes recepcions, he pres part a tants dinars, he organitzat tants congressos". -"I no has fet res més, Bisbe de Barcelona, mentre el teu poble sangnava sota el jou de la injustícia?".

Enant, tot i criticar l'actitud de Rodrigo, en fa la següent valoració: "Tot i haver fet visites i gestions importants, no ha volgut comprometre's amb la veritat, llançant una declaració pública. Per ésser un bisbe castellà, ja és força interessant haver-lo pogut pressionar imperiosament pels fidels, mai no s'havia mobilitzat un nombre tan important de gent -sobretot de catòlics- de tots els matissos i tendències. Ens hem de felicitar perquè s'ha trencat la inèrcia i aquesta massa que ara ha reaccionat -i que no és massa en el sentit pejoratiu sinó gent de vàlua- serà molt aprofitable per a futures accions." (27).

Els universitaris del CCU també van fer saber la seva opinió. En una octaveta datada de maig 1960 (Document 63), en la qual s'emmarca tot aquest seguit de fets, es diu: "Ara bé, cal adonar-se del moment en què ha passat tot això. És molt significatiu que aquests fets es produeixin al mateix temps que es porta a terme, per part de govern, una aparatosa campanya propagandística de desagravis i adulació envers Catalunya. És molt significatiu, repetim, que mentre al camp del Barça milers de persones canten la "Sardana de les Monges", al Palau de la Música no es pot cantar la "Senyera". És necessari prendre consciència clara de la postura del govern, no deixar-se enlluernar per les seves paraules, per afalagadores que siguin, ja que els fets han vingut a demostrar, una vegada més, la

realitat que ens toca viure: estem sota un règim d'opressió i violència on les llibertats més elementals resten ofegades per la injustícia. Cal que no oblidem mai aquestes experiències i ens esforcem, tots plegats, per a alliberar Catalunya i Espanya".

L'activitat de protesta religiosa continua. Així, "el dia de l'Ascensió [26 de maig], a diverses parròquies de Barcelona es va pregar des de la trona pels perseguits per la justícia. A això en seguiren d'altres misses molt concorregudes en l'Ofertori de les quals es digueren oracions col·lectives expressament dedicades a aquest fi [[Document 64]]. A Sant Felip Neri de Barcelona, es cloqué amb una d'aquestes misses la sèrie dels actes celebrats davant el Palau episcopal. Cal remarcar que aquesta acció s'ha estès a comarques, i entre elles hem de destacar la missa celebrada a Sabadell amb una important homilia [[Document 65]]. Hom hi remarcà l'assistència del fins ara alcalde vitalici, Sr Marcet, i el seu fill. Finalment, cal donar notícia d'una intervenció de la guàrdia civil, prop d'un sacerdot pertanyent a una ordre religiosa [al qual no he pogut identificar], que havia llegit públicament un sermó en el qual denunciava aquests fets. Els civils acudiren al Convent i demanaren el text, però l'autor es negà a donar-lo al·legant que només el facilitaria a l'autoritat eclesiàstica. S'oferí, però, a dur el text personalment, si gosaven endur-se'l a ell estingut" (28).

Aquells dies van circular encara dos fulls més. El primer, titulat "Luis de Galinsoga es revenja..." (Document 66), el qual només coneixc a través d'una reproducció feta a Mèxic (29), diu: "el delictes de que s'acusa Jordi Pujol i els altres detinguts i perseguits, entre ells un impressor, és el mateix delictes que varem cometre tots els ciutadans en dir col·lectivament NO a Galinsoga i en boicotejar "La Vanguardia". El doctor Pujol no fou, ni és, cap arrauxat: és un ciutadà que, com tants d'altres, va donar a conèixer a l'opinió pública allò que la premsa, com d'habitud, callava. Aquesta és la veritat.

Davant d'aquests fets, cal que Acedo Colunga sàpiga: que si defensar la dignitat d'ésser catalans és un delictes, tots nosaltres, gràcies a Déu, som culpables d'haver-lo comès. (...)

Cal que se sàpiga, on cal, que no férem la campanya per a substituir Galinsoga per Aznar; cal que se sàpiga que, de nou, estem disposats a iniciar la campanya de boicot contra "La Vanguardia", si no s'allibera Jordi Pujol i els altres empresonats i ~~estats~~ perseguits".

L'altre paper, datat de dos dies després, que tampoc no he vist en el seu original (30), porta el títol de "Gràcies, general Acedo" (Document 67). El contingut d'aquest full és un llistat de gràcies al governador civil, general del cos jurídic de l'Exèrcit de l'Aire, ~~Acedo~~, ja que amb la seva actitud i els seus actes està produint l'efecte contrari al desitjat, és a dir un reviscolament catalanista. En aquest sentit, se li diu: "Ens cal que resteu encara una temporada més per tal que pogueu completar la vostra obra històrica. No dimitísiu pas; no accepteu les imposicions del ministre de la Governació. Què sap ell dels catalans! Vós en sou l'especialista! Avui, la conducta que us dicta el vostre orgull és la mateixa que l'oposició i el poble català us recomana. Ja veieu com coincidim tots. Ja veieu com, restant, interpreteu els sentiments dels catalans. Escolteu, doncs el nostre prec: no accepteu imposicions de ningú; resteu ací. Vós sou el millor i si Franco o els seus ministres ho ho creuen, si creuen que ho dieu per vanitat, quedeu autoritzat a ensenyar-los aquest full nostre. Aleshores comprendran. Cal que vós i nosaltres ens ajudem mútualemtn. (...) Per tant, per tot el que heu fet fins ara, General, i per tot el que encara esperem que fareu pel recobrment de la consciència i la dignitat dels catalans, com a poble, una vegada més, i amb tota solemnitat, us diem de cor: Gràcies, General Acedo".

Paral·lelament a aquesta història, a Tarragona, un grup de catòlics adrejava un escrit al cardenal Benjamín de Arriba y Castro, protestant "perquè des de Tarragona i en tota la seva jurisdicció, persegueix i prohibeix les iniciatives dels capellans que intenten predicar en català i publicar els "Fulls Dominicals" en el nostre idioma" (34). Aquest document, que no he vist, "he estat profusament repartit per tot Catalunya i ha arribat a Joan XXIII. Informacions rebudes d'un seminarista catalanista ens diuen que un missioner català en ésser rebut pel Papa es va queixar de la incomprensió del cardenal espanyol de Tarragona, i diu que el Papa li va dir que ja estava assabentat d'aquesta manca de comprensió del De Arriba y Castro, però esperava que Déu li tocara el cor i li faria veure que el respecte a la llengua materna dels pobles és un deure indefugible" (32).

Franco va marxar el dia 24 de maig, mentre que el ministre de la Governació ho va fer l'endemà, dia 25. El "Caudillo" no va inaugurar, doncs, ni les obres del baixador de Passeig de Gràcia -dia 28- ni la Fira Internacional de Barcelona -dia primer de juny.

Aquells mateixos dies es va produir un fet espectacular: el segrest d'A-

dolf Eichmann a mans d'un comando jueu. Eichmann era un dels criminals de guerra nazi més buscats i responsable de l'assassinat de centenars de milers de persones. La premsa mundial del dia 26 de maig n'anava plena d'aquesta notícia. A Catalunya, algú va aprofitar l'ocasió i va enviar retalls de diari sobre el tema a VJ Creix i a Acedo Colunga (33).

Una octaveta repartida aquell temps (Document 68), deia: "El Govern, però, no ha enganyat ningú. Tothom sap i no oblida, que des de fa vint anys el règim franquista persegueix qualsevol manifestació de catalanitat autèntica, amb una implacable obstinació. (...) Els catalans seguim i seguirem fidels a la nostra bandera, als nostres cants nacionals, al nostre idioma i a les nostres llibertats, ara trepitjades per la brutalitat d'un règim totalitari que, malgrat la seva violència, no podrà evitar el ressorgiment d'una Catalunya lliure, democràtica i justa".

Notes

- (1) Sobre aquesta i les altres visites de Franco a Catalunya, vegeu Xavier Arbós i Antoni Puigsec, "Franco i l'espanyolisme". Curial Edicions. Barcelona 1980.
- (2) Pere de Creixell..., article ja citat "En defensa de la llengua catalana".
- (3) Ramon Guardans Vallès, article "Algunas aportaciones a nuestra historia. Los hechos del Palau de la Música, veinte años después", a "La Vanguardia" del 20 de maig de 1980. Pocs dies després, Guardans en una carta al Director d'aquest diari esmenava el seu escrit, pel que fa al penúltim paràgraf, en el sentit que, efectivament, hi va haver dos programes del concert i només un cartell.
- (4) Idem.
- (5) Els autors d'aquesta penjada, els nacionalistes del GNR, van editar el següent full explicatiu dels fets:

GRUPS NACIONALS DE RESISTENCIA

Còpia de la lletra adreçada als Srs. Còsols a Barcelona de les Nacions Unides.

Honorable Senyor:

Permeteu que us informem del fet esdevingut anit en el "Palau de la Música Catalana" que Franco convertí en "Palacio de la Música", esborrant el mot "catalana".

L'Orquestra Municipal de Barcelona donava el primer concert de la tanda de quatre corresponents a la tardor. El ple era complet. El programa força interessant. Però heus ací que, després de començar l'execució del tercer temps de la Setena Sinfonia de Beethoven, una lluminositat procedent de la gran llumina central del local, feu alçar la vista al públic. Uns moments després una bandera catalana apareixia penjada... La gran majoria dels assistents, dempeus, després d'uns instants de dubte arrencà amb uns aplaudiments entusiastes que es perllongaren llarga estona. La bandera no s'aconseguí de treure-la fins al començament de la tercera part del concert.

Per desgràcia la bandera no es desplegué tal com s'havia previst; aquest fet privà al nostre públic de llegir la inscripció humorística que duia escrita: "El problema catalan no existe. Barba" I el nom de l'organització catalana que l'havia col·locada: GRUPS NACIONALS DE RESISTENCIA". La dissort que començà, causada per haver-se apagat una metxa, no permeté, tampoc que centenars de banderetes catalanes, aplegadas dintre la bandera, fossin escampades pel local. La reacció del públic, com ja hem dit, fou d'entusiasme i aprofità l'avinentesa per a demostrar una vegada més la seva catalanitat i la protesta per la persecució que Franco mena contra la cultura catalana:

Avui la premsa franquista, la única existent, dona la ressenya del concert. Naturalment calla l'incident. No obstant una nota oficial, que us adjuntem, comunica que el Governador Civil ha sancionat als propietaris del "Palau" amb una multa de deu mil pessetes. Protestem indignats d'aquest procedir. L'empresari del "Palau" no coneixia ni podia conèixer el fet que es preparava, ja que fou executat de la manera més insospitada per a tothom. Tanmateix, el règim franquista s'ha posat de nou al descobert. Cal saber que la bandera col·locada no era pas la separatista, sinó la bandera dels quatre pals de sang, antiga com ho és Catalunya.

Agraïts per la vostra atenció atentament us saluda

EL COMITÈ EXECUTIU

NOTA: La bandera col·locada al "Palau" no és un fet esporàdic, sinó que, com ja demostrarem amb el fet del carrer Aragó-Balmes, respon a una idea concreta: Que Catalunya viu encara i espera el moment oportú per fer valdre els seus drets.

LLEGIU I FEU LLEGIR "ORIENTACIONS" ORGAN DEL FRONT UNIVERSITARI DE CATALUNYA I UN DELS PORTANTVEUS DELS GRUPS NACIONALS DE RESISTÈNCIA.

V I S C A C A T A L U N Y A L L I U R E !

- (6) Article ja citat de Ramon Guardans a "La Vanguardia".
- (7) Declaracions d'Enric Bastardes al "Tele/express" del 19 de maig de 1960.

Al respecte, també val la pena de consultar: "El Periódico" del 18 de maig, "La Vanguardia" i l'"Avui" d'igual data, doncs tots ells van parlar dels fets del Palau.

- (8) Article ja citat de Ramon Guardans a "La Vanguardia".
- (9) Pere de Crexell..., article ja citat "Batalla campel...".

Per la seva banda, "Resorgiment" de Ba. Ad., en el NR 527, de juny de 1960, publicava "la versió d'un corresponent espontani, testimoni dels fets, que ens escriu:

"El concert era d'homenatge a la memòria de Maragall. La tercera part del programa començava amb el Cant de la Senyera. Com que en el règim que patim no es pot fer cap espectacle sense prèvia presentació del programa a les autoritats governatives, va seguir-se aquest requisit i fou aprovat. Però el dia anterior al concert, algú burxà l'orella del virrei Acedo, i aquest ordenà que fos suprimit el Cant de la Senyera. Malgrat que els preus d'entrada al concert eren alts, el dia abans s'esgotaren les localitats. Com que volien fer veure que Maragall era un poeta seu perquè escriví en castellà al "Diario de Barcelona", hi assistiren quatre ministres. Arribada la tercera part, en comptes del Cant de la Senyera, l'Orfeó entonà el Cant Espiritual en

substitució d'aquell. Acabat aquest, el públic s'alçà i es posà a cantar el Cant de la Senyera. Més de cent policies de la secreta eren distribuïts per la sala i en sentir cantar es posaren en acció i hi hagué un gran tumult, durant el qual van ésser detinguts una vint-i-cinquena de joves, i hi va haver ~~222~~^{alguns} ferits, dos de força gravetat".

- (10) Article ja citat de Ramon Guardans a "La Vanguardia".
Albert Manent, per la seva banda, diu: "L'únic ministre que es mantingué fins al final de la batalla campal, que fou Jesús Rubio, d'Educació, va confessar a un membre de la Junta de l'Orfeó: "Me ha impresionado la unanimidad". (Pere de Creixell..., "Batalla campal...")
- (11) "Josep Esper Ticó, manager de Catalunya", entrevista ja citada a l'"Avui" del 9 de setembre de 1976.
- (12) "Jordi Pujol: fer país, fer política", entrevista ja citada a l'"Avui" del primer de juliol de 1976.
- (13) "X. Polo, un "comando" del Pujol agitador", entrevista de José Martí Gómez al "El Periódico" del 4 de maig de 1980.
- (14) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, "Mis conversaciones con Franco". Editorial Planeta. Barcelona 1976, p. 288.
- (15) "Jordi Pujol...", entrevista ja citada a l'"Avui" del primer de setembre de 1976.
- (16) "X. Polo...", entrevista ja citada a "El Periódico" del 4 de maig de 1980.
- (17) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, op. cit., p. 290.
- (18) Entrevista d'Albert Viladot a "El Periódico" ja citat del 18 de maig de 1980.
- (19) "Jordi Pujol...", entrevista ja citada a l'"Avui" del primer de setembre de 1976.
- (20) El senyor Pizon no recorda ara quines eren exactament les octavetes que li van ensenyar. Tot i això, podem aventurar que foren: seves, els documents , i d'altri: documents
- (21) Joan Erexell, op. cit., p. 45 i pp. 176-178.
- (22) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, op. cit., p. 292.
- (23) Aquest és el text publicat pel "New-York Times" del 2 de juny de 1960 i reproduït per "Ressorgiment", Bs. As., Nº 527, de juny de 1960.
Manent, per la seva banda, diu que el telegrama acabava així: "Las torturas y las detenciones de estos últimos días han sido el triste

epílogo del viaje de Su Excelencia a Cataluña". (Pere de Creixell..., "Batalla campal...")

- (24) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, op. cit., p. 288 i 290.
- (25) Pere de Creixell..., article ja citat "Batalla campal...".
- (26) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, op. cit., p. 290.
- (27) Pere de Creixell..., article ja citat "Batalla campal...".
- (28) Del full "Tortura a Barcelona -2" (Document).
- (29) "Veu Catalana", portaveu del Consell Nacional Català, Nº 23-24, de 15 de maig a 15 de juny de 1960, pp. 6-7.
- (30) Idem, p. 7.
- (31) "Ressorgiment", Bs. As., Nº 529, agost de 1960, pp. 8.516-8.517.
- (32) "Ressorgiment", Bs.As., Nº 527, juny de 1960, p. 8.484.

A "Veu Catalana" de lèxic, Nº 22, de 15 d'abril de 1960, p. 7, a la secció "El que no diu la premsa franquista", hi llegim: Els catòlics catalans de les comarques tarragonines, recolzats en les declaracions del Papa Joan XXIII sobre l'ús de la llengua materna a l'Església, s'han decidit a fer una Carta oberta al cardenal, doctor Benjamín de Arriba y Castro, Arquebisbe de Tarragona i lamentable successor del malaguanyat cardenal Vidal i Barraquer, mort a l'exili. La Carta és un seguit de retrets contra la persecució sistemàtica de la llengua catalana i el comportament anticatalà del cardenal De Arriba y Castro. Com a conclusions, els catòlics tarragonins suggereixen els mitjans següents: 1. No molestar ningú perquè faci ús de la llengua catalana en el compliment dels ministeris sagrats. 2. Concedir àmplia llibertat en aquest sentit, mentre no hi hagi cap llei natural o eclesiàstica que ho limiti. 3. Fer un esforç de comprensió pels sentiments catalans. Molt ens agradaria de poder-lo sentir en la nostra llengua, però ens acontentaríem veient només algunes mostres de comprensió. 4. Veuríem amb gran goig que el Full Parroquial diocesà es publicués gairebé tot en català. 5. Fóra ben vist de tot el poble que la V.E. digués clarament quina és la doctrina de l'Església sobre el abús d'autoritat en l'opressió dels pobles. 6. Així mateix convindria un major distanciament respecte dels poders públics, car l'actual entesa fa pensar a la gent senzilla que la V.E. és un funcionari més de l'Estat totalitari."

Només com a detall, afegiré que fou a la diòcesi tarragonina, a Valls

en concret, on el 1939 es publicà en català la "Fulla dominical" essent prohibida i al diumenge següent obligada a fer-se en castellà. (Vegeu Josep Benet, op. cit., pp. 428-429 i també per a la premsa en català del 1939, Joan Crexell, articles a "Canigó" de 16 de juliol de 1977 i a "Canigó" del 21 d'octubre de 1979.)

(33) Pere de Creixell..., article ja citat "Batalla campal...".

Capítol IV

EL CONSELL DE GUERRA 1-IV-1960*

Els dies 1 i 2 de juny la premsa barcelonina publicava una nota oficial del Govern Civil referent als fets del Palau, a les tortures i a les concentracions davant el Palau Episcopal (Document 70). Com a detall simptomàtic de la volada que havia pres aquest afer, l'esmentada nota estava censurada (Document 70). En el full "Tortura a Barcelona 2", es comenta: "A més d'aquesta tardança, la infortunada nota, amb inexactituds tan marcades com parlar d'un "centenar" de persones (el primer dia forem més de mil) i a "llegendes" en referir-se als maltractes, fa quedar malament a l'altres autoritats, com són el Sr Bisbe i la Censura. Aquesta darrera, però, ha reaccionat retallant-li la nota" (1). Per la seva banda, Manent escrivia que "ningú no ha conegut una nota que Acedo publicà a la premsa parlant de "las leyendas de unas supuestas torturas". La censura franquista li en treia què volia tres paràgrafs en citava Galinsoga, l'episodi de les banderes i la batalla campal al Palau" (2).

En concret, com es dedueix de la comparació dels textos de la nota, es tractava d'arregar a l'opinió pública bona part de tota aquesta història. En aquest sentit, es pretenia evitar que els lectors s'adonessin que un mateix grup de part catòlica havia estat capaç d'organitzar -amb èxit- una sèrie d'actes contràries al règim. D'altra banda, tenint en compte que la majoria de les accions havien estat fetes mentre Franco era a Barcelona, calia negar l'actuació violenta de la policia i treure importància a la protesta la qual, repetim-ho, era de caire exclusivament catalanista i catòlica.

En aquells moments i des de feia uns pocs anys, el Govern del general Franco comptava amb una participació decisiva de gent pertanyent a l'Opus Dei, un Institut Religios Secular fundat el 1928 pel capellà José María (Escrivà de Galdakao) i que amb el temps es convertiria en un important grup de pressió política, econòmic i religiós de caire integrista. Tot i això, el fet de la

* 1-IV-1960: Causa primera de la Quarta regió militar de l'any 1960.

Escriu, Vocal Ponent, tinent coronel audòtor Pascual Vidal Alvarez, Secretari, tinent auxiliar d'artilleria Pío Villanueva Pradel, Jutge Instructor, coronel d'artilleria José del Monte Mier. En tractar-se d'un Consell de Guerra, el defensor era també un militar, el tinent Delgado, un xicot de 30 anys d'edat.

Els acusats eren tres: l'alfères de complement d'Infanteria -en haver fet la mili a les Milícies Universitàries- Jordi Pujol i Soley i els paisans Francesc Pizon i Malé -impressor- i Joan Vidal, un caixista de la impremta "Studium", jutjat en rebel·lia en trobar-se en "paradero desconocido" (realment amagat primer a Montserrat i després a Vilanova i la Geltrú, gràcies als bons oficis de l'advocat Salvador Casanovas, ja que durant la Guerra Civil havia estat Comissari Polític, i a fi i efecte d'evitar qualsevol dada que permetés al Consell de Guerra de justificar-se en jutjar a comunistes). Com a testimonis, en Jaume Casajona i Lluís Maria Sunyer.

El lloc, el gran saló del Govern Militar de Barcelona.

Pel que fa al públic assistent, era compost per unes cinc-centes persones que omplien la sala. A més a més de secrets i d'altra policia, hi eren presents: el cònsol nord-americà McGlean, el cònsol francès, Juillet i el vice-cònsol anglès Ortega. Així mateix, dues dotzenes de capellans, alguns amb càrrecs, com Josep Sanabra, arxiver del Bisbat de Barcelona, Joan Ventosa, director de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials i catedràtic del Seminari, Joan Batlles, consiliari de la Joventut d'Acció Catòlica, J.R. Barredes, consiliari de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, Casimir Martí, historiador especialitzat en el moviment anarquista i antic vice-consiliari de la "Hermanidad Obrera de Acción Católica" (4), així com alguns professionals i periodistes estrangers. L'escriptor Baltasar Porcel hi era també present i recorda que en entrar i demanar-li el DNI, el policia li va preguntar: "¿Y usted qué coño hace aquí, si es mallorquín?" (5). Evidentment, ni la premsa d'aquell dia ni la dels següents no en va dir res d'aquest Consell de Guerra.

Tot i que el defensor era un militar d'ofici triat per Pujol ("el dia abans de jutjar-me vaig rebre la visita del defensor, un defensor fet a sort, un tinent, un xicot que per cert es va portar molt bé i del qual guardo un bon record. Em van portar una llista i vaig triar l'últim, com podia haver agafat el primer, com el que feia cinc. Li vaig fer un mal servei, perquè el vaig comprometre, però s'ho va agafar amb honradesa" (6)), tot i això, cal parlar de la decisiva intervenció de l'advocat Salvador Casanovas, l'home

que en nom del pare de Pujol havia presentat la querella criminal contra els policies. En efecte, Salvador Casanovas, ~~Jaume~~ es va moure, aconseguint que si en un principi es volia demanar 15 anys per a Pujol, la petició restés a 7, després de les seves gestions explicant que Pujol no era comunista, sinó un noi de bona família, catòlic practicant i que estimava la seva terra i que, és clar, no havia transigit amb l'insult de Galinsoga. Anys després, el mateix Casanovas ho explicaria sucintament: "A Jordi le juzgaron por un Consejo de Guerra, sumarísimo, y por tanto como abogado yo no pude intervenir, pues tenía que ser un militar. Sin embargo, yo fui a ver al fiscal y a otros. También me entrevisté con el teniente que tenía que llevar la defensa y nos pusimos de acuerdo en cómo había de llevarla. A la hora del juicio, los militares me permitieron que, durante los descansos, yo estuviese en la habitación donde estaba el procesado. Después, como la sentencia tardaba en llegar -pues la comunicaban a Madrid y Madrid no contestaba-, y se hicieron las tres o las cuatro de la tarde, incluso el capitán general, Pablo Martín Alonso, nos invitó a comer, invitación que ni Jordi ni yo aceptamos. Después vino el momento de formular el recurso contra la sentencia, que yo mismo escribí con una máquina del Gobierno Militar. En fin, la verdad sea dicha, los militares se comportaron con una gran corrección" (7).

A l'Espanya de Franco, un règim que s'autoqualificava de catòlic, li era compromès de sotmetre a Consell de Guerra a un ciutadà catòlic. Per tant, no és d'estranyar que Pujol fos sotmès a discretes pressions per a evitar un escàndol major. Fa pocs anys, en la biografia feta per Baltasar Porcel, l'actual President de la Generalitat ho explicava així: "De a punt de jutjar-me aquell noi [el tinent defensor d'ofici] va venir amb un altre, que, no ho sé, devia tenir alguna funció, i em van dir: Mira, vostè el que hauria de fer és dir al tribunal que lamenta molt això que passa, etc. I jo els vaig dir: això no ho puc dir, home ja ho compreneu. Insistiren: no, no, vostè el que ha de fer és callar. Però jo continuava: a mi em sembla que heig de dir algunes coses. Ells volien evitar el pitjor: vagi en compte, perquè si vostè calla, i molt més encara, si diu algunes paraules de disculpa, això es pot acabar amb sis mesos o un any, i amb una cosa i l'altra s'hi estarà molt poc temps; i si no, li demanen set anys. L'endemà m'ho va tornar a repetir el jutge instructor, que també es va portar bé amb mi, i aleshores, jo, abans d'entrar al judici, vaig parlar amb la meva dona que estava allà davant i li vaig dir: Mira, em diuen això, però és que a mi em fa l'efecte que ara tanco una etapa d'actuació i l'he de tancar ben tancada, i per tant,

jo he de dir algunes coses que tinc preparades -em vaig passar aquella nit confegint una mica de discurs, més o menys el que vaig dir, tu Baltasar hi eres, ja el vas sentir-, perquè el que passa és que si dic aquest discurs potser em sorten set anys; jo tinc l'esperança que no, però de fet m'hi jugo la possibilitat que siguin set anys o set mesos. Llavors la Marta em va dir endavant, que ja s'esperaria, que ella ja entenia que jo havia, diguem-ne, de tancar dignament i eficaçment aquell episodi, perquè tot el que havia fet no perdés l'eficàcia acollint-me a una indulgència d'aquell tipus. I vaig fer-ho" (8). I continua més endavant: "Després, mentre estaven deliberant, van venir i em deien: vostè mateix es condemna, s'ha dictat la condemna, i de set anys, i si hagués tingut una altra actitud, màxim li n'haurien caigut tres. Però jo no sé que hauria passat, si molt convé a baix els pantalons i també em cauen set anys; segurament que no, però tampoc no haurien estat ^{sis} ~~set~~ mesos. En fi, torno a dir-te que a mi em va semblar que era un moment en què jo havia de donar testimoni d'una sèrie de coses i fins i tot no solament de tipus catalanista, sinó que vaig reclamar també el dret de vaga i coses d'aquest tipus que em semblava que eren essencials per a un home com jo, que era bàsicament un catalanista, i per altra banda, un home molt d'imatge cristiana" (9).

L'entrada al saló i en tot moment Pujol no va anar emmanillat pel fet de ser un militar, mentre que el senyor Pizon sí que hi anava la qual cosa li sabia greu ja que li semblava una discriminació. Pujol, en efecte, era presentat com a cristià militant, com es desprèn d'una de les seves biografies que corrien aquells dies (Document 32) (10). Pel que fa al senyor Pizon, en més d'una ocasió va ser presentat com a no nascut a Catalunya i, per tant, com a un immigrant aimant del país que l'havia acollit, cosa que no és certa, que ja el senyor Pizon és nat a Barcelona.

I va començar el Consell de Guerra. Després dels parlaments del ponent i del fiscal -que demanà set anys-, Pujol es va confessar autor de set fulls, cinc contra Galinsoga i dos més del dia de Sant Jordi, però no en canvi del "Us presentem el general Franco". En aquest sentit, afegí, que si davant la policia se n'havia declarat l'autor, això era degut a les tortures sotmeses. (En el llibre-entrevista de Baltasar Porcel, datat de 1977, Pujol reconeix ja obertament que sí, que ell en va ser l'autor (11)). En aquest sentit, el tribunal li preguntà diverses vegades si se sentia més segur en mans dels militars que no pas en les de la policia, a la qual cosa Pujol contestà: "Infinitamente más", detall aquest recollit en els dos fulls que

parlen del Consell de Guerra (Documents 73 i 74) i també per Manent (12). A continuació, el tinent Delgado, el defensor, "va remarcar que el "regionalismo" i l'amor a la terra no era delictes. Interrupció del tribunal: d'acord, no els jutjaven "per un sentiment lingüístic o cultural, sempre justificable". El defensor recordà que ell havia estat tres anys a la Legió i que en sabia molt dels "hàbils interrogatoris" i dels mètodes de tortura, però que ara amb el tracte amb en Pujol n'havia conegut de nous. El President del tribunal reafirmà que no farien cas de les declaracions policials perquè ja sabien com eren arrancades" (13), tot afegint "las hojas sobre el caso Galinsoga más o menos pertinentes ... dejemos ya el caso Galinsoga en el que la clandestinidad podía estar justificada". En conseqüència, hom va llegir, traduït al castellà, el full "Us presentem el general Franco". Com queda dit, Pujol negà la seva paternitat. És per això, que el defensor va demanar l'absolució basant-se en la inconsistència de les proves presentades pel que fa a aquest document, eix del Consell de Guerra.

Per la seva banda, el senyor Pizon, quan li havia tocat de parlar, s'havia reconegut com a impressor de les fulles contra Galinsoga i les de Sant Jordi, negant-se però a reconèixer el paper contra Franco. El senyor Pizon, afegí, amb el seu clar accent català, que ho havia fet sense cap finalitat creatívica, ~~sinó~~ com a col·laboració personal en resposta a l'ofensa d'en Galinsoga i que es ratificava en tot el que deia Jordi Pujol. Tot i això, convencer més endavant, en la sentència s'especifica que una part va dictaminar que l'octaveta contra Franco i les de la campanya Galinsoga "podían ser ambas obra de la misma pluma".

I així arribem a la part final d'aquest Consell de Guerra, és a dir al moment en què el President del tribunal va dir "Acusado Jorge Pujol Soley, ¿Tiene usted algo que alegar?". Era el moment oportú perquè Pujol digués el seu discurs preparat la nit anterior i del qual ja hem parlat. Gràcies a l'advocat Casanovas es van poder fer còpies d'aquestes paraules finals de Jordi Pujol (Document 75) (14). Vegem-ne algunes de les frases més significatives.

"Pertenezco a una generación que sube. A una juventud que va creciendo lentamente, naturalmente, obstinadamente, y que se mueve por exigencias espirituales y en buena parte, y esto conforta, por imperativos de tipo cristiano. (...) No estamos totalmente de acuerdo con el actual estado de cosas. Es natural, por ejemplo, que deseemos y pretendamos una mayor justicia

social. (...) Por todo lo dicho, creo que puedo afirmar ... que cuando me siento... nos sentamos en este banquillo, lo hacen con nosotros, espiritualmente, en el terreno de la actitud, esta juventud a que antes me refería. Y esto es importante, principalmente para el futuro. Porque si los hechos que motivan nuestra actitud no desaparecen, situaciones como este se repetirán porque responden a una juventud que va a más y que se presenta con un profundo ~~XXXXXX~~ ^{signo} de afirmación. La decisión del Consejo de Guerra no resolverá nada. Los problemas arrancan de más hondo... (...) Si hicimos uso de la clandestinidad [en l'afer Galinoga], fue porque era el único medio de entablar un diálogo leal con el país... si bien el caso era ya del dominio público, porque se había transmitido de boca en boca... (...) ~~en la finalización de~~ ~~antecedentes~~. Y hablo ahora personalmente: quiero afirmarme en lo dicho anteriormente y por lo tanto repito que mi posición no es "anti", no es la negación, sino que me afirmo en mi profunda catalanidad, y me afirmo que soy partidario de una mayor libertad, de una mayor libertad política y de una auténtica libertad sindical, y de una mayor libertad cultural...".

Com era d'esperar, ambós acusats foren condemnats: Pujol a set anys, essent a més degradat, i Pizon a tres anys a part de veure precintada la seva impremta. Segons llegim en la sentència (Document 76), el punt principal fou el full dedicat a Franco: "Es llegado el momento de tratar de calificar jurídicamente los mismos [els fets], determinando su encuadramiento penal. Y en este orden preciso sería reconocer, en primer término, que en un manifiesto subrepticio destacado bajo titulación "Os presentamos al general Franco", en el que realmente se contienen las expresiones más importantes como presuntamente constitutivas de infracción penal, podría evidenciar la comisión de un delito de injurias al Jefe del Estado, con publicidad y por escrito fuera de su presencia, previsto en el artículo 147 del Código Penal Ordinario y sancionado en el mismo precepto con pena de prisión mayor y potestativa multa, por cuanto que no cabe dudar de los términos abiertamente injuriosos detalladamente reseñados en el Segundo de los Resultados de esta sentencia. Sin embargo, no pueden pasar desapercibidas al Consejo de Guerra de Oficiales Generales, ni las circunstancias ni las fechas en que se redacta, imprime y difunde la repetida hoja clandestina, ni la finalidad que la misma se propone, al igual que otras de las intervenidas, que no es otra sino la de producir trastornos en el orden público interior, que incluso llegaron a tener manifiesta repercusión en la vida ciudadana, como lo demuestra el incidente que motivó la iniciación del atestado origen del pre

sente procedimiento.

Fueron precisamente la concurrencia de las aludidas circunstancias y finalidad de las que fundamentaron la competencia del Fuero de Guerra y deben y son tenidas en cuenta por este Consejo en este trance de calificación jurídica, para concluir que los hechos sometidos a su enjuiciamiento, rebasan por su naturaleza y alcance el delito común antes señalado y son legalmente constitutivas del delito de rebelión militar recogido en el Nº 1 del artículo 1º de la Ley de 2 de marzo de 1943, en relación con el tipificado en el artículo 289 del Código de Justicia Militar al que se equipara a efectos de penalidad, cuando que, además como acertadamente aduce el Ministerio Fiscal no cabe dudar con respecto a la plena vigencia de la precitada Ley, tanto por no haber sido derogada expresa ni tácitamente como por fundamentar el criterio de su correcta aplicación constante jurisprudencia del Consejo ~~de~~ Supremo de Justicia Militar, en sus Sentencias, entre otras de 13 de octubre de 1948 y 10 de marzo de 1949, de acuerdo con la doctrina del Tribunal Supremo, sentada al resolver conflictos jurisdiccionales en autos de 12 de febrero de 1947 y 1º de mayo del mismo año".

El matí del dia, el capità general de Catalunya, Pablo Martín Alonso, donava el seu conforme a la sentència dictada (Document 37). Quedava ara pendent on es compliria la pena. Segons sembla hi havia la intenció de dur-lo al Penal de ^{Burgos,} Logroño, entre la família, és clar, desitjaven que fos a Barcelona. Aquí hi va pensar a intervenir activament l'advocat Casanoves: era impossible de fer-ho a Barcelona perquè a la "Modelo" no es poden obrir portes tan llargues. Gràcies als estira i afluixes, s'aconseguí que no fos ni aquí ni a la ciutat castellana, sinó a la Presó del Tercero, a Saragossa. I el dia de la seva arribada, hi havia guàrdia reforçada, doncs es tractava de dos «perillosos individus», fet aquest desmentit ràpidament la qual cosa els beneficià, en especial a Pujol, pel tracte favorable de les monges com veurem en el capítol següent.

Continua la protesta

Un ciutadà normal i corrent no s'enterava de res de res si feia cas a la premsa, la ràdio i la televisió, perquè aquests mitjans de comunicació no en deien ni gall ni gallina de tot aquest afer. Calia, per tant, anar a les accions de sensibilització de tipus il·legal: fulls, pintades, etc.

El primer signe de protesta després del Consell de Guerra s'esdevingué el 16 de juny, dia de Corpus Christi. "Una cinquantena de plafons grossos aparegueren davant d'algunes esglésies i en llocs centrals de Barcelona. Hi ha

via escrita la frase del Papa del Missatge de Nadal proppassat sobre els drets i la immoralitat d'oprimir les minories nacionals. En ple dia, grups de nois i noies els clavaven als arbres. La policia, al cap d'una, dues o cinc hores les passava a recollir" (15). L'autor d'aquests plafons era Xavi Polo el qual ens comenta al respecte el que van patir tant ell com la gent de l'Acadèmia al moment de col·locar-los ja que ho van fer pel matí i a cara descoberta. Sobre d'altres activitats de l'amic Polo en parlarem més endavant, al final del capítol.

Aquell mateix dia corrien dos papers. El primer era una carta adreçada a Jordi Pujol (Document 18) i que no porta signatura, en la qual hi podem llegir: "estigues content, el nostre poble ha comprès la teva lliçó. La lleu per arribar a arbre ha de morir. No hi ha cap cosa que valgui la pena que no s'obtingui amb dolor. I en el teu dolor, que ha fet veu, el nostre poble s'ha retrobat. I ha comprès que no és pel camí de les covardies, de les comoditats i de les renúncies que els pobles arriben a ser. Sinó pel camí de l'amor i de l'acceptació plena de totes les conseqüències que comporta. Com tu les acceptes".

L'altre full (Document 19), és una breu crida a la reflexió i a l'oració cristianes en aquesta diada de Corpus. S'hi demana de pregar "pels qui pateixen, amb tots els detinguts, catòlics o no, d'una o altra classe social, de fa temps o d'ahir". Igualment, es demana l'oració per a les "autoritats, civils o religioses, pels responsables dels sofriments i pels responsables de les vacil·lacions", com a signe de fraternitat nascuda de l'amor.

El dia 18 sortia la revista "Eclesia", "Órgano de la Dirección Central de la Acción Católica Española". Aquest número 988 conté un editorial titulat "Recursos contra el delincuente" (Document 20) -un estrany títol per a despistar- en el qual es parla del problema de les torbures per part de la policia. Evidentment, en cap moment ^{no} surt el nom de Pujol, per la qual cosa la majoria dels lectors no deurien saber a sant de que i a qui es referia aquell escrit. La part més substancial és la final: "Harto significativo es, por otra parte, el hecho de que ningún Estado moderno haya dado acogida en sus Códigos penales y de Procedimiento criminal a precepto alguno que autorice la investigación del delito mediante procedimientos de tortura física o psíquica. A menos lo tendría. Buena prueba, pues, de que repugnan a la conciencia humana. I, sin embargo, ¡cuántas veces en el aislamiento de una cárcel o en la semipenumbra de una dependencia policial, se atenta contra esa conciencia y contra los derechos de la persona! Sin que ello no obste para que, en los casos más sonados, los propios Gobiernos se escan-

dalicem de sistemas por otros empleados.

Si, pues, legalmente no está permitido el empleo de la violencia, cualquier agente o servidor del Estado que hace uso de ella, quizá por exceso de celo o por falta de moderación, incumple un deber, no sólo moral, que gravita sobre su conciencia, sino de mera ciudadanía, convirtiéndose él mismo en infractor de leyes penales que sancionan en todos los Códigos los malos tratos y lesiones a tercero.

Sin que les sea excusante la permisión de superiores cuya autoridad no puede ni debe admitir lo que ni las leyes sancionan ni moral consiente".

Segons sembla, a part de la retirada dels exemplars dels quioscos de Barcelona, el Govern va pressionar al cardenal primat per tal que es publicués una puntualització en el sentit de dir que allò es referia a l'Europa oriental, a la qual cosa el cardenal s'hi negà (16).

L'endemà, dia 19 de juny, va tenir lloc a Igualada la celebració del "Día de la Provincia". A aquest acte hi va assistir el governador civil Acedo Colunga, el qual va pronunciar un dels seus discursos plens de fe franquista. Al llarg del seu parlament, Acedo va fer referència a tots aquests fets i a les persones que participaven en la campanya de protesta, titllant-les de "mal nacidos" i més endavant de "malvados, fariseos y embusteros" (vegeu els paràgrafs significatius en el Document 11), segons es podia llegir en la transcripció del discurs feta a "la Vanguardia española" del dia 21 de juny. Aquest insult de "mal nacidos" serà àmpliament divulgat en les converses i en fulls clandestins.

D'acord amb la "Tercera carta oberta" al ministre Alberto Ullastres (Document 12), aquest discurs d'Acedo, després de quinze dies d'absència que fan pensar a més d'un que havia estat destituït, era la demostració que "tot continua dins de l'immobilisme franquista". I s'afegeix: "Però ara les coses són diferents. Comença a existir una opinió pública, que s'arrisca ja a manifestar-se, i l'escàndol aquí i a l'estranger continua i continuarà". Els signants de la carta, "un grup de catòlics de Barcelona", fan una última crida, "abans no sigui massa tard", a fi que tant ell com els altres ministres de l'Opus dimiteixin, ja que l'escàndol comprometia a la seva persona, però també a l'Obra i fins i tot a l'Església. Ni cas...

Amb una finalitat semblant, però aquest cop adreçada al bisbe de Barcelona, monsenyor Gregorio Modrego, és la carta oberta que "uns barcelonins" li van enviar el dia de Sant Joan. En aquest escrit (Document 13), es parla també del manifest de l'HOAC per al Primer de Maig recollit per la po-

licia, del Consell de Guerra a Pujol, de l'editorial d'"Ecclesia" i d'un document signat per més de 300 capellans d'Euscadi adreçat a llurs prelatats ~~que~~ "que dissortadament reflexa també la situació actual de la nostra diòcesi". Els signants comenten que "tot això és parlar de política" i que malgrat això es tracta de preses de posicions de persones i entitats eclesiàstiques, mentre que ^{a Bizka havia} ~~allí ve dit~~ que no podia protestar públicament per les tortures en entrar en el terreny polític. En aquest sentit se li demana que dimiteixi del seu càrrec de "procurador en Cortes", ja que "alliberat, aleshores, la persona de V.E.R. de tota mena de compromisos polítics, estaria més a la vora del cor de tots els fidels d'aquesta Diòcesi, i més lliure com a Pare i Pastor, d'escoltar els precis i les angoixes de tots els catòlics diocesans". Ni cas...

Tal era l'ambient que es respirava a Barcelona respecte de tota aquesta història que fins i tot el nou difector de "La Vanguardia Española", Manuel Aznar, va ser obligat a parlar de la qüestió. En efecte, el dia 28 de juny, en la primera plana de tipografia, hi havia un extens article seu titulat "Mensaje de un español al inglés Hugh Thomas". En el mateix, després de fer avinent que diversos escriptors estrangers que havien parlat mentiderament sobre l'Espanya de Franco, ^{es refereix} parla de l'actual campanya de l'estranger a favor dels detinguts i torturats. En aquest sentit (vegeu amplis extractes en el Document 4), deia "ahora mismo relampaguea sobre nuestro destino esta zalecerda de diciticos. ¿Por qué? Porque unos ciudadanos españoles piden Justicia en Barcelona, y por ahí fuera hay quienes firman que esa justicia les es denegada". I acaba: "Justicia, sí; y si es solicitada en nombre de razones verdaderas, de acuerdo con la ley, y la petición se tramita como ordenan la cortesía y el buen gusto, ¿que autoridad la negaría, sin negarse a sí misma? Pero sin terror, sin alboroto".

Aquest article fou contestat amb dos papers. En el primer (Document 5), es tracta d'una carta signada i que fa referència fonamentalment a un comentari que feia Manuel Aznar sobre un document enviat per uns capellans bascos als seus bisbes i del qual n'hem parlat de passada en la carta oberta a Rodrigo (Document 3) i del qual n'existeix una versió catalana (17). L'altra full és una crida "per a un nou boicot a "La Vanguardia" i als qui hi anuncien", ja que "els propietaris de "La Vanguardia" i el nou director Aznar no han fet res per salvar Jordi Pujol. Tot al contrari" i ara "no podem deixar que Jordi Pujol pagui per tots, no podem abandonar-lo sense dir res, sense fer res. Si això fessim, Galinsoga podria repetir, sarcàstic: "Ya lo

decía... todos son una mierda". Com tractarem en el capítol següent, aquest ni d'altres intents de noves campanyes van reeixir, ^(Document 86) *mirar*. Perquè es vegi com parlava la premsa d'aquest afer, les poques i comptades vegades que ho feia, reproduïm tot seguit una notícia apareguda a "La Vanguardia española" del dia 30 de juny: sota el títol "Nombramiento, en Barcelona, de un Juzgado especial", hi llegim: "Los periódicos de hoy publican la noticia de que el Juzgado de instrucción número 14 de la Ciudad Condal está conociendo de las diligencias que se instruyen para esclarecer los supuestos malos tratos que hayan podido recibir algunos detenidos con ocasión de un incidente ocurrido el día 19 de mayo en un teatro barcelonés". Es referia, és clar, a la querrela criminal presentada pel senyor Florenci Pujol contra Vicente Juan Creix i el cap de policia de Barcelona... Per la seva banda, Acédo Colunga es mantenia en els seus tretze d'un desafortat franquisme. Així, "El Noticiero Universal" del dia 5 de juliol, en parlar de la reunió plenària del "Consejo Provincial del Movimiento" de Barcelona, es diu: "El subjefe dió cuenta del recrudecimiento de la campaña contra España desencadenada desde el extranjero por el partido comunista, con el apoyo de algunos elementos democristianos y separatistas del interior, presentando al Consejo documentos probatorios, ofensiva que ha culminado en los atentados terroristas recientes [del dia 27 de juny, amb explosions de bombes a trens i a vèries estacions, una d'elles, a l'Estació del Nord barcelonina] y que ha sido secundada por absurdas campañas de difamación llevadas a cabo en íntima colaboración por elementos con antecedentes rojos y algún democristiano, entre ellos un corto número de clérigos que obraban, claro, por su cuenta y razón, con ciertos monárquicos extremistas y algunos otros elementos que no vacilan en intentar introducir el desorden, llevados por sus ambiciones o resentimientos. Felizmente indicó se trata de un corto número de individuos que, claro está, no representan ni a las Instituciones ni a la Iglesia, a las que comprometerían con su irresponsata y criminal actuación. Finalmente, pidió que se tomen las medidas reglamentarias, si en la comisión de estos hechos delictivos se diese el caso de que hubiese algún afiliado a la Organización [Falange (!)]".

El fet de la inclusió dels monàrquics en un mateix sac juntament amb comunistes, democratacristians, separatistes i "rojos" en general, es deu al fet que Don Juan de Borbón, pare del rei Don Juan Carlos, vivia exiliat a Estoril presentant-se com una alternativa monàrquica al franquisme amb el nom de Juan III. Al respecte, "el grup monàrquic "Unión Española", que di-

rigeix Joaquín Satrústegui i que propugna una monarquia liberal i descentralitzadora sota Joan III, ha publicat un full informatiu condemnant els procediments militars per a jutjar allò que de fet no són delictes, sinó discrepàncies polítiques", escrivia Albert Manent (19). Per desgràcia, no hem vist cap exemplar d'aquest full.

Finalment, en el full "Notícies", datat de juliol de 1960, (Document 17), es parla de forma àmplia del ressò internacional del Consell de Guerra a Jordi Pujol. En aquest sentit, es fa referència a que el ministre espanyol d'Afers Estrangers, Castiellas, fou rebut a Londres "per un bon nombre de manifestants que amb pancartes demanaven la llibertat de Jordi Pujol". També que, a Roma, durant els actes de canonització del beata Joan de Ribera, les Joventuts Demòcrates Cristianes d'Itàlia van rebre una pelegrinació espanyola havent afixat a les parets catelles de protesta pels procediments totalitaris de la policia espanyola.

La campanya de Xavi Polo

Xavier Polo, de qui ja hem parlat en d'altres ocasions com a organitzador dels grups d'acció de la gent de l'Acadèmia, va muntar la seva pròpia campanya d'agitació. Segons pròpia declaració, algú li va dir que durant els interrogatoris a "Jefatura" pels fets del Palau, els policies se sentien segurs i afirmaven "ahora ya estáis listos por muchos años. Hemos acabado con el movimiento catalanista". Aleshores vivia aïllat, però va decidir de sortir i demostrar a la policia que allò no era veritat, multiplicant-se per deu, i per vint i per cent. Polo, tot i estar fitxat, va deixar el seu atrotinatell i entrà en contacte amb els companys de l'Acadèmia. La seva idea era que calia fer conèixer a tots els nivells el nom de Pujol, associat al de Catalunya. I va començar a pintar.

La primera pintada -abans del Consell de Guerra- fou a la zona de Sant Joan de les Abadesses, amb motiu que el dia 5 de juny s'hi col·locava un monolit amb el poema "La vaca cega" de Joan Maragall. Aquell dia, tots els voltants del poble aparegueren pintats amb "Pujol. Catalunya". Normalment, ha feia la feina sol, però de vegades era ajudat pels companys Casajoana, Guyer i Batlle, però sobretot per les noies de l'Acadèmia -menys tocades quan les detencions del Palau- les quals van demostrar molta sang freda i força coratge. Destaquem alguns noms: Maria Carme Almada, Anna Camps, Teresina Polo, Àngels Font, Montse Pujadó, Mariona Franquet, Isabel Ferrer, Regina Faura, Pilar Porcel, Erica Daunert i Guimar Aumell. Aquell mateix dia i davant de la guàrdia civil, els de l'Acadèmia van cantar una cançó ~~que~~ ^{escrita} per ells, "La

d'aquell any. A l'igual que havia fet el dia de Corpus, van ^{modelar} ~~fer~~ unes plaques circulars de fullola, pintades de color blau cel, amb la inscripció "Aneu per la dreta" les quals van col·locar en tot l'itinerari en direcció a Cantoni-grós. A més, van aprofitar l'ocasió per a pintar tots els arbres dels camins amb "Pujol. Catalunya". Polo ens comenta que el dia de la Festa molta gent va quedar agradablement sorpresa en trobar-se amb un indicatiu de tràfic escrit en català.

D'altra banda, en l'Aplec de Natagalls d'aquell mateix any, ell sol va pintar la nit anterior tota la muntanya -els arbres- i com a al cim no n'hi havia, en va clavar un poste pintat també amb el seu eslògan preferit "Pujol. Catalunya".

Per acabar, Xavi Polo ens parla de les llargues hores passades per ell i per les noies de l'Acadèmia gravant el nom de Pujol a monedes o escrivint-lo en bitllets de Banc (Documents ¹³ 291).

Notes

- (1) He vist una altra versió d'aquest full a "Veu Catalana", Mèxic, Nº 23-24, de 15 de maig-15 de juny 1960, p. 8.
- (2) Pere de Creixell..., article ja citat "Batalla campal al Palau de la Música Catalana".
- (3) Pere de Creixell..., article "Consell de Guerra contra el dirigent catòlic Jordi Pujol", sense datat, però segurament de juliol 1960.
- (4) Idem.
- (5) Baltasar Porcel, "Jordi Pujol". Editorial AC. Barcelona 1977, p. 40.
- (6) Idem., p. 38.
- (7) Sergio Vilar, "Protagonistas de la España democrática". Ediciones Sociales. París 1968, p. 419.
- (8) Baltasar Porcel, op. cit., pp. 38-39.
- (9) Idem., p. 40.
- (10) Biografies de Jordi Pujol: a part una escrita per Rafael Wirth i que ha de publicar Grijalbo, i d'una altra a càrrec de Baltasar Porcel i que editarà Lara, aquestes:
  - "Jordi Pujol", sèrie "Políticos para la democracia", Sedmay ediciones. Madrid 1976.
  - "Jordi Pujol", sèrie "Los líderes". Editorial Nueva Europa SA. Madrid 1976.
  - "Un home per a un país", fulletó editat per CDC amb motiu de les eleccions al Parlament de Catalunya de 1980.
  - Pere Criel Costa, "Políticos para unas elecciones: Jordi Pujol". Editorial Cambio 16. Madrid 1977.
  - Baltasar Porcel, "Jordi Pujol". Editorial AC. Barcelona 1977.
  - Sergio Vilar, op. cit., pp. 409-417.
  - Manuel Ibàñez Escofet, "Entrevista epíleg a Jordi Pujol", dins Jordi Pujol, "Una política per Catalunya". Editorial Nova Terra. Barcelona 1976, pp. 203-256.
- (11) Baltasar Porcel, op. cit., p. 33.
- (12) Pere de Creixell..., article ja citat "Consell de Guerra...".
- (13) Idem.
- (14) Aquestes darreres paraules de Jordi Pujol foren àmpliament divulgades. En aquest sentit puc dir que posseeixo varies còpies amb diferents encapçalaments: "Palabras pronunciadas por Jordi Pujol ante el Consejo de Guerra que le condenó a siete años de prisión", "El Dr Jordi Pujol

habló así ante el Consejo de Guerra que le condenó a siete años", i "La declaració de principis de Jordi Pujol". En algun cas hi ha variants en el text.

- (15) Pere de Creixell..., article ja citat "Consell de Guerra...".
- (16) Luis Ramírez, "Nuestros primeros veinticinco años". Ediciones Ruedo Ibérico. París 1964, p. 232.
- (17) Es tracta d'un document de sis folis titulat "Escrit signat per 332 sacerdots de les Diòcesis de Bilbao, San Sebastián, Vitòria i Pamplona, i adreçat als respectius bisbes el 30-V-60" i que comença: "Des de fa ja bastant de temps no ha sortit a la llum cap document firmat per un grup de sacerdots bascos".
- (18) Pere de Creixell..., article ja citat "Consell de Guerra...".
- (19) Com a detall curiós, afegiré que durant la Dictadura de Primo de Rivera també es va fer una altra versió d'aquesta "Cançó de taverna" d'Àpelles Bestres. Vegeu: Joan Creixell, "Poesia patriòtica catalana sota la Dictadura de Primo de Rivera". Nadala 1977, p. 40.
- (20) Vegeu l'entrevista de José Martí Gómez, "X. Polo, un "comando" del Pujol agitador", a "El Periódico", del 4 de maig de 1980.

Epíleg

PEL CAMÍ D'UNA DÈCADA DECISIVA

La campanya per la llibertat de Jordi Pujol no aconseguirà el seu objectiu. Tot i això, el nom de Pujol serà àmpliament conegut a nivell nacional català i, amb menys intensitat, a l'estranger. Un altre fet positiu serà la demostració palpable que el catalanisme polític era capaç de provocar un ampli ressò entre la població, aconseguint victòries importants i fins i tot creant els seus "màrtirs" per dir-ho així, cosa fins aleshores gairebé reservada als anarquistes i als comunistes.

Per desgràcia, el moviment catalanista iniciat amb la campanya Galinsoga, continuat amb els fets del Palau de la Música i acabat amb el Consell de Guerra -d'una durada d'uns cinc mesos ben bé-, anirà esmoreint-se mancat d'una direcció política. Amb això no vull dir que l'empresonament de Pujol signifiqui l'escapçament d'aquest moviment, sinó que per tractar-se d'un estat d'opinió majoritàriament espontani, no organitzat ni coordinat, aplegant al seu si persones, grups, entitats... de tota mena, es feia molt difícil que alguna organització recollís els fruits i canalitzés les energies disperses, ja que els partits només eren vàlids per a la vida clandestina i sols podien abastar a molt poca gent amb un esperit militant i partidista. D'altra banda, subsistia la impossibilitat real d'accedir a la legalitat o a la tolerància, a fi de controlar, impulsar i aixecar aquest moviment. Per tant, a l'igual que amb la vaga de tramvies del 51, el moviment popular es morirà per si mateix, veient-se obligades les forces democràtiques i els participants en general, a presenciar impotents aquest esllanguiment. Recordem que aleshores encara no existia un organisme unitari com la Coordinadora (1968) o l'Assemblea de Catalunya (1971).

En conseqüència, al llarg d'aquest capítol ens limitarem a exposar sumàriament una sèrie de fets relacionats amb tota aquesta història. No es tractarà, doncs, d'una crònica puntual de tot el que va passar entre la fi del Consell de Guerra (juny 1960) fins a la posta en llibertat de Jordi Pujol (novembre 1962). Ho fem així amb el convenciment que a partir d'ara assistirem a una nova forma d'activitat catalanista: gràcies a l'apertura del règim, en comptagotes, és clar, la fins ara pura i simple agitació es transformarà qualitativament. *Les noves generacions aprofitaran totes les oportunitats* En efecte, la vida catalana es dinamitzarà en molts camps: la cultura (creació de noves editorials i llançament

de les primeres revistes al quiosc), la música (Nova Cançó), la Universitat (Caputxinada i una contínua efervescència), l'acció sindical (naixement del moviment de Comissions Obreres), la vida associativa (revifament d'entitats i associacions i creació de noves fórmules associatives), el camp polític (alguns vells partits tornen a la càrrega, se'n creen de nous, hi ha moltes escissions, es crea la Coordinadora), en el de les creences religioses (l'immens impacte del Concili Vaticà II a casa nostra), en la vida de cada dia (amb el turisme i la societat de consum incipient), etc., etc. En acabar aquesta dècada, Catalunya haurà canviat força i ja no serà tant una societat a la defensiva, sinó una collectivitat que porta la iniciativa -pròpia i particular- en molts camps i havent-se d'enfrontar a nous problemes -el de la immigració, per exemple- sense disposar ^{encara} de cap element de poder polític.

Un manifest solidari

El dia 2 de juliol era lliurat a l'Audiència Territorial de Barcelona un escrit signat per 420 persones de totes les classes socials i ideologies, protestant per les tortures als detinguts pels fets del Palau. Aquest manifest (Document 35), porta data del 4 de juny i, segons mossèn Dalmau, un dels seus impulsors, fou producte de l'"estat d'indignació pública davant els maltractes de la policia (...) exposant que un rumor públic fundat es respirava aquells dies per tot Catalunya segons el qual la policia havia conculcat les lleis vigents al país que prohibeixen els maltractes i tortures, i demanant que es fes una investigació legal dels fets a fi d'acabar la situació i castigar als culpables" (1).

En aquesta ocasió, però, la cosa no acabaria aquí. En efecte, "al cap de poc temps, comencen a arribar citacions de l'Audiència als signants de l'escrit a fi de sotmetre'ls a un interrogatori mig legal, mig policíac -per part del President de l'Audiència. Preguntava el President com havia sabut el signant la notícia dels maltractes (una pregunta correcta), qui li havia donat l'escrit a firmar (una pregunta incorrecta), etc. Tots els demandats es rati ficaren en la firma sense una sola excepció, de tal manera que després de 120 declaracions, davant la unanimitat dels declarants, es donà per acabada la citació dels 420" (2).

Calgués esperar uns mesos per a continuar el fil d'aquesta història. Com veurem més endavant, pel febrer de 1961 la querrela criminal presentada pel pare de Jordi Pujol (Document 52) era sobresseïda. Tot i això, pel Nadal de 1962, quatre dels signants reben una citació per a ser processats per

"injurias a los organismos estatales", qualificació que amb el temps passarà a ser de "calumnias" i finalment de "propaganda ilegal". Pel febrer del 1965, i davant el "Tribunal de Orden Público" de Madrid tenia lloc el judici, amb la presència de més d'un centenar de sacerdots solidaris amb mossèn Dalmau i que van protagonitzar uns incidents molt comentats a l'estranger. De tota aquesta història se'n va publicar un opuscle clandestí del qual en reproduïxo les tres primeres pàgines (Document 16), fins que recentment mossèn Dalmau n'ha fet un llibre (3). Els acords para el futur.

La dimissió d'Acedo Colunga

El 16 de juliol de 1960, aniversari del "Alzamiento Nacional" del 36, va tenir lloc al Parc de la Ciutadella una "cena de campanya", amb l'assistència de 6.000 "excautivos, excombatientes y militantes del Movimiento Nacional". El governador civil va pronunciar un discurs d'exaltació franquista, en el qual també va parlar dels esdeveniments que ens interessen. Si en el cas d'Igualada va qualificar Pujol i companyia de "mal nacidos" (Document 8), en aquesta ocasió l'epítet serà menys brutal però no per això menys insultant. En efecte, ara els titlla de "farsantes, falaces" i com a no catòlics! (Document 17).

Aquest discurs va ser àmpliament comentat en un full escrit en castellà que amb el títol "Glosa al trascendental ~~sixxxx~~ (?) discurs del governador civil de Barcelona del 16.7.60" (Document 18), es fa broma de l'al·locució tot comentant frases o paràgrafs significatius. El full en qüestió porta com a signatura la frase "Felip tenca l'aixeta", il·lustrada amb un dibuix d'aquesta eina.

Com ja hem dit en ocasions anteriors, el governador civil es queixava que el Govern feia més cas a l'alcalde Porcioles que no pas a ell. En conseqüència, si hem de fer cas a Franco quan diu "Acedo fue un buen gobernador, pero no tuvimos más remedio que aceptar su reiterada dimisión" (4), la "Regla" com era conegut popularment no va parar fins que aquesta li fou acceptada. Evidentment, davant l'opinió pública es va tractar d'un simple canvi del titular del Govern Civil, ja que la premsa del dia 22 d'octubre de 1960 en fer referència del Consell de Ministres del dia abans, deia senzillament que havia estat nomenat nou governador civil i "jefe provincial del Movimiento" de Barcelona el senyor Matías Vega Guerra. Aquell mateix dia, els diaris publicaven la nota de comiat d'Acedo Colunga (Document 19), tot ^{deia} dient que "al cesar en el mando civil de la provincia, mi alma es sólo capaz de una inmensa gratitud". Sembla, però, que es va acceptar la seva di-

missió abans d'haver designat el seu successor. Això queda clar en un comentari fet pel Dictador: "Eso [dimissió d'Acedo] fue cosa del ministro [de la Governació], una precipitación, desde luego, pues si bien Acedo manifestó varias veces su deseo de marcharse, es natural que hasta no tener designado el que le fuese a substituir, hubiese esperado el gobernador, y no hubiese quedado la provincia con menos autoridad" (5). Acedo, franquista fins la mèdula, cansat de la seva marginació, es veié obligat a dimitir. Els temps havien canviat i ell era un obstacle per a l'"Operación Catalu-
ña" en si i per als nous plantejaments ^{del Govern} envers el país català.

Aquest canvi fou comentat en un full (Document 100), segons el qual la seva marxa "és la culminació d'uns fets que han posat de nou al carrer l'omniscient problema de Catalunya". Després de fer esment de la campanya Galin-soga, del Palau, de les tortures i del Consell de Guerra, "indícis elo-quents d'aquest ressorgir de Catalunya com a poble", i que van provocar tantes i tantes protestes, es parla del nou Governador Civil. En aquest sentit es diu: "ha de saber que Catalunya vol ser respectada i que en tots els catalans hi trobarà sempre homes disposats a fer-se respectar i a fer respectar els drets de Catalunya com a poble". I s'afegeix: "Aquest respecte no suposa trencament de la unitat, sinó que és l'única manera d'asse-gurar-la. Catalunya vol fer via juntament amb els altres pobles hispà-nics en una mútua fidelitat a la pròpia manera d'ésser i vol caminar vers aquesta unitat pels camins de la llibertat, única garantia sòlida de la nostra dignitat d'homes i de catalans". Pel que fa a Jordi Fojol, el full l'esmenta pel seu nom i diu que "la seva actitud, valenta i clara, és un exemple per tots i esperona la nostra acció col·lectiva. Veïem que el seu sacrifici no és estèril i això ens diu que el nostre tampoc no ho serà".

Un any després, en el Congrés Internacional de Dret Civil Aeri, celebrat a Guadalajara, Jalisco, Mèxic, hi assistí Acedo Colunga ~~com a representant espanyol~~, com a Director General d'Aeronàutica que era. El Centre Català d'aquella ciutat es va mobilitzar, fent-ho en especial el seu president ac-cidental, l'amic Josep Maria Murià, el qual va fer inserir al diari "El informador" un anunci pagat adreçat a les primeres autoritats polítiques i morals de l'Estat de ~~Guajakaxaxa~~ Jalisco, explicant fil per randa l'ac-tuació de "Pelipe" (sic) referent a l'afer del Palau de la Música. En a-quell informe es deia que "la actuación de Felipe Acedo Colunga, de la con-textura moral de un Eichmann, sobrepasa los límites políticos, se trata de unos delitos sádicos en contra de la humanidad, condenados por todas las

sociedades libres y principalmente las cristianas". Aquest anunci va aparèixer en el diari local precisament el dia de l'obertura de l'esmentat Congrés, així que en aquest acte tothom n'anava ple. Es per això, que aquell migdia, Acedo Colunga desapareixia del mapa prenent l'avió i tornant a Madrid. Al respecte, Murià ens explica que amb el diari a la mà van anar a veure els "charros" i d'altres grups folklòrics que havien de festejar els reunits als quals van convèncer perquè no actuessin -i així ho van dir públicament- si hi era present l'ex-governador civil de Barcelona. D'aquest Informe en reproduïxo una còpia (Document 101) que no és ben bé igual a l'original, sinó feta després. En efecte, l'anunci del diari anava signat per Josep Maria Murià i no pas pels "Catalans de Guadalajara", al mateix temps que no existia la nota a peu de pàgina.

Per als interessats en conèixer més detalls de la vida d'aquest personatge, s'han publicat en català dues breus biografies seves (6).

Resseò internacional

La tasca d'extensió de tots aquests fets fou realitzada a dos nivells. Per una banda, als corresponents de la premsa internacional a Madrid van informar de les fites més importants del procés: destitució de Galinsoga, fets del Palau, Consell de Guerra, tortures i maltractes. Per una altra, des de l'interior es van divulgar els pormenors dels esdeveniments de cara les comunitats de catalans exiliats perquè aquests se'n fessin resseò a cada país de residència.

Com a exemple del primer cas hi ha desenes de notícies dels principals diaris occidentals. Com a botó de mostra del segon casí, parlarem de diversos documents. La Confederació Internacional de Sindicats Lliures va dedicar un número sencer del seu butlletí informatiu "sobre les dictadures", "Lumières", als fets i a les tortures (Document 102). Es tractava d'una transcripció força àmplia del document elevat pel Col·legi d'Advocats a l'Audiència de Barcelona.

Pel que fa als catalans de l'exili, els de Mèxic feien circular per Sud-amèrica i també per Catalunya un targetó sobre els fets del Palau (Document 103). El Centre Català de Caràques en va parlar en el seu butlletí Nº 99-102, ^{amb} una nota dedicada a Pujol (Document 104). El butlletí interior del Secretariat de Catalunya d'UGT, en el seu número d'agost 1960, ens informa que ha estat creat un Comitè de Defensa dels catòlics perseguits pel franquisme, entre els quals esmenta a Pujol i a Pizon (Document 105). El primer número de "Diàleg", revista d'UDC publicada a París, saluda a

Jordi Pujol amb motiu del seu alliberament (Document 106). Pel maig de 1961, a Mèxic era publicat un fulletó de quatre pàgines tot recordant el primer aniversari dels fets i contenint una sèrie de fotografies de pintades de les quals parlarem més endavant (Document 107).

L'acció internacional va arribar fins i tot a l'ONU, gràcies a la decisió del Consell Nacional Català del Dr. Josep M. Batista i Roca. En efecte, en un document adreçat a la "Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides", signat per Miquel Ferrer, Secretari General del CNC, es demanava "que sigui designada una Comissió Internacional que s'encarregui d'obrir una informació sobre els fets denunciats i controli la tramitació de la denúncia feta pel Col·legi d'Advocats de Barcelona, per tal que els servidors del règim totalitari espanyol no puguin eludir l'acció de la Justícia que mereixen pel seu comportament inhumà" (7). No hi va haver resposta a aquesta carta (Document 108). Sobre el mateix tema, el CNC també va adreçar sengles notes al President i a la Conferència Latino Americana Pro amnistia dels empresonats i Exiliats Polítics d'Espanya i Portugal, que es va celebrar a Montevideo el gener de 1961 (Documents 109 i 110). En aquesta ocasió, fou aprovada per unanimitat una resolució que deia textualment: "Hacer llegar un saludo de solidaridad a los presos políticos y a sus familiares de España y Portugal, y otro especial para el Colegio de Abogados de Barcelona y demás asociaciones profesionales de España y Portugal por la conducta que vienen observando en la defensa de los derechos humanos que están en el cumplimiento de su deber profesional" (8).

Sobresseiment de la querrel·la als policies

La querrel·la criminal presentada pel pare de Jordi Pujol contra Vicente J. Creix, inspector de la Social, i contra el cap de Policia de Barcelona, Juan Estévez González, de la qual ja hem parlat (Document 58) constituí el Sumari 290-1960. A la querrel·la, s'hi va afegir un complet dossier elaborat pel Col·legi d'Advocats. Com ja s'ha vist, l'advocat era Salvador Casanovas al qual s'hi va afegir Enric Vila Casas, ja que el detingut Lluís Maria Sunyer va presentar al seu torn una altra querrel·la contra Creix, i dos policies més: José Olmedo i Gregorio Martín Guijarro, igualment per maltractes. El Jutjat número 14 de Barcelona fou l'encarregat de l'esmentat Sumari.

Tant l'advocat Casanovas com l'advocat Vila Casas expliquen les greus dificultats que van tenir per a tirar endavant la querrel·la. En aquest sen-

tit especificquen que no tots els querellats es van presentar a les sessions de "careo" i que, a més a més, el jutge impedia que els lletrats els fessin preguntes directament: ell s'encarregava de transmetre-les després d'haver canviat el sentit si ho creia convenient. Finalment, amb data de 10 de febrer de 1961, ambdós advocats foren notificats que el Jutjat 14 sobreseïa lliurament els policies. És per això, que Vila Casas va adreçar una carta a la Junta del Col·legi d'Advocats ^(Document 11) notificant-los el fet, ja que amb un sobreseïment lliure hi ha la possibilitat que el querellat al seu torn presenti una querella per calúmia al querellant, cosa que no va succeir.

La notícia del sobreseïment lliure fou publicada a la premsa de Barcelona, llevat de "La Vanguardia española", i també a la de Madrid. Com es pot llegir en la nota adjunta (Document 12), que la majoria de lectors no sabrien a que es referia, la resolució fou feta en base "de la no existència de indicis racionales de haberse perpetrado el hecho que dio motivo a la formación de la causa [!!]". Aquest sobreseïment provocaria diverses reaccions com veurem a continuació.

La Junta del Col·legi d'Advocats, en la seva reunió del dia 21 de febrer, va fer "constar en acta el desacord per la nota publicada en la premsa comentando el auto de sobreseïmineto", com així consta en la Circular 300 del Col·legi d'Advocats de Barcelona (Document 13).

Mal que fa a l'acció clandestina, disposem de tres documents al respecte. El primer, signat per la Unió dels Universitaris Catalans (UUC) de la qual en desconeixem la seva línia. Hi llegim: "Quan tothom esperava una pública sanció contra els autors materials d'aquells insults sacrílegi i d'aquelles violències corporals, vergonya dels funcionaris encarregats de vetllar l'ordre públic, i l'indult dels valerosos ciutadans defensors de l'honor de Catalunya, ofès per En Galinsoga, s'ha fet pública la declaració que constitueix un escarni a la veritat, a la Justícia i a la decència pública, i un nou testimoni que les Institucions oficials espanyoles no són cap garantia per al respecte dels drets de la persona humana, reconeguts en totes les nacions del món cristià, doncs en els seus actes segueixen fidels als procediments dels règims totalitaris que les engendrà i que amb les seves armes les imposà a Espanya. (...) Catalans! No us deixeu enganyar, les coces segueixen com en els temps dels Acedo i Galinsoga, i no oblideu que els defensors del nostre honor nacional segueixen empresonats a Saragossa i tractats com els més perillosos criminals". (Do-

Document 14).

Un altre paper, aquest sense signatura, és una crida a la mobilització estudiant a una campanya de protesta contra els torturadors. S'hi diu que "aquesta és la justícia de l'Espanya franquista! Aquesta és la justícia dels "piadosos" ministres de l'Opus Dei", i que "la nova joventut té suficient coratge per enfrontar-se amb la tirania i la iniquitat" (Document 115).

L'altre full, imprès i titulat "No s'ha fet justícia!" (Document 116), refà la història dels fets tot posant l'accent amb la figura del nou director de "La Vanguardia", Manuel Aznar, el qual havia dit que es faria justícia (Document 84). En aquest sentit, ~~es diu~~ es diu: "Si s'ha fet justícia, quin inconvenient hi ha en publicar-la? ^{["La Vanguardia"]?} A nosaltres no ens fa por la veritat". El paper acaba amb un "No oblidem, ciutadans, els nostres presos", reflex de la situació del moment, limitada a alguns fulls i això sí a moltes, moltíssimes pintades arreu de Catalunya.

La campanya d'un francotirador

Com és de suposar, en la campanya a favor de la llibertat de Pujol hi van intervenir moltes persones, la majoria de les quals d'una forma anònima. Per una casualitat de la vida ens ha estat possible de conèixer a un d'aquests francotiradors: l'amic R.S.T., militant del Front Nacional de Catalunya. Ramon, home d'acció, va actuar pel seu compte i es va inventar un nom "Resistència Catalana", sense saber que aquest grup existia realment: vegeu els dos fulls de la campanya Galinsoga fets a l'Argentina, així com el Document 124, on hi vaig un temps amb el nom de Jordi Arquer -antic dirigent del PSUR- com a delegat a l'exterior d'aquesta organització. Tant o val, la qüestió és que l'amic Ramon va fer bona feina, de la qual en donava notícia escrita i gràfica a gent de l'interior i a grups de l'exili. En efecte, muntat en la motocicleta o amb el cotxe dels sogres es dedicà a pintar Catalunya tot fent la competència a Xavi Polo (Documents 11 a 111). També va concebir la idea de fer autoadhesius. En aquest sentit, encarregà un temps a nom d'un bar suposadament existent a Mollet (Document 12). A continuació el va retallar eliminant les paraules sobreres de tal manera que quedava "CATALUNYA Pujol" (Document 116). Tot seguit va comprar fulls i més fulls amb pegatines rodones, els va imprimir a mà i els anava enganxant per tot arreu. També va tenir l'ocurrència de posar l'eslògan esmentat a bitllets de Banc i els va fer circular. Com a mínim, sabem de dues publicacions ^{que} ~~que~~ es van fer ressò d'aquests treballs: el document mexicà ja es-

mentat amb el número ¹²⁷ i la revista "Foc Nou", òrgan de la Joventut del Casal Català de París, Nº 6, d'abril de 1961, p. 10.

El company R.S.T. també és l'autor de la bandereta que il·lustra la coberta d'aquest llibre, així com de ~~vàries monedes gravades amb xxxxxxxx~~ el nom "Pujol" (Document ¹¹¹). Finalment, i d'acord amb la idea general d'escampar al màxim l'eslògan "Catalunya Pujol", en Ramon va escriure i publicar dos comunicats, signats "La Resistència Catalana". En el primer (Document ¹¹¹), demanava que "dels dies 10 al 20 [de desembre de 1960] envieu-li [a Jordi Pujol, a la presó de Saragossa] targetes, cartes, postals, etc. com a homenatge i solidaritat amb el seu gest". L'altre comunicat (Document ¹²⁰), escrit en el primer aniversari dels fets del Palau, constituïa una crida per a popularitzar arreu de Catalunya l'eslògan "Catalunya Pujol", "com a expressió de la vostra protesta". Aquest segon escrit fou publicat a "Veu Catalana", de Mèxic, Nº 35, datat de maig de 1961.

Altres documents

L'octubre o novembre de 1960 era distribuït un full (Document ¹¹¹), en el qual es parla de la prohibició d'una conferència de tipus religiós a Igualada per part de l'alcalde. L'escrit, que comença amb la frase "Els motes de Jordi Pujol van tenint conseqüències", és una crida a l'acció, però en el sentit de divulgar notícies i fets, ja que "la força de les dictadures és la falta d'informació de la gent que ens torna massella i incapaces de reaccionar". Per la qual cosa, es demana que "a màquina, amb multigràfic, informeu, informeu. I llavors tot sacrifici serà fecund".

Els mesos de 1960 i de 1961 foren les dates escollides per a iniciar una campanya de solidaritat envers Pujol i Pizon. En aquest sentit, es van distribuir sengles "Felicitacions de Catalunya" (Documents ¹¹³ i ¹¹⁴), en les quals es demanava d'enviar obsequis i felicitacions als familiars i ambdós presos, als quals es dona les gràcies pels seus gestos en defensa de la nostra dignitat col·lectiva. En cada cas s'inclouia l'adreça dels familiars.

Marta Ferrusola recorda que aquestes Felicitacions foren idea de Xavi Pello i d'altres companys del grup i que el seu resultat va ser positiu: "Ujaron centenares y centenares de regalos anónimos. Lo que más había era comida: galletas, chorizos, vino, longanizas... Llené una habitación de la casa. Durante los dos años y medio de prisión, acudía cada sábado, acompañada de los suegros, a Zaragoza. Entonces le entregaba absolutamente todo. El hijo mayor me pedía a veces una galleta y yo le decía que no, que eran

para el padre. Jordi lo repartía con los compañeros de la cárcel" (9). Per la seva banda, la família del senyor Pizon va rebre cartes (Document 125), així com alguns diners i visites de gent que volia conèixer la casa on vivia un patriota.

El febrer de 1961 apareixia un llarg escrit titulat "Un testimoni: Jordi Pujol" (Document 126), que començava dient que "l'any 1961 assenyala els vint-i-cinc anys del començament de la guerra civil", tot afegint que "la joventut d'aquest país, en canvi, no tindrà cap oportunitat "legal" de donar publicitat al seu balanç". I continuava: "contra aquest estat de coses s'hi oposen les noves generacions conscients del que passa. Els testimonis personals són cada dia més freqüents. Darrerament a Catalunya en Jordi Pujol s'ha constituït en el símbol d'una joventut que no ha perdut la fe i l'esperança en el redreçament del país". Després de fer llargues referències a les paraules de Pujol davant el Consell de Guerra, s'afegia que "cada dia que passa la figura d'en Jordi Pujol s'agrega als ulls de la joventut que veu en ell l'exemple que l'esperona a prendre posicions actives. Cada dia, cada hora, cada minut d'empresonament d'en Jordi Pujol és un crit d'esperança que neix en uns i creix en altres. El seu sacrifici és fecund". I acaba: "Cal que la figura i el pensament d'en Jordi Pujol sigui coneguda; no perdeu l'oportunitat per a difondre el seu coneixement".

Una altra mostra de solidaritat envers Pujol la constituï una carta enviada per uns tres-cents metges barcelonins a Saragossa amb motiu del dia de Nadal. Aquest text que no hem vist, comptava amb les signatures del Dr. Martí Pedro i Pons i dels caps dels principals serveis dels hospitals de Barcelona. Juntament amb la carta, xx ll van regalar les obres completes del Dr. Torras i Bages (10).

Per Sant Jordi de 1961, es va organitzar una missa a Santa Maria del Mar (Document 127), a la qual hi van assistir unes 2.000 persones (11). Amb aquest motiu es va repartir un full Recomanant de celebrar misses en les quals en l'ofertori es recités com "oratio fidelum" deprecacions sobre el tema (Document 128).

Coincidint amb Sant Jordi, el vell patriota català Daniel López, de la Unió Catalanista, feia imprimir i distribuïa un poema dedicat a Pujol amb el títol de "Sant Jordi, patró de Catalunya" (Document 129). Una altra poesia dedicada a Jordi Pujol fou "El Sant Jordi del Captiu", escrita per Ventura Gassol i que resultà guanyadora de l'Englantina d'Or en els Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats el dia Deu de Setembre de 1961 a

L'Alguer. L'ex-Conseller de Cultura de la Generalitat, en recitar el poema (Document 130) va dir públicament que era dedicat a Pujol.

Durant la Setmana Santa d'aquell any, "el Pare Abat [de Montserrat, Dom Andreu Escarré], en fer el sermó, digué als fidels que les tovalles de l'altar foren regalades per un que està empresonat injustament i, després, a l'hora de les pregàries, un monjo, a més de demanar "pregueu pels pecadors, els sofrents, els exiliats...", afegí "i pels qui no estimen Catalunya, pels que la desconeixen i pels qui la persegueixen". També amb motiu d'una nota oficiosa que publicà la premsa franquista i que confonia malèvolament el fet que la festa de Sant Jordi hagi tinguts canvis litúrgics amb la inexistència del Sant, el Pare Abat va clamar indignadíssim: "Ens el volien prendre, ens el volien prendre, i no a Roma, sinó ja sabeu qui..." (12).

En commemoració del primer aniversari del Consell de Guerra, els amics de Pujol van repartir un full (Document 131) recordant aquell fet: "Merceden els catalans aquest tracte? Es cap delictes defensar la dignitat dels catalans? Hi ha dret a tot això?". Igualment, es feia una crida a no assistir a cap espectacle aquell 13 de juny de 1961, com a "prova de solidaritat que ens honorarà una vegada més".

Punt final

A la presó tant Pujol com Pizon van treballar: el primer a la infermeria i el segon com a relligador. Segons la llei, qui treballi complint una para veurà reduïda a la meitat la seva condemna. D'altra banda, en tractar-se de la primera condemna i si el penat observa bona conducta, pot obtenir l'última tercera part en llibertat condicional com a desterrat. En considerar-se aquests factors en els casos de Pujol i de Pizon, s'explica el perquè sortissin abans de completar els 7 i 3 anys que respectivament els havien caigut. Així, pel març de 1962 sortia el senyor Francesc Pizon (Document 132), essent desterrat sis mesos a Tarragona. Pel novembre, sortia Jordi Pujol (Document 133), amb la notícia a "Le Monde", el qual al seu torn viviria ^{no} ~~set~~ mesos desterrat a Girona (13).

A la presó, Pujol, tot i "la sensació que havia de fer coses, que n'estaven passant, i que no podia fer-ne cap" (14), va aprofitar el temps llegint i també escrivint, aconseguint de treure fora els originals gràcies a una monja (15). Una part d'aquests textos ha estat publicada ja: es tracta del llibre "Des dels turons a l'altra banda del riu" del qual ja hem parlat en la introducció d'aquest llibre. Voldríem acabar, també, amb unes frases escrites per Pujol, unes frases que ens obrin el camí a l'esperança. He

triat aquestes:

"Éredament, i des. del fons del fons, sota d'un cel quadriculat i estrany, el qui escriu afirma que hi ha una joventut que puja i que no és una joventut vulgar. Una joventut que, evidentment, es pot perdre, com una bella collita que la calamarsa fa malbé. O que els veïns enemistats cremen. O que els mals pagesos deixen podrir per indolència. I cal no oblidar ni un sol instant que hi ha veïns que ens espïen i que hi ha, dintre de casa, pagesos desnaturalitzats que no estimen la terra ni els fruits de la terra. De l'un i dels altres cal defensar-se.

Però, de moment, dia rera dia el blat creix i les espigues comencen a granar. S'anuncia -no per a demà encara, però sí per a un futur ja no llunyà- una collita esplèndida" (16).

Que així sigui.

Notes

- (1) De l'opuscle anònim que comença "L'Església, l'humanisme i la legalitat al banc dels acusats del Tribunal d'Ordre Públic a Madrid", imprès a multicopista el 1965 a Barcelona, p. 2.
- (2) Idem.
- (3) Mossèn Josep Dalmau, "Catalunya i l'Església en el banquet dels acusats (El TCP a porta tancada)". Editorial Pòrtic. Barcelona 1979.
- (4) Teniente general Francisco Franco Salgado-Araujo, op. cit., p. 301.
- (5) Idem., p. 298.
- (6) Josep Maria Colomer a "L'Avenç" Nº 12, gener 1979, p. 41. I a l'obra ja citada de Fabra-Hwertas-Ribas, pp. - .
- (7) Aquest document fou publicat a "Veu Catalana", del CNC, Mèxic, Nº 27-28, 15 setembre a 15 octubre de 1960, p. 7.
- (8) Documente publicats a "Veu Catalana", Nº 33, març de 1961, pp. 2-3.
- (9) Entrevista ja citada d'Albert Viladot a "El Periódico" del 16 de maig de 1980.
- (10) Pere de Creixell..., article "Síntomas de distensió i eleccions", datat per Albert Manent del 6 de març de 1961.
- (11) Pere de Creixell..., article datat de 17 de maig de 1961 i del qual el mateix Albert Manent no en disposa d'un original sencer.
- (12) Idem.
- (13) Segons Pujol a Baltasar Porcel, op. cit., p. 43, li van demanar a on volia anar, mentre no fos a Barcelona, i ell va triar a Girona. Sobre la seva estada a aquesta ciutat, vegeu també "Punt Diari" del 29 de maig de 1960, en el qual es parla amb les famílies que el van acollir aquells mesos.
- (14) Baltasar Porcel, op. cit., p. 43.
- (15) Vegeu entrevista d'Enric Company al "Tele/express" del 14 de novembre de 1978.
- (16) Jordi Pujol, op. cit., p. 90, text datat de desembre de 1961.

Apèndix documental

DOCUMENT 1

CONDUCTA BARROERA DE LUIS DE GALINSOGA A LA PARROQUIA DE SANT IL -
DEFONS DE BARCELONA (Travessera, entre Muntaner i Aribau).

ANTECEDENT.- El dia 14 de juny, a la missa parroquial de les 9, en la qual, d'alguns anys ençà, diuen en català la plàtica i les oracions del poble, cridà l'atenció un individu inquiet, que s'aixecava i s'asseia a destemps, i que, quan el poble deia "Amén", cridava "Así sea".

EL DIA DE L'ESCANDOL.- El diumenge següent, 21 de juny del 1959 i a la missa de la mateixa hora, mentre el senyor Rector, mossèn Narcís Sagués, predicava des de l'altar, Luis de Galinsoga, que era el qui tant s'havia neguitejat el diumenge abans, s'alçà ostentosaament del lloc i avançà amb pas enèrgic pel passadís central del temple fins a arribar davant de l'altar, des d'on, sense fer genuflexió per al Santíssim ni cap altre senyal de veneració, ~~mmmmh~~ decantà cap a la sagristia. Immediatament els que eren a l'església sentiren un discussió molt forta.

En entrar a la sagristia Galinsoga s'adreçà iradament al sagristà:

GALINSOGA: "Vengo a protestar porque se dice la misa en catalán"

SAGRISTÀ: "No señor. Aquí se dice la misa en latín".

Un sacerdot, fill de la província de Biscaia i que s'estava a la sagristia, s'aixecà i es dirigí cap a Galinsoga:

SACERDOT: "¿Qué es lo que desea el señor?"

GALINSOGA: "Vengo a protestar porque aquí se predica en catalán y estamos en España".

SACERDOT: "Es que los feligreses catalanes lo han pedido".

GALINSOGA: "Pues dígame al señor cura párroco que todos los catalanes son una mierda. Y sepa que Uds. son los responsables de que hoy no oiga misa."

Acte seguit va treure una tarja, en la qual figurava el seu nom i els càrrecs de "Procurador en Cortes" i "Director de La Vanguardia Española", mentre afegia: "Iré a quejarme al Obispo".

Sortí de la sagristia sense més explicacions, i pel passadís lateral se n'anà cap a la porta, tot repetint amb veu alta plena d'indignació: "Catalán de la mierda..." "Catalán de la mierda..." Una senyora s'alçà indignada.

SENYORA: "Para quien dice eso".

GALINSOGA: "Para quien sea".

SENYORA: "Eso lo será usted, grosero".

Galinsoga sortí del temple i pujà al seu cotxe, que, per cert, no estava tancat, la qual cosa fa sospitar que entrà a l'església només que per promoure l'escàndol que no havia gosat fer el diumenge abans.

INTERCANVI DE LETRES ENTRE EL SENYOR RECTOR I GALINSOGA.- El senyor Rector escriví al director de "La Vanguardia Española" en aquests termes:

"Exmo. Sr.: El pasado domingo, mientras estaba predicando en la misa parroquial, se presentó en la sacristía un individuo que, utilizando una tarjeta de Ud., que adjunto, se permitió proferir unas frases groseras y soeces contra los feligreses.

Como debe tratarse de un caso de suplantación de personalidad, que atenta contra la fama de honorabilidad de Ud., me permito comunicárselo para que Ud. evite que se vuelvan a repetir esos lamentables sucesos

+ + +

Contesta inmediata de Galinsoga:

"Muy señor mío: Recibo su carta con devolución de mi tarjeta. En este caso no hay suplantación. La tarjeta es mía y fui yo en verdad quien protestó por una plática en lenguaje que no entiendo.

Ser español y asistir a un sermón en una iglesia de una ciudad española que se oiga en una lengua que un español no tiene la obligación de conocer, es un absurdo.

Por esto protesté en forma no grosera ni soez, sino vehemente. Entiendo de buena fe que mi conciencia, acrisolada por seis años de educación en un colegio de jesuitas, me da la razón.

Marché de viaje y pude oír misa en un pueblecito de Lérida, donde tuve la satisfacción de que me dieran una hojita editada en español. Aunque el uso de otra lengua en un pueblecito de Lérida puede tener un motivo más aceptable.

Otra significación y otro retintín tiene el uso de una lengua que no es la oficial del Estado Español en una ciudad cosmopolita como Barcelona.

Ya en otra ocasión he notado un marcado antiespañolismo de esta parroquia al desarrollarse en lengua no oficial. Lo cual por fuerza tiene que hacer reaccionar a quienes no nos avergonzamos de ser españoles.

Se despide...".

Original
10/10/10

El día següent d'haver rebut l'anterior el Sr. Rector va escriure una segona lletra a Galinsoga:

Exmo. Sr.: Siento mucho que ~~haya~~^{fuese} Ud. verdaderamente quien fuera a protestar en la sacristía y usara frases poco corrientes y académicas. A todos nos ocurre en momentos de vehemencia pronunciar frases de acritud que luego nos pesan.

Permítame que con toda sinceridad conteste a sus razones con los siguientes puntos:

1º. En nuestra parroquia se celebran los días festivos ocho misas, de las cuales sólo en dos se emplea el catalán.

2º. El hecho de emplear el catalán no significa desprecio para el castellano.

3º. Recientemente el obispado ha publicado directorios para la misa, en castellano y en catalán. No me diga Ud, que sólo en los pueblecitos, también en la ciudad se tiene derecho a oír la palabra de Dios en lenguaje materno.

4º. Todos hemos escuchado actos religiosos en lenguas desconocidas. En el Santuario de Loyola se emplea mucho más el vascuence que el castellano. Allí oí predicar en vascuence y no me quejé.

5º. No crea que el uso del catalán sea exclusivo de esta parroquia sino que es general de casi todas las misas parroquiales que se celebran en Barcelona. Si alguna otra vez tiene necesidad de oír misa en nuestra parroquia, venga a la misa de las ocho de la mañana, con varias partes en castellano y un padrenuestro en tono mozárabe que es pura delicia.

6º. Menéndez y Pelayo ha dicho del catalán que es una lengua que no es extranjera ni exótica, sino española y limpia de toda bastardía.

No pretendo convencerle, pues supongo que tiene sus ideas muy arraigadas, sólo le pido comprensión para quien no comparte su criterio. Pero permítame que le diga que creo que si lleváramos nuestra cuestión ante un tribunal independiente, éste me daría la razón".

+ + +

Cal advertir que l'incident que hem transcrit és només un dels molts que ha provocat Galinsoga. Diverses vegades, en una barbería que hi ha prop de "La Vanguardia Española", ha dit expressions com aquesta: "No hablen en esta mierda de catalán".

LUIS DE GALINSOGA, VANDALO Y FRANQUISTA

=====

El 14 de junio, durante la misa parroquial de las nueve, en la cual se predica normalmente en catalán, llamó la atención de algunos feligreses un individuo inquieto, frenético e inconveniente, que se levantaba y se sentaba sin ton ni son, y que, cuando el pueblo respondía "Amén", chillaba "Así sea".

Al domingo siguiente y en la misma misa, mientras el párroco, mosén Narciso Seguer, predicaba desde el altar, Luis de Galinsoga, nuestro personaje del domingo anterior, se levantó ostentosamente de su sitio y se dirigió, sin hacer la genuflexión de costumbre delante del Santísimo, hacia la Sacristía. Se oyó en seguida una fuerte discusión.

Al entrar, el flamante director de "La Vanguardia Española", fiel panaguado del dictador, ~~mamamam~~ increpó airadamente al sacristán:

GALINSOGA: "Vengo a protestar porque se dice la misa en catalán".

SACRISTAN: "No señor. Aquí se dice la misa en latín".

Un sacerdote vasco que también estaba en la sacristía se levantó y dijo:

SACERDOTE: "¿Qué es lo que desea el señor?"

GALINSOGA: "Vengo a protestar porque aquí se predica en catalán y estamos en España.

SACERDOTE: "Es que los feligreses catalanes lo han pedido".

GALINSOGA: "Pues dígame al señor cura párroco que todos los catalanes son una mierda. Y sepan que Uds. son los responsables de que hoy seguramente no oiga misa".

Acto seguido ~~me~~ sacó una tarjeta donde figuraban sus apellidos y los cargos de "Procurador en Cortes" y "Director de La Vanguardia Española", y añadió: "Iré a quejarme al Obispo".

Salió sin más explicaciones y por el pasadizo central repetía obsesivamente: "Catalán de la mierda... Catalán de la mierda". Una buena señora se levantó indignada.

SEÑORA: "¿Para quien dice eso?"

GALINSOGA: "Para quien sea".

SEÑORA: "Eso lo será usted, grosero".

Galinsoga salió del templo y subió a su coche que, por cierto, no estaba cerrado, lo cual hace suponer que entró en la iglesia sólo para promover el escándalo que no se había atrevido a hacer el domingo antes.

CARTAS CRUZADAS ENTRE EL PARROCO DE SAN ILDEFONSO Y LUIS DE GALINSOGA

Aquí transcriban, por favor, las tres cartas completas que les adjunto

CONCLUSION

Me parece que la anécdota y los textos - ambos fidedignos y recogidos de la mejor fuente - no merecen una réplica. Galinsoga, símbolo de la opresión franquista en Cataluña, ha demostrado ser digno descendiente de los vándalos que ~~hmmmm~~ todo lo basaban en el derecho de conquista. Sabe que Cataluña estuvo - activa o pasivamente - contra el "Movimiento" y no se le perdona. Y hasta quiere quitarle lo último que no se dejará arrancar: su lengua, expresión viva y pura del espíritu catalán.

Adelantándose a Galinsoga, mosén Seguer visitó al Dr. Modrego, Obispo de Barcelona, el cual aprobó su actuación en el caso. Difundidas en ciclostil las tres cartas han llegado a miles de hogares catalanes y han fortalecido la combatividad de los grupos más alertados. ¡Magnífica propaganda para la resistencia! Ah, y parece que desde Ciudad Trujillo el "Padre y Renovador de la Patria Nueva" ha escrito a Galinsoga proponiéndole, para cuando ~~mpm~~ se exile - y será pronto - , que acepte el cargo de caballero oficial de la "corte" de Rafael Leónidas Trujillo.

JORGE DE TAMARIT

PARROQUIA DE SAN ILDEFONSO
Travesera de Gracia, 55
Tel. 37 00 68
Barcelona

25 de Junio de 1959

Exmo. Sr. D. Luis de Galinsoga

Honorable señor:

El pasado domingo día 21, mientras se celebraba en esta iglesia la misa parroquial, se presentó en la sacristía un individuo que utilizando esta tarjeta que lleva el nombre de V.S., y que le adjunto, en forma incorrecta y grosera se permitió proferir unas frases soeces contra el infrascrito y contra sus feligreses.

Como debe tratarse, indudablemente, de un caso de suplantación de personalidad, pongo el hecho en conocimiento de V.S., para que pueda tomar las medidas pertinentes y evitar en lo sucesivo que ocurran escenas de esta índole que podrían redundar en menoscabo de la fama, honorabilidad y cabellorosidad que goza V.S. entre los ciudadanos de Barcelona.

Con el mayor afecto.

firmado: Narciso Seguer, parroco.

EL DIRECTOR DE
LA
VANGUARDIA

Barcelona, 26 de Junio de 1959

Sr. D. Narciso Seguer

Muy Sr. Mio:

Recibo su carta con la devolución de mi tarjeta. Agradezco su buena intención de prevenir posibles suplantaciones de mi personalidad, pero, en este caso, esta usted equivocado. La tarjeta es, en efecto mía y fui yo, en verdad quien protestó en la sacristía por tener que oír en la Misa una plática en lenguaje que no entiendo. Ser Español y asistir en una Iglesia de una ciudad española a cultos en que, aparte del latín naturalmente, se oiga una lengua, - como vehículo del pensamiento, que un español no tiene la obligación de entender; Me parece absurdo y así lo manifesté en la sacristía en forma no grosera y soez a que usted se refiere, sino vehemente como correspondía a la indignación que el caso me produjo. Añadí entonces, que no iría ciertamente sobre mi pensamiento de católico, de una formación religiosa profunda, acrisolada a través de seis años de Colegio de Jesuitas, y no sabía si podría cumplir con el precepto, pues me marchaba de viaje en aquel momento. Gracias a Dios, pude oírla en un pueblecito de la provincia de Lerida en donde, por cierto, tuve la satisfacción de ver la hoja parroquial escrita en castellano, a pesar de tratarse como digo, de un pueblecito en donde la lengua catalana puede tener mas uso aceptable, como la gallega es en los pueblos de Galicia, por ejemplo. Pero en Barcelona, ciudad cosmopolitana, no parece que el caso tiene otra significación y tal vez otra retintín.

Perdóneme la sinceridad con que hablo. Ya en otra ocasión he observado la tendencia de esta Parroquia a estas expresiones que no me parecen apropiadas a una feligresía en donde no dejamos de abundar los españoles que nos honramos en serlo y creemos tener derecho a que se nos hable en el idioma oficial de la nación a que gracias a Dios pertenecemos.

De usted afectísimo q.b.s.m.,

Firmado: Luis de Galinsoga

Barcelona, 27 de Junio de 1959

Excmo. Sr. D. Luis de Galinsoga

Muy Sr. mio:

Siento mucho que fuera usted la persona que entro en nuestra sacristia el pasado domingo para protestar de un hecho que Ud. considera absurdo. Tal vez la forma vehemente con que se expreso Ud. no le permitio advertir que le salian disparadas y disparatadas unas frases muy poco academicas y poco corrientes en nuestro lenguaje cotidiano. lo cual causo el mas grande asombro a los dos interlocutores de Ud. Pero en fin, a todos nos ha ocurrido alguna vez que en un momento determinado de intensa vehemencia proferimos palabras que después estimamos a todo punto exageradas y deseamos rectificar.

Y ahora hablándole con la misma franqueza y sinceridad con que me habla y que yo le agradezco, permitame le manifieste unos puntos de vista sobre el asunto que ha promovido este contacto epistolar.

1.- En nuestra Iglesia parroquial se celebran todos los domingos ocho misas; de ellas, solamente en dos se predica en lengua catalana y en las seis restantes en castellano.

2.- El hecho de hablar en catalan no supone de ninguna manera desprecio para la lengua hermana; es simplemente la continuidad de una tradición de la Iglesia que se ha dirigido siempre en la propia lengua maternal a los fieles.

3.- Recientemente nuestro Sr. Arzobispo-Obispo, ha publicado un directori de la misa con mociones para los fieles, y ha editado uno en catalan y otro en castellano para que puedan utilizarlo indistintamente uno y otro según se crea conveniente. Y no me diga que el catalan ya está bien en los pueblecitos para aquellas gentes incultas, los que viven en la ciudad tienen el mismo derecho que los pueblerinos a oír la palabra de Dios en su propia lengua, este derecho lo ha reconocido siempre la Iglesia.

4.- Todos nos hemos encontrado oyendo un sermón en lengua desconocida para nosotros, sin salir de España, todos los años pasados días de vacaciones en el santuario de Loyola y allí en las misas de los días festivos los padres Jesuitas, predicaban exclusivamente en lengua vasca de la cual no entiendo una palabra, pero comprendo que las gentes de aquellos caserios tienen derecho a que se los instruya en su lengua nativa.

5.- No crea que sea exclusivamente de esta parroquia el uso moderado de la lengua catalana; en casi todas las parroquias de Barcelona se predica en catalán por lo menos en la misa parroquial y en algunas, en más de dos y tres misas, a criterio del parroco y según las circunstancias de la feligresia.

6.- Si alguna otra vez tiene Ud. necesidad de ir a misa a primera hora, venga Ud. a misa a las ocho; una misa explicada en castellano con varios canticos y oira el Padrenuestro en tono Mozarabe que es una pura delicia.

7.- Si recordamos la frase de Menendez Pelayo cuando dice que la lengua catalana no es una lengua bastarda sino una lengua hermana de la castellana y de las demás lenguas ibéricas, hijas todas de una misma madre comun, tal vez moderaríamos nuestros impetus, hijos de un celo exagerador una unidad que no se menoscaba con la variedad de expresiones lingüísticas antes bien, se enriquece con ellas como se enriquece por la variedad de sus paisajes, de sus costumbres y de sus tradiciones.

Comprendera Ud. que no he intentado en esta carta convencerlo Tiene, Ud. ya formado y arraigado su criterio y es natural que lo sostenga con sinceridad.

He intentado unicamente pedirle un poco de comprensión para los que en este punto concreto disintimos de opinion y criterio de Ud., tal vez si examinamos los dos criterios con las reglas de la logica en la mano y ante un tribunal independiente, la razón se inclinaria de nuestra parte.

Le saluda atentamente, *Fernando Navarro Jaurer*

Catòlics catalans:

Malgrat el silenci total de la premsa del règim, es va conèixer arreu la justa i enèrgica resposta del P. Abat de Montserrat a l'inqualificable discurs del Governador Civil de Barcelona, pronunciat a Granollers, davant la "Falange Española" i publicat a la premsa barcelonina dels dies 1 i 2 de desembre.

Ens adonem, amb gust, que el nostre poble es felicita de l'actitut coratjosa del Prelat montserratí, en defensa de l'Església, de la veritat i de la llibertat. Podem afirmar que, en aquests moments, tots sentim que Montserrat és realment el centre espiritual de la nostra terra, que Montserrat és, com sempre, el nostre Sinal.

Ara bé: seria una mostra de covardia col·lectiva que, en aquestes hores greus, deixéssim sol al P. Abat en la defensa de l'Església. Tots els cristians en formem part i, per tant, tots hem estat ofesos per les paraules del Governador i tots hem de manifestar públicament la nostra protesta més enèrgica.

L'incident actual té una transcendència especial. Demuestra, una vegada més, que dins aquest règim tampoc els ciutadans catòlics disfrutem de les més elementals llibertats, encara que el règim pregoni el contrari, encara que existeixi el Concordat. El règim es serveix de l'Església, no serveix l'Església, com falsament diu. Es per això que les paraules del P. Abat no han pogut ésser publicades en la premsa, des de la qual s'ha ofès l'Església, ni divulgades per la ràdio com es faria en qualsevol país de règim democràtic. Es per això que continuen els atacs contra els escoltes cristians, contra els grups de la J. O. C. i l'HOAC, en un mot, contra tot allò, espiritual, que no es doblega a la voluntat de l'Estat Totalitari. Es per això que no s'ha pogut crear una Universitat Catòlica. Es per això que els centenars i centenars de periòdics catòlics que en llengua catalana es publicaven abans de la guerra civil, ni un sol ha pogut tornar a editar-se sota aquest règim. Es per això que continuen els atacs contra la predicació en català.

Davant d'aquesta situació i del discurs del Governador, ens preguntem: Com haurien reaccionat els catòlics en un temps passat? I, ens preguntem, també: Com hem reaccionat ara? Hem fet tot el que ens imposa el nostre deure de cristians?

Catòlics catalans: Hi ha timidesa, hi ha falses prudències que són, simplement, traïcions. La història d'aquests darrers anys en diversos països, és allisonadora. Meditem, doncs, sobre l'enorme responsabilitat que recau sobre cadascú de nosaltres en aquests moments. No n'hi ha prou de felicitar-nos privadament del gest del P. Abat. Cal que com més. El poble ho necessita per a seguir creient en nosaltres. Dirigents de les associacions catòliques: El defraudarem una vegada més? Recordeu que hi ha omissions que es paguen cares.

Vivim uns moments en que l'acció s'imposa. Ja que la premsa del règim es nega a publicar les paraules nobles del P. Abat i dels nostres Prelats diocesans; reproduïu-les en els butlletins dels Centres d'A. C.; escampeu-les arreu, difonent-les per tots els mitjans al vostre abast. Adreceu-vos als vostres Prelats diocesans i als senyors rectors palesant-los la vostra adhesió; escriviu al P. Abat felicitant-lo per la seva actitut... Enginyeu-vos per fer conèixer a tot el poble la vostra protesta.

I, sobretot, pregueu, perquè encara que dolgui al senyor Acédo Colunga, nosaltres creiem que l'oració és quelcom superior "al mundo puramente biológico, al mundo puramente animal". (1)

Res de timideses i de falsa prudència en aquesta hora. Donem exemple de coratge al nostre poble. No oblidem que si bé la prudència és una virtut cardinal, també ho és la fortalesa.

Barcelona, 1 de gener del 1959.

(1) Paraules textuais del Governador. Cfr. el fragment del discurs on diu, entre altres coses dignes de un "gauletter" nazi: "Los rezos, los amores, ... el mismo idioma... Pero todo esto, todo está dentro del mundo puramente biológico, puramente animal;..." a l'aportat titulat: "El Presente de España".

NINGUN CATALAN ES ESPAÑOL

EL FET

El dia 25 d'abril Ràdio Nacional d'Espanya, en la seva emissió de les 14'30, va retransmetre l'acte de clausura del «Consejo Social». El «camarada» Solís, Ministre del «Movimiento», va tenir el desencert de llegir una carta que un grup de treballadors catalans, de tendència democrata-cristiana, havia dirigit als delegats estrangers assistents a l'acte. La carta, molt ponderada, deia que a Espanya no hi ha llibertat sindical, i que per tant en el «Consejo Social» no hi havia una autèntica representació de la classe treballadora espanyola, sinó, només, gent triada pel Govern.

Naturalment, els congregats varen protestar sorollosament, i el «camarada» Solís, teatralment, va haver de dir diverses vegades: «Dejámela leer». Es de suposar que era justament el que el «camarada» buscava: donar als delegats estrangers una impressió d'unanimitat i d'entusiasme franquista. Això, i alguna cosa més: estimular el sentiment anticatalà que en certs sectors castellans cova sempre, fins quan el foc sembla apagat. Altrement no, es comprèn la insistència amb què subratllava que la carta era obra d'uns «trabajadores catalanes».

Però la cosa va anar més enllà: al final de la carta, quan el ministre deia: «Estos trabajadores catalanes son traidores a la Patria», un que estava molt aprop del micròfon, —i que per tant, pel que es veia en les fotografies de la premsa de l'endemà, havia de ser algú de la presidència del «Consejo»— va cridar: «¡Ningún catalán es español!». I es va endur, naturalment, una formidable, una entusiasta, una realment unànim ovació.

Això passava poc abans de migdia. Gairebé tres hores més tard Ràdio Nacional, en l'emissió de les 14'30, retransmitia, per cinta magnetofònica, la sessió del «Consejo Social» sense retallar-ne res. En un país de censura tan dura i vigilant com Espanya no hi solen haver lapsus informatius: si de la retransmissió no s'en va retallar ni la carta ni les manifestacions anticatalanes és perquè la gent del Règim sap que el sentiment anticatalà els pot ser útil. Però algú es devia adonar que en aquest cas el càlcul era equivocat, perquè la premsa de l'endemà ja va silenciar totalment tant la carta com la unànim reacció anticatalana dels pretesos representants de la classe obrera.

Aquest és el fet.

LA NOSTRA PRESA DE POSICIÓ

Els obrers catalans democrata-cristians defien en la seva carta que el «Consejo Social» no representava la classe treballadora espanyola. És evident que no la podia representar, perquè en un país sense llibertat sindical mai no pot haver-hi una autèntica representació obrera. Això és tan evident que no necessita cap mena de demostració. Però potser val la pena recordar que el decret del 17 de juliol del 1953 instituí un servei de control dels sindicats; que no es pot ser enllaç sindical sense abans passar pel sedàs que fan els elements encarregats pel Govern de controlar el Sindicat; i que finalment aquests «representants» obrers, generalment tant poc representatius, no tenen cap influència, perquè les decisions d'una certa importància les pren totes la burocràcia sindical designada pel Govern i el «Movimiento».

Aquest és el primer punt. Després hi ha l'altre, el de que «ningún catalán es español». La nostra resposta és que hi estem totalment d'acord. Els catalans ens considerem totalment estranys a una Espanya anticatalana, antisocial i per essència antidemocràtica.

L'Espanya dels delegats del «Consejo Social» i dels homes que els paguen és opressora de Catalunya, és perseguidora de la nostra llengua, de la nostra cultura, de les nostres institucions. L'Espanya d'aquesta gent ha deixat Catalunya en un estat d'indifensió total, en tots els ordres: econòmic, polític, cultural... Ens ha enviat governadors civils gairebé sempre ineptes i sempre profundament anticatalans. Fa vuit anys que un home, que fou fiscal d'Astúries i fiscal dels capellans bascos assassinats pel franquisme, un home que compensa la manca d'intel·ligència amb l'excés de duresa, un home anticatalà fins a l'arrel és governador civil de Barcelona. Pel Règim franquista homes així són, evidentment, ideals per a fer de governadors civils de Barcelona. L'Espanya del general Franco ens ha enviat alguns bisbes més preocupats per descatalanitzar el país i per ofegar les organitzacions catòliques de signe obrerista que per fer de pastor. A aquesta Espanya devem des de les pitjors carreteres del país fins a una Universitat abandonadíssima que només manté viva l'enyorança per la nostra Universitat autònoma. Catalunya és un país que viu en una impressió, constantment confirmada, d'ésser un país vençut i ocupat.

L'Espanya franquista és opressora de la classe treballadora. Es una Espanya de sindicats de força i de salaris totalment insuficients, que s'aguanten només per una situació de força i per la manca d'informació sobre els progressos que durant aquests últims anys s'han fet arreu d'Europa. Es una Espanya que ha suprimit tots els organismes autènticament obrers i que ha decapitat tots els esforços de promoció obrera, tant en l'ordre social com en el cultural; que ha decretat que els obrers són menors d'edat, caçats només d'apassionar-se pel futbol.

L'Espanya franquista es defineix com essencialment contrària a una sèrie de drets elementals de la persona humana. És sobretot contrària a la llibertat.

L'Espanya franquista està governada per la corrupció.

SI ESPAÑA HA D'ÉSSER SEMPRE AIXÒ NOSALTRES, ELS CATALANS, DECIDIDAMENT NO SOM NI SEREM ESPANYOLS.

Nosaltres no serem espanyols de qualsevulla Espanya, sinó només d'una Espanya, que ens agradi i que ens respecti com a catalans i com a ciutadans, d'una Espanya que respecti l'estructura plural dels pobles peninsulars, i en la que concretament Catalunya vegi reconeguda la seva personalitat en tots els ordres: cultural, econòmic, administratiu, i també polític. D'una Espanya que no sigui sinònim de dictadura, d'antiobrerisme, d'antidemocràcia, de misèria desigualment repartida.

Que siguem o no siguem espanyols, que vulguem ésser-ne o no, que col·laborem a l'esforç col·lectiu d'Espanya o que el boicotagem, depèn d'això. Avui som el que serem sempre: «som i serem gent catalana tant si es vol com si no es vol» diu una cançó que cada cop es canta més a Catalunya. Avui som, simplement, catalans, víctimes, com tant altres, d'un Estat dictatorial que no és el nostre.

Els enemics d'aquesta Espanya d'estil europeu, democràtica, socialment ben constituïda, de riquesa més ben repartida, d'esperit progressiu i reformista, els enemics d'aquesta Espanya són també els enemics de Catalunya. I això no en nom de la «unida i sagrada de la Patria», sinó perquè sabem que Catalunya té una tendència invencible i insubornable a la llibertat, a l'equilibri social i al progrés. Temen una Catalunya forta i temen sobretot la seva intervenció en els afers espanyols. Saben perfectament que Catalunya desitja ardentment la reforma agrària del camp andalús i que ha presiat sempre el seu suport a a totes les iniciatives que en aquest sentit hi hagués; saben que per Catalunya va entrar la democràcia a Espanya, i que si la guerra civil no hagués estat precipitada per extremismes de dreta i d'esquerra, Catalunya hauria ajudat poderosament, decisivament a deixar ben afermat a Espanya un règim de llibertat i de justícia; saben que avui tot Catalunya —obers, estudiants, classe mitja, patrons, eclesiàstics— és obertament antifranquista; saben que som enemics de l'esperit de casta, del monopoli del poder i de la riquesa en mans d'uns quants, del desordre i de la corrupció administratius, de les façanes grandiloqüents que omaguen buits absoluts, Saben finalment que Catalunya té la vocació d'ésser desenvolupadora dels pobles hispànics, capdavantera de la llibertat i de la justícia.

I per això, intenten crear fora de Catalunya un sentiment anticatalà. D'aquest intent forma part l'episodi del «Consejo Social». Que aquesta mena de gent intenti això honora Catalunya.

Però cal posar en guàrdia els no catalans. Han de tenir ben present el que la Història ensenya repetidament: l'ensorrada de Catalunya coincideix sempre amb l'enrunament, a Espanya, de la democràcia, de la justícia social, de la llibertat espiritual i intel·lectual. Catalunya és una peça fonamental per la futura reforma d'Espanya, tant social com política i econòmica. Destruir-la és posar-se definitivament a mercè dels que volen sempre més una Espanya com l'actual.

Llibertat i justícia per a tothom voldrà dir també llibertat i justícia per a Catalunya, que ha de tenir garanties de que la seva personalitat com a poble serà integralment respectada. En la mentalitat unitarista de molts castellans això pot ser dur d'admetre, però tot té un prev en el món, i la justícia i la llibertat tenen a Espanya aquest prev. La justícia i la llibertat són sempre totalitàries: una justícia a mitges no s'aguanta, i una llibertat a mitges tampoc. No s'aguantaria un règim que intentés ser just amb uns quants i no amb tothom. En tot cas ha de quedar clar que Catalunya, que desitja que Espanya sigui un país de justícia, de llibertat, de progrés i d'igualtat en l'essencial, aspira per damunt de tot a ser plenament catalana, i només complint-se aquesta condició col·laborarà a fer d'Espanya un país millor.

Agroïm que el «camarada» Solís ens hagi donat l'oportunitat de dir què som i què no som, i què de nosaltres es pot esperar. Que sàpiga tothom que Catalunya és viva, malgrat els vint anys de duríssima persecució. I que segueix essent l'aliada natural i entusiasta de la classe treballadora, de les masses rurals abandonades, dels homes d'esperit democràtic, dels homes oberts a l'esperança d'un demà millor.

Maig 1959.

"TODOS LOS CATALANÉS SON UNA MIERDA!"

(Luis de Galinsoga)

El 21 de juny de l'any actual, a la parròquia de Sant Ildefons de Barcelona, situada a la Travessera de Gràcia, núm. 55, durant el sermó de la missa de les 9 del matí, que es predica en català, un individu es va aixecar i en forma ostensible i incorrecta es va dirigir a la sagristia. A la sagristia hi havia, entre altres persones, un sacerdot, al qual es va dirigir l'individu en qüestió protestant en forma airada i impropriedat del fet de que el sermó es fes en català. Va allargar una targeta que deia:

LUIS DE GALINSOGA

Procurador en Cortes
Director de "La Vanguardia"

i va acabar amenaçant amb fer una denúncia. El sacerdot va contestar que de les vuit misses que es celebren cada diumenge a Sant Ildefons en sis es predica en castellà, i només en dues en català (que ja és ben poc!). El sacerdot va afegir que la majoria de feligresos de la parròquia són de parla catalana, i que per tant tenen dret a ser instruïts religiosament en català, com alguns d'ells ja havien reclamat en diverses ocasions. La resposta devia indignar a l'il·lustre "procurador en Cortes" perquè va contestar: "Pues diga al Sr. Cura que él y todos sus feligreses son una mierda!"

Però la cosa no va acabar aquí, perquè tot sortint el Sr. Galinsoga va seguir repetint a mitja veu "Catalanes de la mierda!", fins que en ésser interpellat ja a prop de la sortida per una senyora indignada el Sr. Galinsoga va deixar anar, tallant i absolut, el seu "Todos los catalanes son una mierda!"

L'endemà d'aquest fet el Sr. Rector de Sant Ildefons va escriure al Sr. Galinsoga la carta que transcribim, i que posa de manifest un sentit de la ironia remarcable. D'aquesta carta n'han circulat còpies cicloestilades.

25 de junio de 1959

Honorable Señor: El pasado domingo día 21, mientras se celebraba en esta iglesia la misa parroquial, se presentó en la sacristía un individuo que utilizando esta tarjeta que lleva el nombre de V. y que le adjunto, en forma incorrecta y grosera se permitió proferir unas frases soeces contra el infrascrito y contra sus feligreses.

Como debe tratarse indudablemente de un caso de suplantación de personalidad, pongo el becho en conocimiento de V. para que pueda tomar las medidas pertinentes y evitar que en lo sucesivo ocurran escenas de esta índole que podrían redundar en menoscabo de la buena fama de honorabilidad y caballerosidad de que goza V. entre los ciudadanos de Barcelona.

Con el mayor afecto,

Firmado: EL PARRACO

El Sr. Galinsoga va contestar que no es tractava de cap suplantació de personalitat, i que havia estat ell mateix el protagonista del fet en qüestió. El Sr. Galinsoga afirmava, o més d'això, que era indignant i absurd que a una parròquia de Barcelona es prediqués en català. El Sr. Galinsoga oblida, es veu, que un home com ell que fa vint anys que viu a Catalunya, i que en viu (director de «La Vanguardia», procurador en Cortes, director del Port Franc de Barcelona...), té l'obligació moral, per poc intel·ligent que sigui, per un deure elemental de convivència i de cortesia envers el país que l'acull, d'entendre el català i de no obligar, abusant d'una posició de força, a que en tota reunió la seva sola presència imposi a tothom, inclús si tots són catalans, l'ús d'una llengua que no és la nostra.

Segons sembla posteriorment el Sr. Rector de la Parròquia va tornar a escriure al Sr. Galinsoga, explicant-li tots els motius pels quals no ell sinó l'Església Catòlica vol que als fidels s'els prediqui en la pròpia llengua.

Posem el poble català al corrent d'aquest fet no sols per la gravetat de l'ofensa, sinó també pel caràcter representatiu del Sr. Galinsoga. Es un fet que ve a confirmar, una vegada més, l'odi que contra Catalunya senten el Règim i els seus homes representatius. Homes i fets com aquests ens recorden, inclús als catalans que no ho volen recordar, que en l'Espanya actual som un poble arreconat i mal tractat. Mal tractat en tot: en els nostres valors espirituals més alts, en la nostra parla, en la nostra cultura, en la nostra economia, en els nostres drets més elementals.

El fet que hem donat a conèixer és tan greu i denota tan poca categoria per part del seu protagonista, que potser a alguns els costarà de creure. Ara bé, tot el que es diu en aquest escrit és fàcilment comprovable. La parròquia de Sant Ildefons està a la Travessera de Gràcia, n.º 55. Als incrèduls els serà fàcil, si volen, la comprovació.

Juliol del 1959.

Estimat compatriota:

estem segurs de la vostra participació en la campanya cívica que es desenvolupa a tot Catalunya per tal d'aconseguir que ens sigui donada la satisfacció a que tenim dret tots el catalans amb motiu dels grollers insuls que s'ha permes pronunciar en Galin-soga. Procureu que els fulls siguin repartits el més rapidament, amplia i diversa possible i que s'en facin forces copies del full més breu.

Barcelona, 8 de desembre del 1959

Al rector:

NOTA:

En cas de enviar-ne per correu afegiu un full de paper per tal que el sobre no transparenti el seu contingut. Distribuïu la remesa entre sis o set bústies.

DOCUMENT AD

~~1987~~

«¡ Todos los catalanes son una mierda! »

(Luis de Galinsoga)

Per dignitat personal,
deixeu de comprar «La Vanguardia» i
donar-vos de baixa si en sou subscrip-
tor, mentres en GALINSOGA en
sigui director.

(Fer-ne còpies i fer-les córrer)

DOCUMENT M

1937

DIGNITAT CONTRA XULERIA

El Sr. Galinsoga és un enticatalà furiós, fins el punt que durant la guerra civil va arribar a escriure **que calia destruir Catalunya**. Durant tot aquest temps que l'hem hagut de suportar com a director d'un diari de tanta importància com "La Vanguardia" les expressions injurioses i les xuleries han estat la seva norma. Finalment, fa poc — el dia 21 de juny d'aquest any — s'ha permès pronunciar en plena parròquia de St. Ildefons de Barcelona (Travessera de Gràcia, 55), després d'altres expressions insultants, aquesta frase altament ofensiva: "**¡Todos los catalanes son una mierda!**"

Ha arribat l'hora de demostrar al Sr. Galinsoga i a la gent com ell que a **Catalunya encara hi ha dignitat**. Per tant, considerant que és una vergonya que un diari de la importància de "La Vanguardia", editat a Barcelona, tingui de director un home d'aquesta mena, ens dirigim públicament al Comte de Godó, propietari del diari, amb el prec de que el Sr. Galinsoga sigui substituït per una persona de més dignitat i més respectuosa envers Catalunya.

Mentres aquesta substitució no es produeixi cal que les persones que estan subscriptes a "La Vanguardia" se'n donguin de baixa i que els qui el compren en els quioscos deixin de comprar-lo.

Ja són moltes les persones que s'han donat de baixa o que han deixat de comprar aquest diari. Però cal que això s'intensifiqui o fi que ens sigui donada la satisfacció o que tenim dret.

CATALANS:

HEM DE DEMOSTRAR QUE NO SE'NS POT INSULTAR IMPUNEMENT

DOCUMENT 12

22/11/18

*Per patriotisme
i per dignitat,*

BORGOT a

«*La Vanguardia*»

Pageina de paper economi

Catalunya, desembre de 1959.

Distigit senyor:

No cal recordar-li l'inqualificable fet ocorregut a la Parròquia de Sant Ildefons que tingué per protagonista el Director de la Vanguardia. Unicament volem assabentar-lo que els catalans hem decidit boicotejar aquest periòdic, en tan que en Galinsoga no cessi com a Director.

El boicot iniciat espontàniament fa alguns dies, està adquirint proporcions ben notables, tan pel nombre de subscriptors que es donen de baixa com pel nombre d'exemplars que s'apilen invenuts en els quioscos de La Rambla, malgrat la reducció en la demanda efectuada pels propis venedors. Sabem que en diferents indrets de Catalunya, públicament, s'ha començat a estripar o cremar exemplars d'aquest periòdic.

El boicot tot just està en els seus inicis. S'estendrà fins a l'últim indret de Catalunya. A la campanya de boicot a La Vanguardia, en la que participa tota la població de Catalunya, se li augura un abast semblant al moviment contra l'elevació de les tarifes dels tramvies, que constituí un moviment modèlic de protesta pacífica davant un abús públic.

Es el nostre deure advertir-li que, en aquest moment, continuar la publicitat en l'alludit periòdic suposa una tàcita aprovació dels insults que públicament es permet pronunciar en Galinsoga. Ha arribat, doncs, el moment de retirar els anuncis, que són la principal font d'ingressos de La Vanguardia, fins que s'aconsegueixi la dimissió de Galinsoga.

Estem segurs que vostè, com a persona conscient dels seus deures ciutadans, voldrà col·laborar a aquesta campanya de sanejament moral de la ciutat, allunyant un indesitjable. Encara que ens dolguin els perjudicis materials, momentanis, que potser es podran ocasionar a algunes empreses. Si tots posem el nostre esforç, aconseguirem un ràpid resultat, amb els menors molèsties i perjudicis per tothom.

Cal adveertir, però, que si algú es desenten d'aquesta campanya cívica, veurà castigat el seu incivisme per la repulsa de tots els ciutadans. Per tant, a partir del proper dia 20 de desembre començarà el boicot a totes les empreses que s'anunciïn en aquest periòdic.

Catalunya, que tant vegades ha donat proves de solidaritat unànim, demostrarà una vegada més que no se la pot insultar impunement.

Atentament,

CAMPANYA DE BOICOT A LA VANGUARDIA

Un Missatge de Joan XXIII i la situació de Catalunya

El darrer missatge de Nadal del St. Pare Joan XXIII va produir una forta impressió en el poble cristià. Per l'actualitat del tema, en primer lloc. El món sent un gran anhel de pau. Segurament perquè no va parlar de pau en termes genèrics, sinó que va puntualitzar totes les exigències d'una pau veritable. El St. Pare no deixa lloc a dubtes sobre què es pau i què no ho és. Si no es compleixen certes exigències la pau és només aparent, és una pau imposada per la força, és en darrer terme una violència. I finalment el discurs del St. Pare va impressionar el nostre poble fidel, perquè alguns dels pobles que toca són, a Catalunya, d'una gran actualitat.

Cal que el poble fidel mediti aquests principis de doctrina cristiana, que se'n amari i que ells informin la seva acció. Cal que els homes que estan allunyats de l'Església, però senten un sà neguit de justícia, de veritat i de pau puguin comprendre a través d'aquest missatge lluminós que l'Església és realment defensora de la justícia, de la veritat i de la pau. Però això no serà possible si els cristians no treiem les conseqüències pràctiques d'aquests principis, si no demostrem amb l'actitud i els fets la nostra fidelitat als principis.

Insistim en aquesta necessitat de no defugir les conseqüències pràctiques de la nostra doctrina, perquè la dissociació entre doctrina i acció traeix sempre una insinceritat que no és cristiana i constitueix el principal element de desprestigi contra el qual avui, com a cristians, hem de lluitar. Que ningú no s'escandalitzi, per tant, si en comentar el Missatge de Nadal fem referència a un dels punts que per a nosaltres té més actualitat, i que constitueix un motiu constant o bé de silenci resignat i trist o bé de fricció i de violència, en darrer terme, en un i altre cas, d'injustícia i de destrucció de la pau.

«La pau és un do incomparable de Déu, però és també una suprema aspiració de l'home. Ara bé, la pau és **indivisible**. Cap dels trets del seu rostre inconfundible no pot ésser ignorat o exclòs».

Cal reflexionar sobre què vol dir que la pau és indivisible. La pau entre els homes, com tot allò que és humà, és limitada, però es dona o no es dona; si falten algunes de les condicions per a la pau, encara que se'n realitzin d'altres de pau no n'hi ha.

Ara bé, entre les causes de malestar el Papa assenyala «l'opressió sistemàtica de les peculiaritats culturals i lingüístiques de les minories nacionals». Per tant, si no són respectades aquestes peculiaritats, **no hi ha pau**. El règim o el govern que no respecti aquestes característiques és enemic de la pau, la menysprea, tot i essent un do de Déu, contradiu una suprema aspiració humana.

Estem davant d'un problema profund que toca els mateixos fonaments divins i humans de la pau, tal com els exposa el Papa. Aquests fonaments són:

a) **El respecte a la voluntat divina i a la llei eterna de Déu.** Un grup humà amb característiques culturals i lingüístiques pròpies no és mai la creació fictícia d'uns intel·lectuals o d'uns sentimentals ni l'expressió del ressentiment, provocat pel tracte injust, sinó obra de la naturalesa realitzada en un llarg període històric, i per tant, segons la doctrina cristiana, és una obra de la Providència Divina i de la llibertat humana. Cada poble concret que existeix, entre els possibles que podrien existir, és una obra divina que cal respectar.

b) **El respecte a la dignitat de la persona humana.** Tot allò que la naturalesa ha donat a l'home i que ell necessita per al seu perfeccionament ha d'ésser respectat; cal corregir desviacions, però mai ningú, ni tampoc l'Estat, no pot oprimir o suprimir els valors naturals. Fer-ho és atemptar contra la dignitat de la persona humana. **L'Estat és per l'home i no l'home per a l'Estat**, diu explícitament el Papa. La llengua i la cultura del seu país propi són un d'aquests dons naturals necessaris a l'home.

c) **La veritat.** La pau es fonamenta en la veritat de la doctrina. «Cal per tant superar certes concepcions errònies». Entre aquestes assenyala el Papa «la subversió de l'ordre jurídic i del sà concepte de l'Estat segons l'esperit cristià». L'Estat no és la font primària del dret; els drets de la persona humana són anteriors i superiors als drets de l'Estat. Aquest, diu el Papa, ha d'estar al servei de l'home. Pius XI (1) i Pius XII (2) ensenyen que l'Estat té una missió subsidiària i que per tant ha de respectar les persones i els grups humans que l'integren, i que no ha de cohibir o reservar-se les funcions que aquelles i aquests puguin assumir ells mateixos. La doctrina de Pius XII i de Joan XXIII sobre el respecte que l'Estat deu a les característiques culturals i lingüístiques de les minories demostra la falsedat de l'opinió que afirma que el desenrotllament d'aquestes característiques trenca la unitat de l'Estat. Pius XII (2) afirma que **aquest respecte per part de l'Estat és necessari per tal que els membres d'aquestes minories compleixin amb fidelitat els seus deures amb l'Estat**.

d) **La justícia.** «Soluciona els conflictes, determina les atribucions, precisa els deures, respecta els drets de cada poble». Proclamar el dret d'uns ciutadans a usar la seva llengua i atropellar el mateix dret en uns altres ciutadans, així com proclamar els drets de l'Estat i negar els d'alguns grups humans, és evidentment faltar a la justícia. **La justícia respecta i harmonitza els drets**

e) **La caritat.** L'amor al poble propi mai no ha d'ésser egoista i negatiu respecte als altres pobles i a l'amor que se'ls deu.

D'acord amb aquesta doctrina l'opressió de les característiques lingüístiques i culturals d'un grup humà és atropellar l'obra de Déu i la dignitat de la persona humana, i és faltar a la justícia, a la caritat i a la veritat. El règim que, almenys en aquest aspecte, practica l'opressió, no es pot considerar just, humà ni cristià.

Catalunya és, com a poble, una realitat històrica, permanent des del segle IX als nostres dies, a la qual ni les crisis internes o externes més fortes no han fet perdre la personalitat. Això és un fet que científicament i honestament no es pot negar i que està per damunt dels règims polítics. Cohibir, doncs, la vida cultural catalana i la llengua catalana contradiu la doctrina pontificia, atropella el dret natural i fa impossible la concòrdia i la pau. Una actuació així no es pot dir cristiana.

Repetim: **Demanem reflexió serena a la llum dels principis.**

(1) Enciclica «Quadragesimo anno»

(2) Missatge de Nadal de 1941

Santedat:

Nosaltres, catòlics de Catalunya i fills devots de la Càtedra de Pere, volem testimoniar, en primer terme, la nostra adhesió més filial a la Vostra Augusta Persona, i alhora manifestar-vos amb quin profund sentiment de satisfacció i de consolació, el poble fidel de casa nostra ha conegut el Vostre darrer Missatge de Nadal, i molt particularment la Vostra declaració que "una de les causes de la inquietud del nostre temps es l'opressió sistemàtica de les característiques culturals i lingüístiques de les minories nacionals", afirmació rotunda a través de la qual hem sentit al·ludides directament les angoixes i sofrències actuals del poble català, les quals ben segur que la Vostra Santedat coneix.

Per això, com a catòlics, no podem sinó agrair de tot cor aquests mots del Vostre Missatge de Nadal, tot fent constar explícitament que referir-nos-hi no comporta que prenguem cap posició específica en el camp temporal i palesa només la nostra fidelitat a la doctrina social catòlica. Perquè cap consciència cristiana no pot emmudir enfront de la violació dels principis del Dret Natural, per exemple, a la vida pública o a l'escola, i encara menys davant la prohibició, directa o indirecta d'utilitzar una llengua i una cultura, -màlenàries, vivents i populars- com a instrument d'evangelització.

Proclamen de nou, doncs, la nostra fe catòlica en el Primat de Pere i dels seus successors, tot demanant-vos que el Vostre alt Magisteri continuï influint per tal que els principis de pau subrallats en el Vostre Missatge s'implantïn per tot el món i que reneixi així l'esperit de justícia envers el poble català.

Barcelona, gener de 1980

[Faint, illegible signatures and text at the bottom of the page]

TODOS LOS CATALANES SON UNA MIERDA

El dia 21 de juny, a la parròquia de Sant Ildefons, de Gràcia, durant el sermó de la missa de les 9 del matí, que es predica en català, un individu es va aixecar i de fàisó ostensible i incorrecte es va dirigir a la sagristia. Hi trobà un sacerdot i diverses persones. L'individu esmentat protestà iradament perquè es feia un sermó en català. Va lliurar una tarja, on es llegia.

LUIS DE GALINSOGA
Procurador en Cortes
Director de *La Vanguardia*

i anuncià que denunciaria el cas inaudit a les autoritats per tal de posar-li remei. El clergue tractà de fer-li comprendre que els feligresos catalans tenien dret a un o dos sermons en la seva llengua materna. No fou possible fer-li comprendre res i el subjecte al·ludit acabà amb la frase següent: *Pues diga al Sr. Cura que él y todos sus feligreses son una mierda.* I es retirà repetint a mitja veu *Catalanes de la mierda.* A la porta de la sagristia una senyora, indignada per l'actitut ordinària i malolent d'aquell energumen, tractà de fer-li una interpellació i solament assolí una declaració rotunda, a la manera següent: *Todos los catalanes son una mierda.*

El dia 25 de juny, el sacerdot testimoni dels fets, no podent creure que aquell tipus fos el director de *La Vanguardia* li feu tramesa de la següent lletra:

PÁRROQUIA DE SAN ILDEFONSO
Travesera de Gracia 55
BARCELONA

Barcelona, 25 de junio de 1959

"Excmo. Sr. D. Luis de Galinsoga,
Barcelona

Honorable señor:

El pasado domingo día 21, mientras se celebraba en esta iglesia la misa parroquial, se presentó en la sacristía un individuo que utilizando esta tarjeta que lleva su nombre y que le adjunto, en forma incorrecta y grosera se permitió proferir unas frases soeces contra el infrascrito y contra sus feligreses.

Como debe tratarse, indudablemente, de un caso de suplantación de personalidad pongo el hecho en conocimiento de V.S. para que pueda tomar las medidas pertinentes y evitar en lo sucesivo que ocurran escenas de esta índole que podrían redundar en menoscabo de la fama de honorabilidad y caballerosidad de que goza V.S. entre los ciudadanos de Barcelona.

Con el mayor afecto,

Firmado: *El párroco*."

I tingué la gran sorpresa de rebre aquesta contestació:

EL DIRECTOR DE LA VANGUARDIA

Barcelona, 26 de julio de 1959

"Sr. Párroco de la Parroquia de San Ildefonso
Barcelona.

Muy Sr. mto:

Recibo su carta con la devolución de mi tarjeta. Agradezco su buena intención de prevenir posibles suplantaciones de mi personalidad, pero en este caso, está Ud. equivocado. La tarjeta es, en efecto, mía y fui yo, en verdad quien protestó en la sacristía por tener que oír en la Misa una plática en lengua que no entiendo. Ser español y asistir en una Iglesia de una Ciudad española a cultos en que, aparte del latín naturalmente, se oiga una lengua, como vehículo del pensamiento, que un español no tiene obligación de entender, me parece absurdo y así lo manifesté en la sacristía en forma, no grosera y soez a que Ud. se refiere, sino vehemente como correspondía a la indignación que el caso me produjo. Añadí entonces que no iría ciertamente sobre mi pensamiento de católico de una formación religiosa profunda acrisolada a través de seis años de Colegio de Jesuitas, y no sabía si podría cumplir con el precepto, pues me marchaba de viaje en aquel momento. Gracias a Dios pude oírla en un pueblecito de Lérida, en donde, por cierto tuve la satisfacción de ver que la Hoja Parroquial estaba escrita en castellano, a pesar de tratarse, como digo, de un pueblecito en donde la lengua catalana puede tener un uso más aceptable, como la gallega en los pueblos de Galicia, por ejemplo. Pero en Barcelona, ciudad cosmopolita me parece que el caso tiene otra significación y tal vez otro retintín.

Perdóneme la sinceridad con que le hablo. Ya en otra ocasión he observado la tendencia de esa Parroquia a estas expresiones que no me parecen apropiadas a una feligresía en donde no dejamos de abundar los españoles que nos honramos en serlo y creemos tener el derecho a que se nos hable el idioma oficial de la nación a qué gracias a Dios pertenecemos.

De Ud. afectísimo,

Firmado: Luis de Galinsoga."

Aleshores el sacerdot contesta així:

TEMPLO PARROQUIAL DE
SAN ILDEFONSO
Barcelona

Barcelona, 27 de julio de 1959

"Excmo. Sr. D. Luis de Galinsoga
Barcelona

Excmo. señor:

Siento mucho que fuera Ud. la persona que entró en nuestra sacristía el pasado domingo para protestar de un hecho que Ud. considera absurdo. Tal vez la forma vehemente con que se expresó Ud. no le permitió advertir que le sallan disparadas y disparatadas unas frases muy poco académicas y poco

corrientes en nuestro lenguaje clásico, lo cual causó el más grande asombro a los dos interlocutores de Ud! Pero, en fin, a todos nos ha ocurrido alguna vez que en momentos de intensa vehemencia proferimos palabras que después sentimos y estimamos de todo punto exageradas y deseamos rectificar.

Y ahora hablándole con la misma franqueza y sinceridad con que me habla y que yo le agradezco, permítame le manifieste unos puntos de vista sobre el asunto que ha promovido este contacto epistolar:

1) En nuestra Iglesia Parroquial se celebran todos los domingos ocho misas; de ellas, solamente dos se predicán en lengua catalana y en las seis restantes en castellano.

2) El hecho de hablar el catalán no supone de ninguna manera desprecio para la lengua hermana; es simplemente la continuidad de una tradición de la Iglesia que se ha dirigido siempre a sus fieles en su propia lengua materna.

3) Recientemente nuestro Sr. Arzobispo ha publicado un Directorio de la Misa con admoniciones para los fieles y ha editado uno en catalán y otro en castellano para que puedan utilizarlo indistintamente uno y otro según se crea conveniente. Y no me diga que el catalán ya está bien en los pueblecitos, para aquellas gentes incultas; los que viven en la ciudad tienen el mismo derecho que los pueblerinos a oír la palabra de Dios en su propia lengua. Este derecho lo ha reconocido siempre la Iglesia.

4) Todos nos hemos encontrado oyendo un sermón en lengua desconocida para nosotros. Sin salir de España, todos los años, paso unos días de vacaciones en el Santuario de Loyola y allí, en las misas de los días festivos, los Padres Jesuitas predicán casi exclusivamente en lengua vasca de la cual no entiendo una palabra; pero comprendo que las gentes de aquellos caseríos tienen derecho a que se les instruya en su lengua nativa.

5) No crea que sea exclusivo de esta Parroquia el uso moderado de la lengua catalana. En casi todas las Parroquias de Barcelona se predicán en catalán por lo menos en la Misa Parroquial, y en algunas, en más de dos y tres misas, a criterio del párroco y según las circunstancias de la feligresía.

6) Si alguna vez tiene usted necesidad de ir a una misa a primera hora, venga Ud., a misa a las ocho, una misa explicada en castellano con varios cánticos y oír el Padrenuestro en tono mozárabe que es una pura delicia.

7) Si recordamos la frase de Menéndez Pelayo cuando dice que la lengua catalana no es lengua bastarda sino una lengua hermana de la castellana y de las demás lenguas ibéricas, hijas todas de una madre común, tal vez moderáramos nuestros impetus hijos de un celo exagerado por una unidad que no menoscaba con la variedad de expresiones neolingüísticas, antes bien se enriquece con la variedad de sus paisajes, de sus costumbres y de sus tradiciones. Comprenderá Ud., que no he intentado en esta carta, convencerle. Tiene Ud. ya formado y arraigado su criterio y es natural que lo sostenga con sinceridad.

He intentado únicamente pedirle un poco de comprensión para con los que en este punto concreto disintimos de la opinión y criterio de Ud. Tal vez si examináramos los dos criterios con las reglas de la lógica en la mano y ante un tribunal independiente

la razón se inclinaria de nuestra parte.

Le saluda con el mayor afecto su alto.

Firmado: El párroco."

I quan semblava que l'afers ja havia finit, el subjecte tan repetidament, esmentat i que resulta ésser el Galinsoga (sense senyor), feu conèixer y procurà popularitzar les adhesions que rebé amb motiu de la seva actitud. Una d'elles, val la pena de publicarla puix que es realment antològica.

Diu així:

Los españoles residentes en Cataluña felicitamos con entusiástica satisfacción a Don Luis de Galinsoga por su gesto de hombría y patriotismo al intervenir vigorosamente en el asunto de los sermones en catalán. Un español de la extirpe de Don Luis, había de ser quien aclarara que el único idioma de la patria es el español y que ya ha llegado la hora de que se abandonen los dialectos entorpecedores de la Unidad Nacional.

Es ridículo y antipatriótico que mentes no hispanas mantengan tercamente el uso de dialectos desagradables por su fonética y obstaculizadores del entendimiento. Hay que intensificar la campaña en favor de la frase "hable Ud. en cristiano", para que se decidan los ciudadanos de este lado del Mediterráneo a abandonar su ridículo dialecto y adoptar para siempre la gloriosa lengua del Imperio.

Heus ací que aquests fets precedentment relatats plantegen un seguit de problemes als catalans. Persones autoritzades neguen que els catalans siguin espanyols i que la seva parla sigui espanyola. En la sessió de clausura del "consejo social" celebrada a Madrid el dia 25 d'abril de l'any passat, una persona que es trobava al costat del "camarada" Solís, va exclamar: Ningún catalán es español. I ara es parla amb insistència de la llengua espanyola per a substituir "dialectes" no espanyols. Si un català s'expressa en aquests termes serà perseguit per l'autoritat, però si el que fa aquestes manifestacions no es català, aleshores tindrà la simpatia de les mateixes autoritats. Fóra bo que ens diguessin oficialment si som o no espanyols i si el català és o no és espanyol, per tal d'arribar a saber com ens hem de manifestar, segons el paternalisme que disfrutem.

Hi ha un problema de tipus cristià que és l'obligat respecte que haurien de tenir els forasters per l'idioma del nostre país, que parlem per obra i gràcia de la Naturalesa o per un voler diví.

I un problema de cultura, puix que aquests elements que cada dia insulten i persegüeixen la nostra llengua, haurien de saber que es tracta d'una gloriosa parla milenària, vehicle de cultura, parla de reis, de papes i de sants. Si actualment, el català, des de Catalunya, no pot manifestar-se lliurement, en canvi arreu del món apareixen publicacions catalanes que mantenen ben viva la cultura catalana.

I un problema de moral, puix que gent forastera de tipus parasitari insulta el que més estimem els catalans: el nostre idioma.

Es trist tot això que li passa al nostre poble, però no serà etern. Catalunya serà!!

Barcelona 1er. de gener del 1960.

Catalunya, 1 de gener de 1960

Estimat senyor:

Es una gran infàmia que en Galinsoga, després d'haver pronunciat la frase "Todos los catalanes son una mierda", n'hagi estat destituït del càrrec de Director del diari més important que es publica a Barcelona. Per això hem d'assabentar-lo que els catalans hem decidit boicotejar La Vanguardia, en tant que en Galinsoga no cessi com a Director. Cap persona decent davant de la gravetat de la infàmia, no pot negar-nos el dret de manifestar d'aquesta manera la nostra indignació.

El boicot a La Vanguardia, iniciat espontàniament fa alguns dies, està adquirint proporcions ben notables, tant pel nombre de subscriptors que es donen de baixa com pel nombre d'exemplars que queden inventats als quioscos. Cosa que vostè mateix pot constatar un dels primers en constatar.

A diferents llocs de Catalunya, públicament, s'ha començat a estripar o cremar exemplars d'aquest periòdic. Concretament, el diumenge dia 27 de desembre, a la una del migdia, es va començar a estripar milers d'exemplars de La Vanguardia en el lloc més cèntric de Barcelona (Diagonal, entre Passeig de Gràcia i Plaça de Catalunya) envoltat d'aplaudiments dels transients. També hem notat que a altres llocs s'han produït fets semblants, que demostren que la campanya de boicot a La Vanguardia té un suport popular.

No obstant el boicot tot just està en els seus inicis. S'estendrà fins a l'últim recó de Catalunya. A la campanya de boicot, a la que participa tota la població de Catalunya, se li augura un èxit semblant al moviment contra l'elevació de les tarifes dels tramvies, que constituï un moviment model·lic de protesta pacífica davant un abus públic.

Es el nostre deure aconsellar-li que eviti la seva venda d'exemplars de La Vanguardia i deixi de vendre'n, col·laborant així a la campanya de boicot. D'aquesta manera complirà un deure de ciutadania i, ademés, farà conèixer a l'administració de La Vanguardia que els venedors mereixen tota l'atenció i el respecte. És molt possible que, així, aconseguim unes condicions menys abusives que les actuals per al futur comerç de d'exemplars d'aquest periòdic.

Estem segurs que vostè, com a persona conscient dels seus deures cívics, voldrà col·laborar a aquesta campanya de sanejament moral de la ciutat, allunyant un indesitjable. Si tirem per nosaltres el nostre esforç, aconseguirem un ràpid resultat, amb els menors molèsties i perjudicis per tothom.

Catalunya, que tantes vegades ha donat proves de solidaritat unànim, demostrarà una vegada més que no se la pot insultar impunement.

Atentament,

CAMPANYA DE BOICOT A LA VANGUARDIA

Als anunciants de "LA VANGUARDIA"

De tots vostès és coneguda la campanya que a tot Catalunya s'està fent contra «La Vanguardia». També és ben sabut que el motiu de la campanya és que aquest diari sigui dirigit per en Galinsoga, home indesitjable i animat d'un odi terrible contra Catalunya. El fet concret que la va desencadenar fou l'insult, públicament proferit per en Galinsoga, de que **"todos los catalanes son una mierda"** (frase pronunciada a la parròquia de Sant Ildefons, en plena missa, el dia 21 de juny de 1959). Però aquest insult no és més que un dels molts que aquest individu ens ha anat llençant a la cara durant anys i anys.

Que aquest home indesitjable en més d'un sentit i ple d'odi a Catalunya desaparegui de la vida pública de la nostra ciutat, ho exigeix el sanejament moral de Barcelona i la dignitat de tots i cadascun dels catalans. Per això aquesta campanya **durarà tot el temps que calgui**. Durarà no solament fins que tots els catalans en tinguin notícia, sinó fins que en l'ànim de tots sigui forta i operant la convicció de que cal expulsar aquest home.

Només hi ha **una manera cívica, pacífica i eficaç** d'actuar contra aquesta presència que per immoral i anticatalana ens deshonra a tots, i és exigir que sigui destituït del seu càrrec de director de «La Vanguardia». Es per això que des de fa dos mesos es fa campanya contra aquest diari.

El poble català està responent bé. En els quioscos el diari en qüestió cada dia es ven menys. S'acosten als 20.000 els subscriptors que s'han donat de baixa. No sols Barcelona ha respost a la crida, sinó tot Catalunya. La campanya està arribant als pobles més petits, i arreu la gent s'hi adhereix, perquè comprèn que és la seva dignitat el que està en joc. **La campanya prosseguirà. S'anirà fent gran com una bola de neu.**

Ara ha d'entrar en joc un nou factor: els anunciants. Molts de vostès ja han rebut cartes, fulls ciclostilats, telefonades demanant que deixin d'anunciar en el diari. Moltes empreses ja ho han fet: empreses químiques, editorials, de begudes, de productes d'alimentació, d'aparells electrodomèstics, de confecció... En el «Diario de Barcelona» d'ençà de fa un mes hi han molts més anuncis. Tot això és el fruit d'un estat d'ànim popular que produeix iniciatives espontànies. Però de fet **és ara que cal iniciar, amb força, la campanya dels anunciants.**

«La Vanguardia» és ja un diari publicitàriament menys interessant, bastant menys, que fa dos mesos. Dintre d'un mes, si en Galinsoga hi segueix de director, ho serà encara menys. **D'això en donem paraula.** I també donem paraula d'una altra cosa: les empreses que han secundat la campanya de dignitat catalana tindran la seva recompensa comercial. **Això no tardarà a produir-se.**

Per tant, ara ja existeix una base per a demanar que es deixi d'anunciar a «La Vanguardia». Ara ja ha quedat clar que la campanya no és una fantasia ni una petulància. Els milers i milers de baixes són reals, els pilots de Vanguardies que a l'hora de dinar han quedat per vendre en els quioscos són reals, la disminució del tiratge és realíssima i la decisió per part de molts catalans (de molts, i cada dia de més) de treure en Galinsoga fent el que calgui, és molt i molt real.

Ara ja pels homes que compten, la campanya té un pes. I estem encara a mig camí.

Però a part d'això el que més ha de comptar és que la campanya contra en Galinsoga és una campanya per la dignitat de Catalunya i de tots els catalans i pel sanejament moral de Barcelona. Tots hi hem de participar, i ara els toca el torn a vostès d'entrar-hi a fons. Les raons econòmiques són importants, però la dignitat d'un país ho és més. **A UN POBLE QUE NO ES CAPAÇ DE FER-SE RESPECTAR, DE MICA EN MICA LI HO VAN PRENENT TOT: PRIMER L'HONOR, DESPRES EL PA DEL CISTELL.**

DEIXEU D'ANUNCIAR A LA "LA VANGUARDIA"

Afecto y servicio a Cataluña

De esto que voy a invocar —y a evocar— hace más de cuarenta años. Sería allá por 1917 ó 1918 cuando se reunió en Barcelona una asamblea de la Mancomunidad catalana, presidida por el señor Puig y Cadafalch. Era yo a la sazón redactor político de "La Acción", el diario maurista madrileño dirigido por el inolvidable maestro don Manuel Delgado Barreto. "La Acción" se adscribió, desde el primer momento —había sido fundado en 1916—, a la defensa de la política desplegada por la minoría regionalista catalana que presidía en el Congreso don Francisco de A. Cambó. No era arbitraria esta postura del diario maurista, porque notoriamente don Antonio Maura simpatizaba, como luego lo demostró al formar Gobiernos, con los hombres de dicho partido catalán. Yo vine, pues, a Barcelona en aquellas jornadas, para hacer informaciones y comentarios objetivos, pero evidentemente con una consigna de mi director; a saber: la de inclinarme a favor de la sana política regionalista. ¡Dios mío!, ¡la que se armó en Madrid entre los periódicos de izquierda, singularmente los del llamado trust, o sea, "El Imparcial", "El Liberal" y el "Heraldo", que lanzaron contra mi pobre juventud de entonces los anatemas más irritados y casi insultantes! Hubo alguno de aquellos periódicos, no recuerdo si fue el "Heraldo" o "El País", que me calificaba de "maurista filibustero". Naturalmente que yo cumplí con mi deber periodístico entonces, como he procurado hacerlo siempre, y me quedé tan tranquilo ante aquella ofensiva. Y no se diga que atestiguo con muertos, porque si no fuera muy firme mi propósito de no aludir a nadie nominalmente en este artículo —ya que no quiero implicar a nadie en mi defensa— yo nombraría a uno de aquellos dipulados, casi imberbe a la sazón y hoy ilustre y veterano en el foro y en la cátedra. Podría él atestiguar, o, dicho mejor, podrá él atestiguar, y estoy seguro de que en su conciencia lo hace si me honra leyendo estas líneas, que "La Acción" y su redactor político prestaron en aquellos momentos de ofensiva general contra los políticos del regionalismo catalán un positivo y trascendental servicio. De entonces me quedaron a mí la complacencia y el honor de ser amigo, muy amigo, en algunos casos amigo íntimo, de aquella minoría regionalista que en los pasillos y en el salón de conferencias del Congreso charlábamos animadamente para pasar después al "hall" y a los salones del Palace, cuartel general mundano de la simpática peña catalana, llena de vivacidad y humor. O allá nos reuníamos en lo que ellos llamaban "el convento", un piso principal de la calle de Alarcón, esquina a Lealtad.

Pasaron muchos años y yo mantuve siempre un contacto amistoso muy estrecho con los políticos de referencia. Y cuando los arabescos del destino trazaron el mio de venir a dirigir en 1939 LA VANGUARDIA —¡quién me lo había de decir entonces!— yo me encontré en Barcelona con amistades muy sólidas nacidas en aquellos tiempos de un modo bien romántico y desinteresado por ambas partes. Y en años recientes, al ir cumpliéndose la ley fatal de la muerte, se nos fueron don Francisco de A. Cambó y Felipe Rodés y José Bertrán y Musitu y Rahola y finalmente, hace justamente cinco meses, don Juan Ventosa. Mi pluma de una manera editorial, o con la firma, evocó, en ocasiones tales, aquellos tiempos en términos que yo no he de repetir hoy porque sería reiterativa insistencia y alargaría este artículo. Pero quiero aludir, por haber sido la última triste coyuntura que se me presentó para ello, a la muerte de don Juan Ventosa, el admirado hombre público. Estaba yo en mis vacaciones veraniegas —era hacia el 20 de agosto— cuando oí en el diario hablado de la noche de Radio Nacional, la funesta noticia de que había fallecido en Suiza el señor Ventosa. Y corrí al teléfono y de viva voz, sin haberlo escrito previamente, transmití a LA VANGUARDIA un artículo que a la mañana siguiente se publicaba y que produjo honda huella de impresión en toda Cataluña, porque era un emocionado homenaje a aquel esclarecido estadista que entre otros muchos servicios rendidos a la Patria había ofrecido en holocausto, durante nuestra Cruzada, la vida de

al producirse una arbitrariedad en el fallo de unas oposiciones en Madrid a cátedras universitarias, yo escribí en LA VANGUARDIA un artículo con mi firma protestando contra el caso, que a mí me parecía inaudito de desdeñar o, dicho mejor, postergar a un insigne médico de la egregia escuela catalana, famosa en todo el mundo, para discernir la cátedra en favor de un candidato apoyado por caciquismos, que tanto daño han hecho para el buen entendimiento entre las provincias catalanas y el resto de sus hermanas españolas.

¿Y qué más. ? Pues, sí, hay mucho más. Hay más de veinte años y medio de labor cotidiana y desvelada al frente de LA VANGUARDIA en el cultivo cariñoso, atento y celosísimo de las mil actividades que en esta ciudad y en esta región se despliegan y que han sido recogidas fielmente en el periódico bajo mi dirección directa y personal, claro es que con el esencial auxilio de la Empresa y con las indispensables colaboraciones de mis compañeros los redactores, los obreros de la imprenta, los empleados administrativos y todo lo que, en suma, constituye el cuerpo vertebrado en el que radica el alma vibrátil de la redacción de un periódico como LA VANGUARDIA. Yo no he hecho más que cumplir con mi deber y al tener el honor de dirigir este periódico tuve siempre por norma y guía de todos mis actos la idea y el propósito de que Barcelona y la región catalana pudiesen enorgullecerse de albergar en su ciudad metropolitana uno de los mejores periódicos de Europa y, acaso, del mundo. A miles se podrían aducir testimonios de que estoy expresando una verdad escueta. Pero sería tanto como reparar la colección de LA VANGUARDIA de más de veinte años. Y no solamente en la sección propia de Barcelona, cuya "Crónica de la Jornada" constituye un cotidiano homenaje a las manifestaciones de progreso espiritual y material de esta ciudad, sino también en las consignas a los corresponsales de provincias para que estén siempre atentos a las repercusiones de las cosas catalanas en aquellas y especialmente en nuestra sección de Madrid, en donde tanto cuidado se pone para hacer resaltar la presencia de catalanes en la capital de España. Y los corresponsales en el extranjero, igualmente celosos en transmitirnos, como nosotros en publicar, los triunfos y las actividades de catalanes en todo el mundo... En fin, no acabaríamos nunca, aun reduciendo la relación a un sencillo apuntamiento. Y por miles se contarán hoy las nobles conciencias que cuando lean este artículo me concedan su benévolo juicio que yo espero de su honradez, porque por este despacho de la Dirección de LA VANGUARDIA han pasado a miles los catalanes que pueden atestiguar de mi atención hacia ellos, de mi simpatía, de mi acogida cordial y propicia.

No; contra los hechos de una conducta clara e insusceptible no pueden prevalecer intentos de atizar el fuego de la discordia y no podrán desmentirse los hechos que apunto, solamente a título de ejemplo. Me parece haber condescendido con excesiva paciencia prudente a esa oleada de maledicencia que de una manera subreplicia se ha desencadenado contra mi actuación. Tengo mi historia periodística, modesta pero limpia, al servicio de la tarea profesional. Y nunca hubiera molestado a mis lectores con este alegato en defensa propia y en defensa de la verdad si no fuera porque toda esa campaña se ha urdido sobre el artificio de un "slogan" prefabricado de una patraña según la cual se han puesto en mis labios palabras que yo no he podido decir nunca contra los catalanes, porque pocos como yo conocen desde muy antiguo, en nuestra contemporaneidad, las virtudes y los esfuerzos beneméritos que hace más de cuarenta años elogiaba yo, con vibrante tesón, en las columnas del diario "La Acción" y que ahora palpitan en la vibración de LA VANGUARDIA. Lo que más me duele es que algunos, mal informados, hayan podido creer que yo soy capaz de proferir unas palabras que sobre ser procaeres resultan sencillamente necias. Yo pido que se me juzgue por mis hechos y no por mis palabras. Y menos, si las palabras que se me han atribuido quedan claramente desmentidas por mí.

Excmo. Sr. Conde de Godó

Unidad

Mi querido amigo :

Te escribo estas líneas para referirme al desafortunado artículo que bajo el título "¿Se acuerda usted?" apareció en La Vanguardia del día 26 de este mes. El trabajo está sin firma y no sé a quien se debe ni quiero saberlo. Sé, por el contrario, que se habla en nombre de La Vanguardia, cuyas esencias y permanencia van ligadas a tí y a los tuyos más que a quienes pasen por ella de modo tangencial. Hace ya algunos días de la aparición del referido comentario pero, dominando mi propósito inicial, he preferido dejarlos transcurrir para que el juicio resultara, en lo posible, más sereno y no deformado por la vehemencia natural de mi primer impulso.

Me permito dudar ante todo de la veracidad de quienes hayan asegurado que el público anda pendiente -como allí se dice- de la agudeza de los comentarios de La Vanguardia. No lo creas. Te hablo absolutamente en serio y deseando prestarte un servicio. Las personas con una sensibilidad ^{aguda} como la nuestra solo miran con interés allí donde descubren amor y comprensión. Por eso, y con rara unanimidad, los juicios son para vuestro caso de una adversidad que oscila entre la indignación y la indiferencia. Reacción lógica, por otra parte, cuando en los editoriales se usa siempre ese tono magistral y adoctrinante que entraña en sí mismo una superioridad que nadie se presta a reconocer, y cuando en ellos se ataca con tanta frecuencia, con tan poca capacidad de discriminación, y con tanta virulencia, todo lo que -bueno o malo- constituye nuestra historia.

Ser juez de la Historia con medidas absolutas e inflexibles es una facultad que solo Dios se ha reservado y que aún no sabemos si la va a ejercer. De seres racionales es mudar de opinión cuando los hechos que nos rodean o la realidad que en nuestra limitación somos capaces de aprehender cambian también. La Historia resulta ser un compendio de errores si se la juzga con el solo prisma de un momento y haciendo abstracción de los hechos, del ambiente, o de los fenómenos que rodearon un acto concreto o determinadas palabras. Si deseas convencerte de ello, y no quieres entrar en el examen personal y directo, quizá te baste repasar, con un inflexible y rígido criterio actual, las colecciones de La Vanguardia.

Me doy perfecta cuenta de lo seductora que es para el articulista la frase chocante o la brillante paradoja, aunque no resulte exacta ni justa. He de creer que a la parrufada redonda se sacrifica a veces la verdad más diáfana y las convicciones más arraigadas. Y digo que esto debe ser así, porque en el artículo a que aludo se ataca abiertamente a mi padre político y se le constituye en fuente y origen -más o menos consciente- de todos los males que padecemos hasta 1939 en esta tierra. Y esto, aparte de ser una falsedad, no sé a punto fijo como ligarlo con las reiteradas protestas de adhesión, admiración y afecto hacia él, que se han hecho desde el periódico y aún personalmente por parte de su actual Director. No entiendo como una y otra postura espiritual pueden ser compatibles.

Me permito decirte todo esto porque, además de un derecho filial que debe obligar a la mayor consideración por parte de todos, me asiste también otro título inmaculado: bachiller apenas en el año 1936, yo sí formo parte de esos "jóvenes sin historia" por los que José Antonio clamaba. Y a pesar de todo ya ves cuanta relatividad y cuanta ponderación pongo en mis palabras.

Que quede claro que yo no vengo a sostener aquí y ahora, ni la vigencia ni la viabilidad actual de unas u otras fórmulas antiguas, o de posturas adoptadas hace cuarenta años en razón de las circunstancias de aquellos momentos y periodos. No es esta carta una monografía histórica ni un tratado de derecho político. Lo que sí sostengo es que esas fórmulas, esas posturas y esos criterios no se pueden juzgar y calificar inflexiblemente -y menos aún sin delicadeza alguna- con medidas actuales y desnudas de toda relación con lo que pudo motivarlas. Lo que sí sostengo, y con la cabeza muy alta, es la honestidad intachable y el patriotismo sin mácula de quienes sustentaron determinadas actitudes. Y concretamente -en lo que por modo directo me atañe- de mi padre político, Don Francisco de Asís Cambó, que sirvió a España con recia lealtad, con denodado esfuerzo y con un espíritu de sacrificio inquebrantable ante el atentado, la difamación y el expolio. Algo más de respeto merece su memoria.

No voy a hacerte aquí la defensa de mi padre porque, en vida y en muerte, se defiende solo. Pero sí que, para apoyar mis palabras y para que no parezcan un efluvio de entrañable cariño filial, voy a aportarte tres testimonios que -para el caso- te han de resultar irrefutables:

1) - Don Eduardo Aunós, Embajador de España y ex-Ministro, en su "Itinerario Histórico de la España Contemporánea" publicado en 1940, muy poco después de esa gloriosa efemérides que habéis conmemorado con tan poca fortuna, decía con relación al regionalismo catalán que "constituye un grave error histórico "no obstante cometido con harta frecuencia, suponer "que fué, en bloque y sin atenuación de ninguna clase, "un movimiento morboso y antiespañol. La verdad es más "bien que se trata de otro caso típico de una gran fuerza viva, brotada de las entrañas españolas que se manlogra por incomprensión de unos y otros... El fenómeno, en este sentido, que es el sustancial, se parece extraordinariamente aunque en un plano distinto "a lo que antes había sido el carlismo. Uno y otro "fueron dos grandes protestas, dos impetuosos anhelos "de renovación, brotados de realidades candentes e "impelidos por aspiraciones justas y nobilísimas" y (por "el profundo deseo de acabar de una vez con la "vergonzosa podedumbre de la política oficial española "la y orientar el país hacia horizontes más amplios, "de mayor justicia y grandeza."

Lo que en el desgraciado artículo se calificaba de "consigna famosa" "Monarquía? República? Catalunya!"- fué lanzada en un momento preciso: Nada menos que el año 1918, algo antes, a lo que ves, de 1936. Y el hecho y sus circunstancias los describe también Eduardo Aunós en estos términos: "Nos referimos a la incomprensible campaña que, a raíz de aquel hecho, (el fracaso del Gobierno Nacional) "se desarrolló en Cataluña a favor de su autonomía. " Parece ser que a Cambó... se le hicieron indicaciones desde altas esferas, o se las hizo él a ellas, en "el sentido de remover fuertemente la opinión de Cataluña. La tentativa mitad imaginada, tal vez, por "el propio Cambó y mitad bien acogida en las mencionadas alturas, consistía en ver si arrancando mediante una intensa campaña la concesión de la autonomía "para Cataluña, iba a producirse una sacudida profunda, un intenso movimiento de emulación, capaz de "dar al traste con el carcomido sistema tradicional "y abrir paso al propio tiempo a nuevas formaciones "políticas... Todo ello fracasó. Los viejos partidos turnantes, o sus restos, movilizaron sus huestes en el resto de España y especialmente en Castilla. Cambó volvió a topar con su dilema de siempre: o hacer la revolución o desistir de su empeño. Desistió. "Y la consecuencia fatal -sigue diciendo "Aunós- fué la pérdida de la indiscutible hegemonía "que hasta entonces Cambó y sus partidarios habían

"ejercido dentro del área de las cuatro provincias catalanas."

Aunós atribuye, no al éxito de los propósitos de mi padre, sino a su fracaso, el nacimiento y desarrollo de las izquierdas en Cataluña "que había de llevar fatalmente hacia la más completa subversión política y social."

Dice todavía Aunós que "la única verdadera fuerza "con que por lo visto contaba o creía contar Cambó "era la que podía venirle de las más encumbradas alturas" y afirma que "tal vez el tiempo, al revelar detalles que hoy todavía se mantienen secretos, nos dará la clave de tan extraño suceso." El "tal vez" prudente de Aunós es mucho más fácil que se vea coronado por la Historia en este caso que el contundente aplomo de vuestro editorialista.

Se necesitaría ser lerdo para no adivinar a qué "encumbradas alturas" se está refiriendo Don Eduardo Aunós. Y se necesitaría serlo también para discutir a esas "encumbradas alturas" -cualesquiera fueran sus aciertos o desaciertos- la lealtad más honda, más innata, y más acrisolada en el servicio de la Patria.

La realidad de ese común propósito entre Cambó y "las más encumbradas alturas" nos dará también la interpretación auténtica de la famosa frase: ante quienes creían -y no fueron pocos, ni de los peor calificados posteriormente- que los males de España no encontrarían más remedio posible que en un cambio de régimen, Cambó elimina ese problema de un manotazo con lo cual presta un servicio directo al régimen vigente a la hora que el discurso se pronuncia. No en vano los enemigos de la Monarquía calificaron a Cambó de último puntal de ella, ni es en vano tampoco que el primer vajido de la República en Cataluña fuera el "¡Mori Cambó!". En Madrid ya fué distinto. Foxá cuenta que el primer grito subversivo se lo oyó a un panadero en la esquina de Alcalá y Peligros: pasaba un sacerdote y la euforia republicana del panadero en cuestión parió ese exabrupto delicioso: "¡Muera la raza latina!". Más o menos eso mismo ha hecho vuestro editorial -solo que en letras de molde- al querer ofender a mi padre,

2) - La "consigna famosa" fué lanzada -aunque no con carácter de tal ni con la categoría que ahora se pretende conferirle- el año 1918. No me resisto, querido Carlos, a transcribirte íntegra una carta dirigida el día 17 de Enero de 1923 a mi padre político por el entonces Capitán General de Cataluña Don Miguel Primo de Rivera y Orbaneja. Dice así:

"Ex-Ministro Don Francisco Cambó.- Mi
"muy distinguido amigo: Aunque en vísperas
"de retornar a Barcelona, no quiero diferir
"mi saludo a usted con motivo de la entrada
"del año y principalmente la expresión del
"buen efecto que me ha producido su valiente
"y clarísimo discurso en el "Casal Nacionalista
"de la Barceloneta", efecto que en igual sen-
"tido he recogido de muchas y valiosas persona-
"lidades aquí, pues nadie con buen sentido
"puede desconocer que España tiene que trans-
"formar su contextura política volviendo acaso
"al regionalismo que fué su origen, acoplado a
"las corrientes y normas del día. Así usted,
"con sus palabras, abre cauce pacífico a un
"problema en que si se deja actuar solo a la
"pasión se desenvolvería con violencia; y aún
"usted, en representación del más solvente
"e importante núcleo político de ahí, dá a
"conocer a España entera que no es desamor
"ni menosprecio lo que mueve el deseo de reca-
"bar para Cataluña, y mejor aún para todas las
"regiones, personalidad que le permita más efi-
"cas contribución a la grandeza patria. - La
"inoportuna campaña de "A.B.C.", planteando
"agria, ignorante y extremadamente la cuestión
"separatista como una posibilidad, que aquí
"y ahí debemos de condenar por abominable,
"requería contestación tan autorizada como
"la de usted y yo tengo la seguridad de que si
"todos los que amamos a España y sentimos
"por esa noble y rica región el interés que sus
"cualidades justifican, trabajamos con fe y u-
"nidos, España irá a días más prósperos y
"cordiales evitándose los tropiezos a que le
"conducirían los extremistas de uno y otro
"bando. - Con la mayor consideración y afecto
"se reitera su buen amigo. - Miguel Primo de
"Rivera."

¿Se equivocó también el General? Es una suposi-
ción que -a la hora de escribir la Historia- cabe
admitir como posibilidad. Pero no deja de resultar
curioso, para no decir divertido, que la infalibilidad
del juicio descansase únicamente en el regazo de La Van-
guardia. Los que hacen la Historia de un país mere-
cen más respeto de parte de quienes la escriben luego
sin responsabilidad, y sin la carga profunda y trágica
de una decisión a adoptar ante el futuro imprevisible.

No sé si, después de lo que he dicho, acabará sa-
liendo otro editorial, colocando al General Primo de
Rivera en la cima de la pendiente que nos llevó a la

caótica situación de 1936. No necesito decirte que me parecería una aberración, pero una aberración no menor que la que resulta de las frases que en el celeberrimo artículo de 26 de enero quedaron expuestas.

3) - No es esto todo. La frase calificada de "consigna famosa" fue pronunciada en el cuerpo de un discurso -como te decía- en 1918. Ello no fue óbice para que, solo tres años más tarde -exactamente el 7 de diciembre de 1921- quien hoy ostenta la dirección de La Vanguardia escribiera en el periódico "La Acción" el siguiente artículo que creo también interesante reproducirte íntegro:

/ su

"En política, como en indumentaria, hay modas
 "avasalladoras y tiránicas. Y si en una época
 "se llevan mucho los botines o los gabanes enta-
 "llados o los pantalones estrechos, también los
 "penachos sectarios tienen su auge y furor. Así,
 "ahora, el sectarismo se ha vestido de "cambofob:
 "quiero decir, de encono iracundo y sistemático
 "contra Cambó. Está de moda "meterse" con Cam-
 "bó. Y vean, vean: allí pasan, vociferantes y
 "atrabiliarios, ~~xxx~~ pero, en el fondo, pinto-
 "rescos y regocijantes, el señor Riu, el Sr. Ma-
 "tesanz, el Sr. Rodríguez, el Marqués de Olérdola,
 "Don Gregorio de Balparda, el señor Sala.... Son
 "los obsesos, los poseídos, los monomaníacos
 "de la "cambofobia", repitiéndose sin cesar y
 "dando así pruebas constantes de una imaginación
 "agotada. ¿Que se descubrió en Cuenca una irre-
 "gularidad? El señor Cambó fue el causante.
 "Lo afirma con inmensa y solemne certeza el buen
 "marqués de Olérdola. ¿Que hay por esos mundos
 "una crisis monetaria o los azarosos incidentes
 "de una negociación internacional embrollada?...
 "¡Ah! El señor Cambó tiene la culpa... ¿No
 "oyen como vocifera, acusándolo así, el señor Ba-
 "parla? Y si los trenes llegan con retraso,
 "y si llueve en demasía con el peligro para la
 "reciente siembra y si los tranvías se paran
 "y si la carne que nos sirvieron en el almuerzo
 "está averiada y si dormimos mal y si acontecen
 "cosas trágicas en España, ¿No lo saben? El
 "señor Cambó, solo el señor Cambó es el causante
 "de tanto entuerto y de tanta adversidad. - Pre-
 "gúntenlo al señor Alcalá Zamora. Don Niceto,
 "enrolado recientemente en la nave del anti-cam-
 "bonismo que patronea el señor Balparda y de la
 "que es grumete el señor Sala, se lo demostrará
 "en canoro discurso y en invectiva canora....
 "Esta prevención, este sistemático odio políti-
 "co, este penacho sistemático del sectarismo

"contra Cambó, está volviendo insoponible-
 "mente soporíferas las sesiones del Congreso.
 "Cada tarde uno de los obsesionados por la
 "pueril competencia, por el pugilato burles-
 "co, arremete contra Cambó. Y cada tarde,
 "Cambó, reproduce el espectáculo de escuchar
 "displicente el ataque, mientras con sus dedos
 "hace parajitas muy tenues y con su cerebro
 "hace discursos muy tajantes y muy abrumado-
 "dores. - Pero la "cambofobia", actuante y
 "rabiosa, dió ayer ocasión al Ministro de Ha-
 "cienda a pronunciar un discurso fundamental
 "en que la procesión de los números, con su
 "contundencia y su lógica formidable, triunfó
 "de todos los artificios. - Luis de Galinso-
 "gu".

No sé si los tres testimonios relacionados te pa-
 recerán suficientes en vista a una mayor cautela y pru-
 dencia en vuestros comentarios. Desde luego, el mate-
 rial aportado no es exhaustivo en ninguna de las tres
 direcciones. Ni en muchas otras, no menos concluyentes.

Después de esto, cabe pensar que, aún si el
 artículo no fué un sacrificio de las convicciones en
 aras de la frase chocante, sino reflejo fiel de las
 actuales creencias del autor, había que seguir respe-
 tando las personas y las épocas que fueron. Las pie-
 dras de la lapidación están reservadas a las manos ~~impu-~~
~~cas~~ sin pecado; y éstas, por más impolutas, son
 más humildes y por ende, más prudentes y comprensivas.

Y casi nada más. No digo nada más, a secas, porqu
 algo me queda todavía para exponer: el tono general
 del artículo de referencia da una versión global de Cata-
 lunia pareja a la que un sainetero podría ofrecer a la
 hora de considerarnos a todos viajeros de comercio de
 fonda barata, ~~ni~~ chiste malo y peor acento; es decir,
 españoles de segunda clase. Allí no se salva nadie.
 Y es grave olvidar que en lo que geográficamente fué
 zona roja hubo ejemplos de virtud y de santidad heroi-
 cas: no todo fueron seres aterrorizados y envueltos
 en basura. Gracias a Dios, innumerables fueron los
 que con la dignidad de su reacción y con su temple hi-
 cieron posible el vacío interior, y la posterior re-
 construcción inmediata del país. Y muchos también los
 que, no por un vil objetivo económico, sino por soste-
 tener los mismos principios que avanzaban con las Banderas
 Nacionales, pusieron en juego, no la media vida de
 que en el artículo se habla, sino toda su vida entera.
 Y sin retribución. Nada puede resultar, después, más
 profundamente triste y penoso que la injusticia del at-
 aque o del simple olvido.

Sobre otra de las bofetadas del artículo te diré ^{aún} que, en 1939, el primer grito emocionado de "Visca Catalunya!" se lo oí yo al Secretario General del Movimiento, al finalizar la primera Misa celebrada en la primera de las ciudades catalanas liberadas, y después de un "Crec en un Déu" impresionantemente cantado por todo un pueblo. Los limpios de corazón y de manos que allí estaban creyeron por lo visto estar haciendo lo que debían. Cabría imaginar sus caras si, acto seguido, se les hubiera leído vuestra editorial de ahora.

No puedo terminar sin destacarte que, si en el artículo tan aludido se dicen muchas cosas indebidas y sobran muchísimas más, algo fundamental se encuentra decididamente a faltar en él: el recuerdo emocionado y respetuoso a todos aquellos catalanes que no pudieron "descolgarse por las colinas circundantes a Barcelona" porque habían muerto gloriosamente en la lucha por la recuperación de su tierra natal, y el recuerdo no menos emocionado y rendido a los que no pudieron ni tan siquiera salir de esta tierra bendita por haber caído doblados ante las patrullas asesinas o en la cruda frialdad de las cárceles. Unos y otros merecían -ellos, sí- un comentario a la hora de conmemorar la fecha de la Liberación de Barcelona. Ellos cayeron para unir, y su recuerdo para unir habría servido. La Vanguardia ha creído mejor olvidarse de ellos y adoptar la postura del rencor, del ataque y de la división. Flaco servicio se le ha hecho a la unidad de España y al Movimiento Nacional.

Perdona, Carlos, la extensión de esta carta. He creído que tenía el deber de escribírtela y este deber ha brotado en mí por cuatro razones diferentes y absolutamente concordantes: por veneración filial a Don Francisco Cambó, por barcelonés, por catalán, y por español.

Con un fuerte abrazo de tu buen amigo,

Darrerament en Galinsoga ha negat haver proferit cap insult contra Catalunya. Menteix. Ho demostrarem públicament. Contra el seu testimoni fals hi ha el del Rector de la Parròquia i dels seus feligresos, hi ha la carta que el mateix Galinsoga va escriure el dia 26 de juny al Sr. Rector i que ha circulat molt durant aquests darrers mesos, i hi ha la seva història. Amb quatre mentides mal presentades, en Galinsoga no salvarà la seva posició, ara ja vacilant. La campanya prosseguirà amb la mateixa energia, fins que en Galinsoga caigui. El terreny està abonat: la persona d'en Galinsoga concentra avui el menyspreu i l'antipatia de tots els catalans.

L'únic que ha fet en Galinsoga amb aquest darrer article és demostrar que és capaç de mentir amb el més gran cinisme. Mai ningú li havia alçat la veu, mai ningú l'havia pogut contradir, i això l'ha envalentonat. Però ara això se l'hi ha acabat: la seva actitud anticatalana serà constantment denunciada, la seva poca categoria d'home constantment posada de manifest i les seves mentides invariablement descobertes. Fins que quedem lliures de la seva presència hostil i indesitjable.

Per tant, repetim: DEIXEU D'ANUNCIAR A LA VANGUARDIA

(Text que s'ha adjuntat a una carta dirigida als anunciants de La Vanguardia)

Darrerament en Galinsoga ha negat haver proferit cap insult contra Catalunya. Menteix. Ho demostrarem públicament. Contra el seu testimoni fals hi ha el del Rector de la parròquia i dels seus feligresos, hi ha la carta que el mateix Galinsoga va escriure el dia 26 de juny al Sr. Rector i que ha circulat molt durant aquests darrers mesos, i hi ha la seva història. Amb quatre mentides mal presentades, en Galinsoga no salvarà la seva posició, ara ja vacilant. La campanya prosseguirà amb la màxima energia, fins que en Galinsoga caigui. El terreny està abonat: la persona d'en Galinsoga concentra avui el menyspreu i l'antipatia de tots els catalans.

L'únic que ha fet en Galinsoga amb aquest darrer article és demostrar que és capaç de mentir amb el més gran cinisme. Mai ningú li havia alçat la veu, mai ningú l'havia pogut contradir, i això l'ha envalentonat. Però ara això se l'hi ha acabat: la seva actitud anticatalana serà constantment denunciada, la seva poca categoria com a home constantment posada de manifest i les seves mentides invariablement descobertes. Fins que quedem lliures de la seva presència hostil i indesitjable.

Per tant, repetim: DEIXEU D'ANUNCIAR A LA VANGUARDIA

(Text que s'ha adjuntat a una carta dirigida als anunciants de La Vanguardia)

Todos los Catalanes son una mierda

Luis de Galinsoga

Això és un error.

A Catalunya no hi ha més merda que la que llepa el Galinsoga, acreditat llepaire.

Des de que n'és el Director, tota «La Vanguardia» en va plena.

El català que llegeixi «La Vanguardia», dóna raó al Galinsoga.

NO ANUNCIEU A «LA VANGUARDIA»

NO LLEGIU «LA VANGUARDIA»

NO COMPREU «LA VANGUARDIA»

Pel moment és una advertència. Esperem que bastarà.

«LA VANGUARDIA» HA DE QUEDAR A ZERO.

BOICOT TOTAL A «LA VANGUARDIA»

Un incident proller i resultant provinent per un prelot -malinsoga- No feli escollir l'Indi que s'acumula del poble català durant aqueste vint anys d'opressió de la nostra personalitat nacional. A torn d'aquest individu s'ha centrat una protesta que ha hem coincident agraile esclars del poble català i on ja que els estudiants protestat agraile molt les valides la silable i avorrides fiores de bellinsos per a diriger un règim que es el que realment possibilita que l'incidente com aquest es aro- la destitució de bellinsos i descomen la definitiva acció de la dictadura.

Les lluita contra el franquisme a l'universitat i totament de la cultura catalana no es un fet parcialment: tant a la nostra vida intel·lectual com a la socialment. Però fonamentalment enderrocar la dictadura i investigar un règim de llibertat i democràcia. Aquestes lluita i hem de seguir a partir de totes les formes de reivindicacions particulars, sigui de tipus cultural, sigui de tipus proteccionista.

- Per la llibertat de la cultura catalana, per la llibertat d'expressió de la nostra personalitat nacional.
  - Per la llibertat d'opinio i d'expressió.
  - Contra les barreres posades al llibre desenvolupament científic i cultural.
  - Contra la delimitació de la biblioteca, de la universitat, laboratoris, etc.
  - Per un sindicat llibre i desenvolupament.
  - Contra l'impediment d'algunes professions.
- LEITURAS Y OBRAS DE LA DICCIONARIO DE LA LENGUA Y LA LINGÜÍSTICA EN LA PROTECCIÓN DE LA LENGUA DE LOS PUEBLOS DE LA PENÍNSULA IBÉRICA DE LA DICCIONARIO FRANCÉS Y

RESPOSTA al Sr. LUIS de GALINSOGA, director (encara) de "LA VANGUARDIA"

Sr. Galinsoga:

Entre les moltes qualitats que adoren la seva persona hi ha la de mentir sense el més mínim pudor. Això no és nou. Fa anys que ho sabem. Però el seu article del dia 19 de gener a «La Vanguardia» ho ha confirmat d'una manera esclatant. La seva falsetat arriba al cinisme.

Com vol que el creguem quan desmenteix els fets que se li atribueixen, si tot el que diu en la primera meitat de l'article és tan absurd, si tothom sap que és absolutament fals? Com vol que el creguem, si ja comença mentint d'una manera tan descarada?

Vostè, que és manifestament antiscatalà, vostè amic d'en Puig i Cadafalch, President de la Mancomunitat de Catalunya? Vostè amic d'en Cambó, d'en Rahola, d'en Ventosa,... de tots els homes que feien sentir la veu de Catalunya en el Parlament espanyol, dels homes que defensaven la llengua, l'economia, els drets de tot ordre de Catalunya?

Vostè, rabiosament partidari de la proscripció total de la llengua catalana (tot l'incident de Sant Ildefons arrenca d'aquí), vostè amic d'en Cambó? Ja sap qui era en Cambó? Era l'home que deia en el Parlament:

"Lo que pedimos en la enmienda no es el libre uso del catalán para motivos literarios, para la vida privada; pedimos en la enmienda la oficialidad del idioma catalán para nuestra vida interior, pedimos el libre empleo del idioma catalán dentro de Cataluña: en la enseñanza, en la vida administrativa, en los Tribunales de Justicia y en la otorgación de documentos públicos"

"Pero os digo más, señores Diputados: no hay en Europa un solo caso, nadie podrá citar, en que esta consagración de oficialidad que acaba de expresar deje de tenerla un idioma que como el catalán ha sido idioma oficial de un Estado soberano durante siglos y que hoy es hablado constantemente por millones de ciudadanos que representan una quinta parte de los habitantes de España" (8 de juny de 1916).

I en el mateix discurs va dir també dirigint-se als diputats no catalans:

"No, no penseis que podamos renunciar a nuestra personalidad. Si lo hiciéramos seríamos indignos de haber tenido una historia, una literatura y un pensamiento; de haber creado una riqueza y de tener hoy un ideal y una esperanza. La solución está en que desistáis de este yerro histórico fatal, causa de la decadencia de España, de que toda la política española esté presidida por el sentimiento asimilista."

Era l'home que en la sessió parlamentària del dia 1 de juliol de 1916 va dir a en Maura:

"No, Sr. Maura: para una colectividad que tiene un idioma propio, ese idioma es, la esencia de su alma y de su vida, y toda imitación al empleo de este idioma significa una opresión, una limitación de ese espíritu, una tiranía."

Vostè amic d'en Cambó? Vostè amic de l'home que per haver estimat Catalunya va haver de morir a l'exili el dia 8 d'abril de 1948?

Sr. Galinsoga: Vostè vol abusar del silenci dels morts!

Vostè, sap, Sr. Galinsoga, que el seu article ha provocat una pluja de cartes de protesta i de noves baixes a «La Vanguardia», procedents en bona part de familiars i dels amics d'aquests homes amb els quals ara pretén anar de bracet?

Potser sí que en un moment que a en Maura li era necessari el suport parlamentari d'un grup de diputats catalans, vostè va secundar des de «La Acció» aquesta política de captació. És possible, perquè vostè era i és un home a sou, un adulador professional. Vostè és capaç d'escriure qualsevulla cosa si li convé o si segons qui li ho mana: acaba de demostrar-ho amb el seu desgraciat article del dia 19. Vostè és moltes coses, però no és ni ha estat mai un amic de Catalunya.

I, finalment, vostè és un falsari i un cínic, Sr. Galinsoga, perquè gosa negar que hagi donat peu a la campanya que s'està duent a terme contra vostè i per la dignitat del nostre poble. Perquè gosa negar que ens va insultar, a tots, *"todos los catalanes son una mierda"*. Vostè, el dia 21 de juny de 1959, a la Parròquia de Sant Ildefons, durant el sermó de la missa de les 9 es va aixecar en forma incorrecta i poc respectuosa envers el caràcter sagrat del temple, i va entrar a la sagristia. Allà va discutir amb el sagristà, i després es va dirigir a un sacerdot no català, beneficiat de la Parròquia, mossèn Luis Gómez Rubiera, i tot llençant la seva targeta sobre una taula li va dir: *"Vengo a protestar porque es intolerable que se predique en catalán"*. El sacerdot va contestar-li: *"Mire Ud, yo he predicado en castellano en la misa anterior y en las otras misas se predica también en castellano. Pero esta misa parroquial celebrada por el párroco y con la participación de los feligreses, tiene sermón en catalán, porque todos los que asisten a ella son catalanes y han pedido que se les predique en catalán"*. I vostè va dir: *"Pues diga usted a ese señor y a sus feligreses que todos son una mierda."*

Però no en va tenir prou amb això: al sortir de la sagristia i anar-se'n cap a la sortida, mentre el Sr. Rector seguia predicant, vostè anava dient en veu prou alta per a que el sentíssin els fidels: *"Catalanes de la mierda!"* Fins que cap al final del passadís una senyora el va increpar, i és aleshores que vostè va generalitzar l'insult a tots els catalans. Sí, Sr. Galinsoga, la cosa va anar així. D'això n'hi ha una llarga relació escrita, firmada per mossèn Luis Gómez Rubiera, destinada en principi, suposem, a posar al corrent del fet a les autoritats eclesiàstiques de Barcelona, però coneguda a hores d'ara per molta gent, massa per a que vostè ho pugui negar. Hi han unes cartes que també han circulat molt, dues del Rector mossèn Narcís Sagués, i una tercera de seva, datada el 26 de juny, insolent i molt poc intel·ligent, perquè el millor per vostè hauria estat callar i encaixar la lliçó de bones maneres que li donaven. Sí, Sr. Galinsoga: vostè, utilitzant uns adjectius del seu article, *"sobre ser procaz, es sencillamente necio"*.

Vostè ha baixat tan avall, perquè té molt poca categoria com a home, perquè l'han enlairat les circumstàncies i la seva fabulosa capacitat d'adulació, perquè fa molts anys que ningú el contradia. El silenci envaïentona els xulos. Vostè ha escrit que els catalans que no estan d'acord amb la política del Règim són uns mal nascuts [editorial de «La Vanguardia» del dia 26 de gener de 1950] i no ha passat res; vostè ha tractat subordinats seus de *"perros catalanes"* i ningú li ha trencat la cara; vostè ha parlat la seva adulació fins a extrems insospitats que li han fet escriure ridículeses, i ningú ha gosat riure obertament; vostè ha mentit descaradament, i ningú li ha replicat. Vostè coneix prou bé els motius d'aquest silenci. Però arriba un moment que la indignació ja és massa gran i que el silenci es trenca.

Vostè s'havia arribat a creure que els catalans ja no teníem capacitat de reacció. Vostè que era tan amic d'en Cambó podia haver tingut més presents unes paraules de la seva darrera intervenció parlamentària, el dia 13 de desembre de 1934. Han resultat unes paraules en tots els sentits profètiques:

"PASSARÀ AQUEST PARLAMENT, DESAPAREIXERAN TOTS ELS PARTITS QUE HI ESTAN REPRESENTATS, CAURAN RÈGIMS, PERÒ EL FET VIU DE CATALUNYA SUBSISTIRÀ..."

Perquè no ha tingut present que, malgrat el silenci obligat, Catalunya segueix viva, per això vostè, Sr. Galinsoga, ens ha insultat greument, una vegada i una altra i una altra. Fins que hem dit prou. Sí, Sr. Galinsoga, vagi's despedint de «La Vanguardia» i d'aquesta ciutat de Barcelona que la seva presència rebaixa. I cregui'n: marxi aviat, perquè el desprestigi de la seva persona està fent molt de mal, i en farà cada cop més, als interessos polítics que vostè representa.

CATALANS: Mentre en Galinsoga, adulador professional, home de baixa categoria personal, anti-català rabios, periodista mentider, segueixi de director del diari, NO EL COMPREU, DONEU-VOS-EN DE BAIXA, NO HI ANUNCIEU.

Boicot TOTAL a "LA VANGUARDIA"

Doc 26

Times

Doc 20

8-11-60

BARCELONA EDITOR RESIGNS

GOVERNMENT YIELDS TO POPULAR PRESSURE

FROM OUR CORRESPONDENT

BARCELONA, FEB. 7

A blank space on the front page of to-day's issue of Barcelona's leading newspaper, the *Vanguardia Española*, will have brought intense satisfaction to a large sector of the population. For 20 years it had been occupied by the name of the editor nominated by the Government in Madrid, Señor Luis de Galinsoga, who resigned yesterday as a result of four months of continuous popular pressure after an incident in a Barcelona church last summer when he is alleged to have complained at finding the sermon preached in Catalan instead of Spanish. The newspaper carried no comment.

A part of the Government is believed to have been in favour of a policy of standing firm in face of the popular demand for his dismissal, but the pressure has been increasing steadily since the *Vanguardia's* windows were smashed three weeks ago.

LEAFLETS FROM GALLERY

During the second act of *Lohengrin* at the Teatro Liceo last week leaflets were showered down from the gallery a heap of *Vanguardias* was publicly burnt at the university; lay and clerical schoolmasters have been telling their pupils to persuade their fathers to cancel their subscriptions; the newspaper has been getting steadily thinner as advertisers have dropped out, and yesterday students' demonstrations used the pretext of the Galinsoga episode to demand "freedom from tyranny." Today there was to have been a big "klaxon concert" of the motor horns of the thousands of cars parked outside the football stadium after the match this afternoon if the demand was not met.

The Government has evidently thought it prudent to take into account the mounting opposition and the increasing risk of serious public disorders, and let the aggrieved Catalans have their way.

CARTA AL SR. LUIS DE GALINSOGA

Muy Sr. mío:

Permítame, ante todo, que me presente. Soy linotipista, 26 años, recién casado, de origen andaluz. Llevo once años en Barcelona. Permítame, asimismo, que no firme esta carta, por razones que Vd. comprenderá fácilmente. Daría un mes de mi sueldo por lanzarle mi anónimo y modesto nombre a la cara, pero, ... Vd. lo comprende, ¿no es cierto?, no puedo hacerlo.

Ha llegado a mis manos una octavilla según la cual Vd. ha insultado a los catalanes y a su lengua. Por lo que he oído decir por ahí el tiro le ha salido por la culata, y parece ser que las prebendas de que Vd. disfruta tocan a su fin. Debo decirle Sr. de Galinsoga, que me alegro. Y voy a darle mis razones.

Llevo once años en Cataluña, y en la práctica mi ciudad es Barcelona. Aquí he aprendido mi oficio (del cual estoy no diré orgulloso pero sí contento). Soy capaz de escribirle esta carta, lo cual representa un esfuerzo que mi padre (por ej.) no podría realizar. Mi mujer es catalana y el hijo que esperamos para el mes de Julio también lo será por la misma fuerza de las cosas y del ambiente. Y me permito añadir Sr. de Galinsoga que no consideraré que mi hijo sea una mierda como Vd. dice, sino un hombre tan bueno (o tan malo) como otro cualquiera.

Mire Vd. Sr. de Galinsoga, procuraré ser aún más concreto: Un día del año 1.956, en la imprenta en que trabajó, un compañero (?) me llamó "charnego". Aquel muchacho se acordará mientras viva de sus palabras. Es decir, nos acordaremos los dos. Pues bien, yo le considero a Vd. de la misma raza que aquel muchacho, una taza vulgar y malvada.

Por lo visto, no está Vd. contento de Cataluña, a pesar de tener más razones que yo para estarlo. Yo tengo mi cultura y gano mi sueldo (Vd. está en condiciones de saber lo que gana un hombre como yo). Considero que las cosas no marchan bien, que debiera ganar más y que muchas situaciones son injustas. Pienso además que no tengo por qué estarle agradecido a nadie, porqué mi pan yo me lo gano.

Pero a mí no me sabe mal que me tengan por un catalán, ni más ni menos que los demás, ni puedo tolerar que un prebendista como Vd. un adulator, un vividor, NOS INSULTE.

¡ESTO NO SR. DE GALINSOGA!

Por esto me alegraría, como en la ocasión que le he contado, romperle a Vd. la cara.

COMPANY S. L. 32

GALINSOGA és un dels símbols de l'opressió franquista.

Lluitem tots units contra aquesta opressió.

-Per la llibertat de la llengua catalana.

-Per la llibertat d'expressió.

-Per les llibertats democràtiques de tot el poble.

que s'estenguí arreu el crit de:

FORA GALINSOGA !!
Comitè de Coordinació Universitari. Barcelona Febrer 1960

Manuel A. B.

4-II-1960

Excmo. Sr. Gabriel Arias Sal
Ministro de Información y T.
M a d r i d

Respetado Sr. Ministro y distinguido amigo:

Ha transcurrido más de un mes desde que, en uso de lo que creo son facultades propias, como expresamente me reconocía el contrato que se formalizó con don Luís de Galinsoga en cumplimiento de la orden de 28 de enero de 1952, tomé la decisión de dar por terminado dicho contrato.

Esta decisión no ha sido anulada por el Ministerio. No obstante no se ha ejecutado todavía, en mi deseo de evitar violencias con el director cesante. Esta situación no pueda, sin embargo, prolongarse.

Atenta en primer lugar a mi dignidad y posición como titular y Jefe de la Empresa. Adoptar un acuerdo y que este no sea cumplido por los subordinados es lo peor que puede suceder. Como le manifestaba en mi carta de 4 de enero, no soy dado a violencias, pero celoso de mi dignidad y buen nombre.

Como empresario editor respetaré siempre la independencia profesional del Director y de la redacción. Pero -como se puntualizaba en Italia últimamente- ello no elimina el derecho del editor a dar el cese al Director, por conveniencia de la Empresa. Mucho más aquí, al ser la empresa solidaria de los actos, por comisión y omisión de aquel. Sería absurdo que una Empresa no pudiese despedir a un Director por motivos de conveniencia de la Empresa. El Estado podrá hacerlo por conveniencia del Estado y la Empresa por conveniencia de la Empresa. Sería extraño que al Estado correspondiese destituir a un director por conveniencia de la Empresa.

El mantenimiento de Galinsoga está determinado que cada vez se agrave más la crisis desencadenada por él con las frases que pronunció en su parroquia.

Refiriéndome concretamente al aspecto que me atañe como Editor, el descenso de la publicidad no sólo acentúa, sino que se precipita verticalmente. En esta última semana se ha producido la baja de casi todos los grandes anunciantes -aun sintiéndolo en extremo ellos- al constatar que la publicidad en LA VANGUARDIA no sólo no sirve a los propios objetivos, sino que es contraproducente.

Las Agencias de publicidad me han manifestado hoy que su situación al querer seguir manteniendo la de LA VANGUARDIA es ya absolutamente imposible.

Si éste es así hoy, he de preveer que en un plazo breve los resultados serán catastróficos!

La crisis se acentua por la llegada en estas fechas -pura coincidencia, bien lo sé- de "Ya" a Barcelona, unido a la propaganda que realiza sobre Barcelona.

Y aunque trascienda de la esfera mía como Editor, permítame exponer a Vd. otra índole de consideraciones.

La crisis actual surge ante una conducta inadmisible de Galinsoga. El incidente culmina una serie anterior, en la que manifiesta su desdén a esta región. Son muchos todavía los que recuerdan sus artículos durante nuestra guerra, contra los mismos catalanes que estaban en la España Nacional.

Estimo que la justicia es el fundamento ineludible de todo orden. Y no creo que sea hacer justicia -mantener a una persona porque, habiendo afrentado a todo un conjunto de la Comunidad Nacional, desencadena la repulsa correspondiente e, inevitablemente da materia a los extremistas, que siempre existen. Hacer justicia es el mejor e ineludible remedio.

Las gentes se preguntan si hubiese sucedido lo mismo, si palabras semejantes hubiesen sido pronunciadas contra los nacidos en Sevilla o Zaragoza. Todos comentan que no sólo hubiera sido destituido en el acto, sino que durante mucho tiempo no hubiese podido volver a la población.

He aquí, pues, como a través de una conducta semejante se hiera a todo un sector de españoles.

El dano se agrava todavía más por otra circunstancia. Durante años, Galinsoga ha venido difundiendo que le unía una relación íntima con el Jefe del Estado. Esta es aquí la opinión general. Y de ahí que sean ahora muchos los que creen que Galinsoga se mantiene en la dirección de LA VANGUARDIA por este motivo.

Esto, a mi ver, es gravísimo. Entiendo que la misión de toda Autoridad es precisamente la de dejar siempre a salvo al Jefe del Estado. Los ciudadanos podrán discutir los actos de un Ministro, pero ha de cuidarse de que el Jefe del Estado aparezca a sus ojos precisamente como la figura suprema, en la que han de saber que siempre pueda confiar por encarnar la virtud de la justicia.

Creo, por ello, que se presta un flaco servicio al Jefe del Estado y a España dando pie a que, como fruto del ambiente creado durante años por el mismo Galin

soga, pueda llegarse a creer que el Jefe del Estado le antepone en su estima a todos los españoles que tienen su origen en Cataluña.

Esta es una preocupación que sentimos todos los buenos españoles, conscientes del respeto que se merece S. E.

Considero que la solución no es difícil mediante descargar al Gobierno de la misión de acordar o aprobar el cese. Si se declara que conforme a la Ley no le corresponde adoptar decisión alguna, y que el cese del director es asunto de la Empresa, yo quedará sin duda en situación más difícil -puesto que podrá decirse que podía haberlo acordado antes- pero no lo rehuyo, puesto que así presto un servicio al Jefe del Estado y a España.

Pendiente de sus noticias, le saluda con el afecto de siempre, su bien amigo

Signada per el Comte de Godó

Redactada per Manuel Ballbé

100 30

GRAN MANIFESTACIO DE CLÁXONS

El Senyor ? Galinsoga («todos los catalanes son una mierda») ha estat confirmat en el seu càrrec de director de La Vanguardia, prèvia informació del Sr. Gual Villalbí (1).

Continuant per tant la campanya de protesta (30.000 baixes) a la sortida del camp del BARÇA, el diumenge dia 7 de febrer a la tarde

GRAN CONCERT DE CLAXONS

QUE HI PARTICIPIN TOTA MENA DE VEHICLES!

Convidem a participar-hi a totes les autoritats a excepció, s'entén, del Sr. Gual Villalbí.

FEU - HO CÓRRER

LA VANGUARDIA

BARCELONA

fundado 6 de febrero de 1960

ESPAÑOLA

PROPIETARIOS: DON CARLOS Y DON BARTOLOME GODÓ

Año LXXVI. - Número 29.135

DIRECTOR: LUIS DE GALINSOGA

LA VANGUARDIA

BARCELONA

fundado 7 de febrero de 1960

ESPAÑOLA

PROPIETARIOS: DON CARLOS Y DON BARTOLOME GODÓ

Año LXVII. - Número 29.136

Redacción y Administración: PELAYO, 28
Teléfono: 21.41.35
Precio de este ejemplar: 2 ptas.

DEC 31 32

VICTORIA DE CATALUNYA

L'expulsió d'en Galinsoga constitueix una gran victòria per Catalunya.

Es una victòria perquè no ens ha estat regalada. En els Consells de Ministres dels dies 8 i 22 de gener fou encara confirmat en els seus càrrecs. L'expulsió d'en Galinsoga no s'ha produït fins que ha quedat clar que Catalunya lluitaria contra aquesta personificació de la fòbia anticatalana amb totes les seves forces i que l'atac no s'aturaria aquí, sinó que aniria a buscar els responsables més alts, els que durant anys i anys ens han imposat la seva presència insultant. Sí, ningú ens ha regalat l'expulsió d'aquest home. Es per això que podem parlar de victòria.

Els catalans no podem deixar de preguntar-nos com ha estat possible que un home com en Galinsoga hagi estat un personatge prepotent a Catalunya durant 20 anys, ell que no tenia cap categoria personal, que era profundament anticatalà i que ja des del primer dia ens va ofendre i ens va rebaixar. Quina mena de paròlisi col·lectiva ens ha immobilitzat o quin gran poder, quin irresistible poder ens ha imposat la seva presència insultant? Tothom coneix la resposta a aquestes preguntes, però caldrà que un dia siguin contestades públicament per homes disposats a córrer el risc de servir el seu país en moments com aquests.

Però avui hem de celebrar la nostra victòria. I hem de donar les gràcies a tots els qui, poc o molt, hi han contribuït.

Gràcies als que han estat detinguts, interrogats i registrats per mor de la campanya.

Gràcies a tots els que s'han arriscat repartint papers, fent circular consignes, actuant al carrer, en una paraula, impulsant la campanya.

Gràcies als qui han deixat de comprar el diari o d'anunciar-hi.

Gràcies als homes que no han nascut a Catalunya, però que ara hi viuen i es senten ja catalans, perquè els seus fills en són. Ara ho han demostrat. Catalunya s'enorgulleix d'ells i els canvia de bon grat per certs catalans renegats.

Gràcies a la gent jove, a qui mai, ni a l'escola ni a la Universitat ni al carrer han deixat que se li parlés de Catalunya, però que l'ha descoberta durant aquests darrers anys i s'ha posat a estimar-la i servir-la. Els joves són avui una garantia certa pel futur del nostre poble.

Gràcies, finalment, a tots els que la campanya indirectament hagi pogut perjudicar, especialment a alguns venedors de diaris, però que ho han suportat dignament i sense queixa, perquè han comprès que aquesta era la seva contribució a la campanya per la dignitat de Catalunya.

Alguns catalans no varen aportar la seva col·laboració a la campanya. Uns pocs, molt pocs, perquè són renegats. El Sr. Gual Vilalbi, per exemple, fou en els Consells de Ministres el defensor d'en Galinsoga. Altres, els més, per manca de fe. Gent cansada, amb complex de vençut, gent que creu [o que creia] que res val la pena. Però ara s'alegren de que Catalunya hagi guanyat, i lamenten no haver contribuït a aquesta victòria. Comptem amb ells per una altra ocasió. Perquè per damunt de tot, aquesta campanya ha tingut un gran valor: ha demostrat a tothom, propis i estranys, que Catalunya és viva, que Catalunya es redreça, que Catalunya torna a ser conscient, que Catalunya serà altre cop un país fort.

Febrer del 1960.

CATALUNYA NO CEDEIX

Document 27

Un episodi de la lluita aferrisada que sosté la dictadura franquista contra Catalunya de fa prop d'un quart de segle, acaba de definir-se a favor nostre, no pas perquè el dictador hagués destruït un dels seus més adictes acòlits i eficaços col·laboradors en l'obra de destrucció de la cultura catalana, sinó perquè en l'anímic Galinsoga, ha produït en les consciències catalanes, sis mesos ha durat el combat amb un impetu i un coratge ben d'obtenir, Potser cap de les accions llurades, en la conquesta del nostre patrimoni espiritual, de la nostra cultura i de la nostra dignitat escarnides pels bàrbars governants d'Espanya, ha tingut la transcendència d'aquesta vegada. L'insolent jurat de Catalunya pregona a l'ànima de Catalunya la qual ha sabut resistir-se amb valia perquè els botxins de la casa de Déu, han deixat de llur actitud insensata. El redacte des d'on Galinsoga llança els seus dards envenenats contra els catalans, ha cedit davant l'estrema escamesa dels patriotes. La campanya contra "La Vanguardia" (Espanola) mantinguda a costa de donacions i subscripcions, durant sis mesos, ha donat el fruit que hem obtingut: més de 20 mil lletres de subscripcions, un total de 100.000 exemplars en el tiratge.

Ja hem dit, però, que el més important no era això encara. Per nosaltres allò que dona idea de la magnitud del triomf és d'ordre espiritual i emocional. L'acte del servidor de Franco és d'ordre que els intel·lectuals catalans trobessin un motiu, una avinentesa per a exterioritzar llur adhesió a la protesta col·lectiva. La Lluïsa de Borja al portar la paraula en defensa de la dignitat catalana, i a la dignitat catalana, i a la dignitat catalana, forment el gènere el respecte i la consideració que en tots els països civilitzats els catalans mereixen, que s'hi parlen obren dels governs. I en cara una remarcada quant als signants del manifest: la qualitat i la diversitat dels veient primers, entre els quals trobem aquells que per diversos motius — la majoria atencibles — (periodistes, professionals i gent que viu de la ploma) col·laboren en públic, racionis no catalanes. D'entre tanta amargor i tant desànim, aquelles reaccions esporàdiques del poble català en defensa del seu idioma i de la seva dignitat ofesa, ens són lenitiu i ens infonen caratge per a prosseguir el combat contra l'enemic dels nostres drets i de les més cares essències de la nostra Pàtria, fins a ob tenir la independència nacional a què els mateixos enemics ens proveyen.

AL POBLE DE CATALUNYA

La campanya de boicot contra "La Vanguardia" ha produït la destitució del seu Director "Luis de Galinsoga".

Aquest subjecte va dir en una església que "todos los catalanes son una mierda". Al dir això no expressava solament una opinió personal seva, sino que es feia intèrpret de l'odi que contra Catalunya té el règim que el va imposar com a director del diari més important de Barcelona.

Evidentment el Govern no ha dit mai públicament que "todos los catalanes son una mierda", però durant 20 anys ha actuat en consonància amb aquest criteri. Des de fa 20 anys, el règim franquista prohibeix l'ensenyament del català a les escoles, violant els drets de l'home vigents a tots els països civilitzats i violant les obligacions que ha contret en ingressar a la UNESCO i a la ONU; des de fa 20 anys obstaculitza les edicions de llibres en català; des de fa 20 anys impedeix la publicació de premsa en català; i el mateix podem dir de la ràdio, cinema, etc.

Es que això no és cent vegades més greu que l'insult d'un Galinsoga?

La realitat és que tothom sap molt bé que hem fet servir aquest ninot només com un instrument de la nostra acció contra una situació injusta i revoltant.

La realitat és que la destitució d'en Galinsoga és tan sols un pas, i que la campanya continuarà fins a aconseguir els seus objectius finals.

No n'hi ha prou amb la destitució d'aquest adulator professional. Volem que el Govern sàpiga que tots els catalans estem disposats a lluitar pel total restabliment d'una vida normal a Catalunya, i que la vida normal vol dir, entre altres coses, escoles catalanes, premsa catalana i ús públic de l'idioma català. Sense tot això a Catalunya no hi ha normalitat sino tirania.

La voluntat unànim de tots els catalans ha obligat el Govern a destituir un enemic de la nostra llengua i de la nostra cultura.

LA MATEIXA VOLUNTAT UNANIM OBTINDRA,
MITJANÇANT UNA
CAMPANYA DE DEFENSA DE LA LLENGUA
DE LA CULTURA CATALANES:

ESCOLES CATALANES - PREMSA LLIURE EN CATALA, I
LA OFICIALITAT DEL NOSTRE IDIOMA

CATALUNYA TE LA INICIATIVA

E. J. ...

ALS ESTUDIANTS CATALANS

La campanya realitzada pel poble de Catalunya contra el senyor Luis de Galinsoga ha assolit el resultat que se'n esperava. El Govern ha hagut d'afluixar, malgrat la seva resistència, perquè s'ha vist impotent per deturar la protesta pacífica, però decidida i civica, de tot un poble, solidàriament unit en una causa tan humana i de tan elemental justícia. Si el Govern ha afluixat i ha tret en Galinsoga - el seu ser-vent més fidel i més adicte - de la direcció de la Vanguardia ha estat, no ens en cà- piga el menor dubte, perquè li hem fet por. Que en Galinsoga era qui és, ja ho sabien des que l'hi van posar: precisament per això l'hi van posar.

Què s'hi ha guanyat foragitant aquest home indesitjable? Hi ha qui creu que res: "des- pres d'aquest n'hi posaran un altre...". Creiem, en canvi, que és molt important el que s'hi ha guanyat. Si el Govern ha pres consciència de la força de la nostra unió, no l'hem presa. Si el Govern, també nosaltres, aquesta consciència? A ningú no escapa que l'incident de sant Ildefons ha estat l'excusa, el fet concret, sobre el qual s'ha muntat la campanya de protesta per l'estat d'opressió i d'injustícia en què roman el nostre poble, des de la instauració del règim actual. D'aquest estat d'opressió, en que Galinsoga ha estat només un símbol, potser el més barroer i ingenu. La injustícia, però, continua. La nostra llengua, d'una tradició culta milenària i sumort d'una Renaixença que va sorprendre i admirar el món - i que encara que no tingué tot això la defensorsiem igual perquè és la nostra - és perseguida i ignorada en tota la vida oficial de l'Estat espanyol. I s'ensenya a les escoles, ni és usada en els diaris ni en la ràdio, ni per més el seu ús públic. Es veu que els catalans només som espanyols per treballar i per pagar impostos. Els nostres diners, i el nostre tre- ball són l'única cosa nostra que el Regim accepta.

A la nostra Universitat la situació no és pas més falaguera. Apart el seu caràcter classista, que barra l'accés a la cultura als joves procedents de famílies sense recursos econòmics, la Universitat de Barcelona és, segurament, l'única Universitat del món. juntament amb la nostra germana de València, on són ignorats la llengua, l'esperit i la cultura del país en què radica.

Com que la injustícia continua, ha de continuar la nostra protesta i la nostra campanya. Hem iniciat el camí de fer-nos respectar i cal continuar-lo. Proseguim la campanya Galinsoga amb una CAMPANYA DE DEFENSA DE LA LLENGUA CATALANA. La veritat i la justícia estan de la nostra banda, i si continuem units també hi tindrem la força.

Universitaris catalans :

PANLEU CATALA SEMPRE I EN TOTA OCASIÓ.

IMPOSEM QUE SE'NS PARLI EN CATALA

EXIGIM LA CREACIÓ DE CATEDRAS LLIBRES DE LA LLENGUA, HISTORIA LITERATURA, ART I DRET CIVIL, DE CATALUNYA, I EL LLIBRE OR DE LA POSTRA LLINGUA COM A INSTRUMENT DE TREBALL A TOTES LES FACULTATS.

Per la llibertat i la democràcia:

C A T A L U N Y A T E L A I N I C I A T I V A

PER LA LLENGUA CATALANA

*CARTA adreçada a tots els professors
i a totes les persones interessades
en la difusió de la cultura.*

Distingit senyor,

L'estat anormal en què es troben, fa temps, l'ús, l'ensenyament i la difusió de la llengua catalana, vehicle d'una secular cultura, ens obliga a fer sentir la nostra veu. Ho fem amb tot el respecte i tota la consideració que calen, però volem exposar a tothom les raons que ens mouen a demanar que cessi la situació per la qual encara avui, en contra d'un dret natural reconegut i proclamat per l'Església Catòlica (Veg. entre d'altres el Missatge de Nadal de 1959 del Sant Pare Joan XXIII), i pels organismes internacionals de caràcter jurídic, sociològic i cultural (Veg. els acords de la U.N.E.S.C.O. sobre aquesta matèria i les pròpies constitucions de l'organització) es veu limitada en la seva lliure i

legítima expansió. I com que no hi ha cap llei que prohibeixi l'ensenyament del català a les escoles, esperem que els mestres i llurs autoritats reconeguin la necessitat d'evitar aquest analfabetisme que ens afecta a tots.

1.1

- Que en tots els graus de l'ensenyament públic i privat a les terres de llengua catalana, siguin establertes classes regulars d'aquesta llengua d'acord amb les normes pedagògiques modernes.
- Que siguin donades les normals i recomanables facilitats al funcionament reglamentari de les entitats científiques i literàries que tenen per objecte el conreu i la difusió de la cultura catalana en les seves expressions més elevades.

Voldríem que tothom, catalans i no catalans, comprengues la raó d'aquestes demandes i s'unís a la nostra veu.

Us saluden els cent primers signants d'aquesta carta:

Antoni Bergós, Josep Me de Saparrra, Clementina Arderiu, Miquel Batllori, S. J., Josep Pla, Ferran Soldevila, Francesc de B. Moll, Vescomte de Güell, Basili de Rubí, O. F. M. Cap., Nestor Luján, F. Maspons i Anglèsell, Antoni Tàpies, Francesc Faus, Pvre. Opus Dei, J. Carreras i Artau, Rafael Tasis, Emili Vendrell, M. Coll i Alentorn, Maria Luz Morales, R. Aramon i Serra, A. Badia i Margarit, J. Llorens i Artigas, Ramon Sarró, J. Vicens i Vives, Joan Fuster, Josep Me de Casacuberta, Pere Bohigas, Me Aurèlia Capmany, Lluís Romero, Joan Triadó, Santiago Albertí, Maurici Serrahima, Lluís Gassó, Salvador Espriu, Delfi Dalmau, Me Dolors Orriols, Josep Me Espinàs, Sever de Montsonis, O. F. M. Cap., Joan Sales, C. Muñoz Espinalt, Xavier Regàs, Josep Me Castellet, Jeroni de Moragas, J. Oller i Rebasca, J. Serra i Gu-

sulla, Joan Oliver, J. V. Foix, Claudi Ametlla, Xavier Benguerel, Josep Iglésies, Jordi Cots, Ferran Canyameres, Carles Soldevila, Marià Manent, Octavi Salter, Antoni Pous, Pvre. Joan Teixidor, Concepció G. de Maluquer, A. Cirici i Pellicer, Joaquim Casas, Salvador de les Borges, O. F. M. Cap., Oswald Cardona, J. Serra i Ràfols, Antoni Comas, Manuel de Pedrolo, Josep Miracle, Agustí Duran i Sampere, Rosa Laveroni, Josep Gras, Roser Grau, Josep Me de Sucre, J. Amat i Piniella, Rafael Dalmau, Pere Mialet, Josep Ma. Imbert, Miquel Llor, Joan Argenté, Miquel Terradoll, Josep Pedreira, Joan Barat, Agustí Esclasans, Josep Me Andreu, J. Civera i Sormani, Santi Surós, Eduard Artells, Delfi Abella, Antoni Pelegrí, Adolf Nanot, R. Folch i Camarasa, Félix Cucurull, P. Català i Pio, Alexandre Argullós, Josep Me Benet, Jordi Pujol, Lluís Valeri, Joan Corominàs, Joan Alemany, Pvre. Josep Me Bosch, Pvre., Ferran de Pol, Estanislau Torres, Josep Me Cid i Prat.

B. 24 de febrer del 1960

Excel·lentíssim Sr. Comte de Godó
 Barcelona

Distingit senyor:

Ens ha arribat la notícia de la pròxima vinguda de Juan Aparicio com a director de "La Vanguardia". No és gaire lluny el record de la seva etapa de director general de Premsa, que es caracteritzà per un senyalat odi a la llibertat intel·lectual i una terrible incomprensió i hipòcrita repressió del fet diferencial de Catalunya.

Estem disposats a continuar sense desànim la gran campanya contra el diari que vostè representa si aquest incalificable periodista substituís al desagradable Galinsoga. Vostè es podria excusar dient que li imposen els directors de "La Vanguardia", però nosaltres sabem - com ho sap la gent important i vigilant de Barcelona - que vostè té prou personalitat, tradició familiar i sentit de la responsabilitat per no deixar-se dominar per unes directrius polítiques totalitàries. Noblesse oblige. I és precisament Catalunya la que li ha donat noblesa i fortuna; no s'oblidi d'aquest país, que, per damunt de tot, és el seu. Ah! Fensi com hauria reaccionat el seu pare en uns moments aixís. Faci's digne de la seva memòria i doni aquest exemple al fill que l'ha de succeir en les funcions cíviques. Naturalment, no esperem un director del diari com si fossim en temps normal, que aleshores seria un català i un liberal, però almenys volem a "La Vanguardia" un director neutre que no s'hagi destacat per les seves adulacions al Règim o pel seu odi a Catalunya.

Catalunya espera molt dels homes com vostè, restes, cavallers i en les hores difícils, enèrgics.

UN GRUP D'INDUSTRIALS CATALANS

que s'excusen per no poder firmar degut a les circumstàncies i a la seva participació directa a la campanya contra el Sr. Galinsoga.

C E L O N A

Toma de posesión del nuevo director de LA VANGUARDIA, don Manuel Aznar

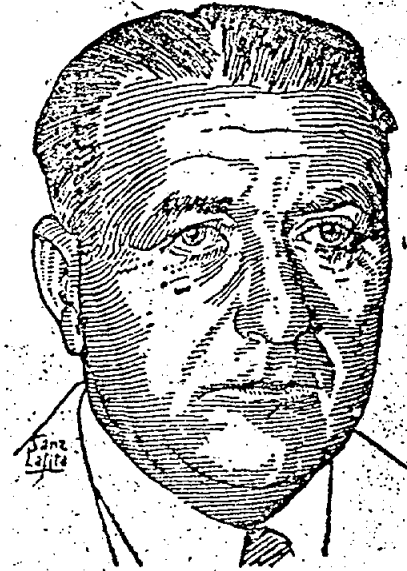
Se celebró ayer con un acto estrictamente íntimo, en el que hicieron uso de la palabra el conde de Godó y el señor Aznar

A última hora de la tarde de ayer vivimos en esta Casa de LA VANGUARDIA una hora memorable: la toma de posesión de nuestro nuevo director, don Manuel Aznar y Zubigaray. El acto se celebró en el despacho de don Carlos de Godó, conde de Godó, con un carácter íntimo, pero no por ello exento de solemnidad, con asistencia del subdirector, don Eduardo Palacio Valdés; redactor-jefe, don Francisco de A. Garrigó; delegado de LA VANGUARDIA en Madrid, don Francisco Marzal; don Carlos de Godó Muntañola, y el cuerpo de Redacción en pleno.

El conde de Godó presentó a don Manuel Aznar a los circunstantes, señalando su por tantos conceptos relevante personalidad, harto conocida de todos —dijo— para que sea menester subrayado específico alguno. Habló sucintamente de las misiones y tareas que, dentro y fuera del periodismo,

ha cumplido el señor Aznar en el servicio de la Patria y de sus altos intereses, con especial referencia a su brillante y eficaz labor de diplomático en el seno de las Naciones Unidas, en Buenos Aires y en otros puestos, y completó el esbozo con una efusiva alusión a las calidades humanas de don Manuel Aznar, tan plenas de generosas cordialidades, de entusiasmos justos y de nobles afanes.

Dijo después el conde de Godó que su conocimiento y amistad con don Manuel Aznar datan de muchos años y que consideró siempre un honor la posibilidad, que ahora se realiza, de que desempeñara la dirección de LA VANGUARDIA, con tanto más motivo cuanto el señor Aznar es un enamorado de Barcelona y de Cataluña, conoce, y porque la conoce la estima, a nuestra ciudad y a nuestra región, donde ha resido largas temporadas. Uno de tantos testimonios que podría aducirse como ejemplo de esta devoción y de este cariño a las cosas catalanas —y un testimonio tangible y efectivo— es la tenacidad y el esfuerzo que don Manuel Aznar desarrolló

en Buenos Aires, en la época en que representaba al Gobierno español en la capital argentina, para rescatar el legado pictórico que don Francisco Cambó destinó a Barcelona y que, gracias al empeño personal del señor Aznar, es hoy orgullo de nuestros museos.

Por todo ello, sé positivamente —terminó don Carlos de Godó— que don Manuel Aznar es el director que LA VANGUARDIA y su historia necesitaban, un director que habrá de continuar de corazón la tradición que crearon mi abuelo y mi padre, que he continuado yo y que proseguirán, Dios mediante, mis sucesores, una tradición fiel a España y a todos los valores que representa esta gran tierra de Cataluña, cuya pujanza tanto puede contribuir al bien de nuestra querida Patria, a la que tan eficazmente puede servirse desde el puesto de mando de LA VANGUARDIA.

Acallados los aplausos que acogieron las palabras de don Carlos de Godó, habló don Manuel Aznar para agradecer la cordial salutación del conde de Godó.

Exaltó la trascendencia que en el orden de las grandes instituciones nacionales tiene LA VANGUARDIA y el honor y la responsabilidad que implica la capitania del periódico, cuya línea tradicional habrá de continuar, procurando en todo caso ser digno del rango de LA VANGUARDIA, de la confianza en él depositada y de la historia de nuestro periódico.

Habló el señor Aznar también, con breve índice de principios, de lo que él llamó su repertorio de fidelidades. Fidelidad total, primero, al Estado nacional y a su creador y fundador; fidelidad a las Autoridades de Información; fidelidad a Cataluña y a LA VANGUARDIA, y a cuanto esta Casa significa y representa.

Por último, y en un tono amistoso y cordial, se refirió a sus normas en el trabajo y a las condiciones esenciales de fraternidad y camaradería que las rigen; a la inexcusable base de una suma de lealtades y a la necesidad de mantener una labor de equipo consciente de la importante tarea que desde LA VANGUARDIA ha de realizarse para ser dignos de España, de Cataluña y del propio periódico.

Los circunstantes aplaudieron efusivamente a don Manuel Aznar, quien saludó a todos y cada uno de los redactores, que le habían sido presentados por el conde de Godó.

REQUIEM POR UN DIRECTOR

*Escuche quien quiera oírla
la historia tan singular
de don Luis de Galisonga
un castellano leal.*

*Que fue a tierras de moros,
de Catalanes, que es igual,
al grito de ¡Viva España!
queriéndonos desasnar.*

*Galisonga era muy calvo,
calvo de tanto pensar,
y por mucho que pensara
¡nunca aprendió el catalán!*

*Qué drama el de Galisonga,
tenía oído de can,
cuando en catalán le hablaban
el sólo oía ladrar.*

*Director de La Vanguardia,
no se puede pedir más.
Director del Puerto Franco,
que es bicoca sin igual.*

*Un día se va a la iglesia
a oír misa y a rezar.
Ya sube al púlpito el cura
y comienza a predicar.*

*¿Qué pasa? Don Luis dice:
«éste habla musulmán,
éste no es cura ni es nada,
¡es un perro catalán!!»*

*Lleno de una santa ira
ya no lo puede aguantar
y al oír «Orate frates»
entiende «Reseu germans».*

*Ya entra en la Sacristía,
se dirige al sacristán
y le dice: «si esto es Misa,
es la misa de Companys».*

*No le dan satisfacciones,
da una tarjeta y se va,
y dice la palabra «mierda»,
que en su boca siempre está.*

*«Mierda dijo, dijo mierda»,
le susurró el sacristán
al Párroco Don Narciso,
y éste al Obispo se va.*

*¿Mierda?, pregunta Modrego.
¡Mierda!, asegura Jubany.
¡Mierda!, asevera Porcioles.
¡Mierda!, ríe Buxó de Abaigar.*

*¡Mierda!, dice Don Felipe
al Capitán General.
¡Mierda!..., vacila Don Pablo.
¡Mierda!, dice Miró Sans.*

«Ha dit que érem una merda»,
rió Julià de Campmany.
¡Mierda!, le dice Tarín
al Abad Montserrat.

Los «rojo-separatistas»
escriben sin descansar
dicendo que dijo «mierda»
Galinsoga al sacristán.

¡Mierda!, dice Don Camilo,
que es Ministro y General
y al Pardo llega la mierda
cuenta la revista «Time».

Ya se reúne el Gobierno,
pues no es tiempo de pescar,
ya les informa el Ministro
y todos se echan a temblar.

¡Que Galisonga se vaya!,
es el grito general.
Ved cómo los grandes pagan
la larga fidelidad.

Galinsoga ya se ha ido,
no le han dicho ni «adéu-siau»,
y Aznar, que le sustituye,
ya se aprende el «Déu vos guard».

Se suscribe a la Selecta,
de Cruzet y de Borràs,
y también a la Bernat Metge
que tiene Ramon Guardans.

Aprende a bailar sardanas
y a cantar en catalán
la «Sardana de les monges»
en la fiesta del Nou Camp.

Se pone la barretina
para ir a Montserrat,
exhibiendo en la solapa
«les quatre barres de sang».

Y aquí termina la historia
de un periodista sin par,
de un hombre que dijo Mierda
y más le valiera callar.

Escuche quien quiera oirla
la historia tan singular
de D. Luis de Galinsoga
un castellano leal,
que marcha a tierra de moros
o catalanes, da igual,
al grito de VIVA ESPAÑA
queriéndonos desasnar.

Galinsoga era muy calvo,
calvo de tanto pensar
y a pesar de tanto pienso,
nunca aprendió catalán.
¡Qué drama el de Galinsoga!
tenía oído de can
y si en catalán se hablaba
él sólo oía ladrar.

Director de La Vanguardia
—un enchufe regular—
«Delegao» del Puerto Franco
que es bicoca sin igual
el bueno de Galinsoga
no se podía quejar.

Un día entró en una Iglesia
suponemos que a rezar,
desde el púlpito el cura
ya comienza a predicar...
¿Qué pasa? Don Luis se dice
éste habla en musulmán,
éste no es cura ni es nada,
es un perro catalán.

Lleno de rabia y de ira
ya no se puede aguantar
y al oír el «Orate frates»
entiende «Pregue germans». (sic)
Irrumpe en la Sacristía
y avasalla al sacristán
diciéndole: Si esto es misa
debe ser la de Companys. (sic)

No le dan satisfacciones,
deja tarjeta y se va
mascullando la palabra
que en su boca siempre está
«¡Mierda dijo! —dijo mierda»
asegura el sacristán
al párroco Don Narciso
y éste al Obispo va.

¿Mierda? —pregunta Modrego.
¡Mierda! —repite Jubany.
¡Mierda! —asevera Porcioles.
¡Mierda! —dice don Felipe
al Capitán General.
¡Mierda! —dice Miró Sans.

«Ha dit que som una merda»,
rió Julià de Campmany.
«Mierda» le explica Tarín
al Abad de Montserrat.

Y los buenos catalanes
explican sin descansar
diciendo que Galinsoga
dijo ¡Mierda! al sacristán.
«Mierda» dice don Camilo,
que es Ministro General
y al Pardo llega la «Mierda»
cuenta la revista «TIMES» (Times) (sic)

*y la respuesta es total:
que Galinsoga se vaya
es el grito general.
Ved cómo los de «arriba» pagan
la larga fidelidad.*

*Galinsoga ya se ha ido
y no ha dicho ni «Adéu siau»
y AZNAR que le sustituye
ya el «DEU VOS GUARD» aprendió
Se ha suscrito a la «Selecta»
de Cruset y de Borrás
también a la «Bernat Metge»
que fundó el Sr. Camó. (sic)*

*Y aquí termina la historia
de un «Periodista de Honor»
de un hombre que dijo «Mierda»
y la «Mierda» lo perdió.*

REQUIEM PARA UN DIRECTOR

Escuche quien quiera oír la historia tan singular de Luis de Galinsoga un castellano leal, que fué a tierra de moros, de catalanes, que es igual, al grito de VIVA ESPAÑA queriéndonos desarmar.

Galinsoga era muy calvo calvo de tanto pensar, y por mucho que pensara nunca aprendió el catalán. ¡Que drama el de Galinsoga! tenía oídos de can, cuando en catalán le hablaban él, sólo oía ladrar.

Director de la Vanguardia no se puede pedir más, director de Puerto Franco que es bicoca sin igual.

Un día se va a la iglesia a oír misa y a rezar, ya sube al púlpito el cura y comienza a predicar, ¿Qué pasa?... Don Luis dice este habla en musulmán, éste no es cura ni es nada, ¡es un perro catalán!

Lleno de santa ira ya no lo puede aguantar y al oír "Orate fratres" ya entiende "pregueu Germans". Va entra en la Sacristía, se dirige al sacristán, y le dice sin esto es Misa, es la Misa de Companys".

No le dan satisfacciones, da una tarjeta y se vá y dice la palabra "mierda" que en su boca siempre está.

¿Mierda dijo?... dijo mierda le susurra el sacristán al párroco Don Narciso y éste al Dispo se vá.

¿Mierda?... pregunta Modrego mierda, asegura Jubany mierda, asevera Porcioles, mierda, dice Don Felipe al Capitán General ¿mierda? vacila Don Pablo mierda, dice Miró Sans.

"Ha dit que eram una merda" rió Julia de Campmany, mierda le dice Terín al Abad de Montserrat.

Los "rojos separatistas" escriben sin descaro diciendo que dijo mierda Galinsoga al Sacristán, mierda, dice Don Carilo que es ministro y General y al Pardo llega la mierda cuenta la revista "TIMES".

Ya se reúne el Gobierno pues no es tiempo de posar ya les informa el ministro todos se echan a temblar. ¡Que Galinsoga se vá! es el grito general. Ved como los grandes hacen la larga fidelidad.

Galinsoga ya se ha ido, no ha dicho ni "adeu siau" y Aznar que le sustituye ya se aprende el "Deu Vos

guere se suscribe a la "Selecta de Gaset y de Borrás", también a la "Bernat Metge" que fundó Ramón Guardans.

Y aquí termina la historia de un periodista sin par de un hombre que dijo mierda.

MIRA LE VA-LERA CALAR!

REQUIEM POR UN DIRECTOR

Escuche, quien quiera oír la historia tan singular de Luis de Galinsoga, un castellano leal que se fué a tierra de moros -catalanes, que es igual- al grito de ¡Viva España! queriéndolos desasnar.

Galinsoga era muy calvo, calvo de tanto pensar, más por macho que pensara nunca aprendió el catalán. ¡Qué drama el de Galinsoga! Bonía oídos de can cuando el catalán le hablaban: él sólo oía ladrar.

Director de La Vanguardia, no se puede pedir más; Delegado en Puerto Frondo, que es bicoca sin igual; Procurador en las Cortes, con otra paga sin par, nunca se vio tantos cuartos sin tenerlos que ganar.

Un día se va a la iglesia, a oír misa y a rezar. Ya sube al pulpito el cura y comienza a predicar. ¿Qué pasa?, don Luis dice. -Este habla musulmán; éste no es cura ni es nada, es un perro catalán.

Lleno de santa ira no le puede aguantar más, y al oír "Graté frater" entiende "Regueu germans". Ya se entra en la sacristía y apostrofa al sacristán: -Esto no es la Santa Misa, es la misa de Companys!

No le dan satisfacciones, deja tarjeta y se va, dice la palabra "mierda" que en su boca bien está. "Mierda" dijo, dijo "mierda" le susurra el sacristán al párroco Don Narciso que al Obispo lo dirá

"Mierda"? pregunta Modrego, "Mierda", asegura Jubany. "Mierda" asevera Porcióles, "Mierda" Buixó le dirá. "Mierda" dice Don Felipe al Capitán General. "Mierda" confirma Don Pablo. "Mierda" dice Miró-Sans.

-Ha dit que erem una merda-rie Juliá de Capmany. "Mierda" ya Tarín le dice al Abad de Montserrat; -Pero es que él ha dicho "mierda" le dicen también a Gual, pero éste no se lo cree y al Luis defenderá.

Los rojo-separatistas escriben sin descansar diciendo que dijo "mierda" Galinsoga al sacristán. "Mierda" dice don Camilo que es Ministro y General, y al tarde llega la mierda cuenta la revista TIME.

Ya se reúne el Gobierno pues no es tiempo de pescar. Lee el informe el Ministro y se echan a temblar. -Que Galinsoga se vaya- es el grito general. Ved como los grandes pagan la larga fidelidad.

Galinsoga ya se ha ido; no ha dicho ni Adéu-siau! y Aznar que le sustituye ya se aprende el Déu vos guard!, se suscribe a la Telecta de Cruzet y de Borrás, y aún a la Bernat Metge que fundó Ramón Guardans.

Y aquí termina la historia de un periodista sin par de un hombre que dijo MIERDA! Más le valiera callar.

=====

Escuche quién quiera oír la
la Historia tan singular
de Don. Luis de Galinsoga
un castellano leal.

que fué a tierras de moros
(catalanes), que es igual,
al gróto de ¡Viva España!
queriéndonos desasar.

Galinsoga era muy calvo,
calvo de tanto pensar,
más por mucho que pensara
nunca aprendió catalán.

¡ Qué drama el de Galinsoga !
tenía oídos de can,
cuando en catalán le hablaban
él, sólo oía ladrar.

Director de la Vanguardia
no se puede pedir más,
Director del Puerto Franco
que es bicoca sin igual.

Un día se va a la Iglesia
a oír misa y a rezar,
ya sube al púlpito el cura,
y comienza a predicar.

¿ Qué pasa ? Don. Luis se dice,
este habla en musulmán,
este no es cura ni es nada,
y es un perro catalán.

Lleno de " Santa " ira
ya no lo puede aguantar
y al oír " orate frates "
entiende " prequet gersans ".
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ya entra en la sacristía
se dirige al sacristán
y le dice " Si esto es misa,
es la misa de Companyes ".

No le dan satisfacciones,
Da una tarjeta y se va.
Y dice la palabra " MIERDA "
que en su boca siempre está.

¡ Mierda ? preguntó Modrego,
¡ Mierda ? aseguró Jubany
¡ Mierda ? asevera l'orcioles
¡ Mierda ! ríe Baixó de Abaigar,

¡ Mierda ! dice Felipe dice
al Capitán General
¡ Mierda !... vacila don Pablo
¡ Mierda ! dice Miró Sans.

" Ha dit que erem una merda "
ríe Juliá de Campmany,
¡ Mierda ! le dice Tarín
al Abad de Montserrat.

Los rojo-separatistas
escriben sin descansar
diciendo que dijo " mierda "
Galinsoga, al sacristán.

¡ Mierda ! dice Don. Camilo
que es ministro y general
al Pardo llega la mierda
cuenta la revista " Times "

Ya se reúne el Gobierno,
pues no es tiempo de pescar,
ya les informa el ministro
y todos se echan a temblar.

¡ Que Galinsoga se vaya !
es el clamor general.
Vean como pagan los grandes
la larga fidelidad

Galinsoga ya se ha ido,
No ha dicho ni " amb Deu sian "
y Azanar, que le sustituye
ya se aprendió el " Déu vos guard "

Se suscribe a la " Selecta "
de Cruzet y de Borrás
y también a la " Bernat Metge "
que tiene Ramón Guardans.

Aprende a bailar sardanas
y a cantar en catalán,
la " sardana de les Monges "
en la fiesta del " Nou Camp ".

Se pone la barretina
para ir a Montserrat,
exhibiendo en la solapa
" les quatre barres de sang ".

Y aquí termina la historia
de un periodista sin par.
Al hombre que dijo ¡ Mierda !
más le valiera callar.

¡ Mierda ! dijo, ¡ dijo mierda !
le susurró el sacristán
al párroco Don. Narciso
y éste al Obispo se va.

Escuche quien quiera oirla
la historia tan singular
de Luis de Galinsoga,
un castellano leal
que fué a tierra de moros
(de catalanes que es igual)
al grito de "Viva España"
queriéndonos desarmar.

Galinsoga era muy calvo
calvo de tanto pensar
y por mucho que pensara
nunca aprendió catalán
¡que drama el de Galinsoga!
Tenía oídos de cap,
cuando en catalán le hablaban
él sólo oía ladrar.

Director de la Vanguardia
no se puede pedir más,
director del Puerto Franco
que es bicoca sin igual,
Un día se va a la Iglesia
a oír misa y a rezar,
Ya sube al púlpito el cura
y comienza a predicar,
¿que pasa? Don Luis dice;
éste habla en musulman,
éste no es cura ni es nada
es un perro catalán.

Lleno de una santa ira
ya no lo puede aguantar,
y al oír "Orate fratres"
ya entiende "pregueu germans"
ya entra en la sacristía,
se dirige al sacristán
ya le dice: "si esto es misa
es la misa de Companys".

No le dá satisfacciones
dá una tarjeta y se vá,
dice la palabra mierda
que en su boca siempre está.

Mierda dijo, le susurra
admirado el sacristán
al párroco Don Narcáso,
y éste al obispo se vá.

¿Mierda? pregunta Modrego,
Mierda - asegura Jubany.
Mierda - asevera Porcioles
Mierda - Buxó de Abaigar,
Mierda - dice Don Felipe
al Capitán General:
¿Mierda? - vacila Don Pablo
Mierda - dice Miró Sans

"Ha dit que erem una merda"
rie Julià de Company,
Mierda - le dice Tarín
al abad de Montserrat.
Los rojos separatistas
escriben sin descansar
diciendo que ha dicho mierda
Galinsoga al sacristán.
Mierda - dice Don Camilo
que es ministro y general.
Al Pardo llega la mierda
cuenta la revista Times.
Ya se reúne el Gobierno
pués no es tiempo de pescar;
ya les informa el ministro;
todos se hechan a tembrar;
que Galinsoga se vaya
es criterio general;
ved como los grandes pagan
la larga fidelidad.

Galinsoga ya se ha ido,
no ha dicho ni "Adéu siau",
y Aznar que le sustituye
ya se aprende el "Déu vos guard",
se suscribe a la Selecta
de Cruset y de Borrás
También a la Bernat Metge
que fundó Ramón Guardans.

Y aquí termina la historia
de un periodista sin par,
de un hombre que dijo "mierda"
más le valiera callar.

=====

Requiem por un director

Escuche quien quiera oír la historia tan singular de Luis de Galinsoga un castellano leal que fue a tierra de moros, de Catalanes que es igual, al grito de Viva España queriéndolos desasnar.

Galinsoga era muy calvo, calvo de tanto pensar y por mucho que pensara Inunca aprendió el catalán! que drama el de Galinsoga tenía oído de can, cuando en catalán lo hablaban él solo oía ladrar.

Director de La Vanguardia no se puede pedir más. Director del Puerto Franco que es bicoca sin igual.

Un día se va a la Iglesia a oír misa y a rezar. Ya sube al pulpito el cura, y comienza a predicar. ¿que pasa? Don Luis dice, este habla musulmán este no es cura ni es nada, ¡es un perro catalán!...

Lleno de una santa ira ya no lo puede aguantar y al oír "Orate frates" ya entiende "Reseu germans" ya entra en la Sacristia se dirige al sacristán y le dice "si esta es Misa es la misa de Companys".

No le dan satisfacciones dá una tarjeta y se va dice la palabra "mierda" que en su boca siempre está. Mierda dijo, dijo mierda se susurró el sacristán al Párroco D. Narciso y este al Obispo se va.

¿Mierda? pregunta Rodrigo ¡Mierda! asegura Jubany Mierda, asegura Porcielos Mierda, Ezó de Abaigar Mierda, dice D. Felipe al Capitan General. Mierda... vacila Don Pablo Mierda, dice Miró Sans.

"Ha dit que eran una merda" rió Juliá de Campany. Mierda le dice Tarín al Abad de Montserrat.

Los rojos separatistas escriben sin descansar diciendo que dijo mierda Galinsoga al sacristán. Mierda dice Don Camilo que es Ministro y General y al Pardo llega la mierda cuenta la revista "Timea".

Ya se reúne el Gobierno que no es tiempo de pescar, ya les informa el Ministro, todos se echan a temblar. ¡que Galinsoga se vaya!... es el grito general. ¡Ved como los grandes pagan la larga fidelidad!...

Galinsoga ya se ha ido, no le han dicho ni "adieu" y Amar que le sustituye ya se aprende el "Deu vos Guard" se suscribe a la Selecta de Cruset i de Berrás y también a la "Bernat Metge" que cuida Raron Guardans.

Y aquí termina la historia de un periodista sin par de un hombre que dijo Mierda y más le valiera callar.

Sant Jordi: llibertat i fidelitat

Aquest any la diada de Sant Jordi, Patró de Catalunya, ens troba als catalans més segurs de nosaltres mateixos. Catalunya reneix. Es un fet que ja ningú pot negar.

Aquest renaixement que es produeix després de llargs anys de silenci deguts a una guerra civil calamitosa i a una situació de persecució cultural i política que avui és única en tota l'Europa occidental, ha estat possible gràcies a que l'ideal del nostre poble és l'ideal de Sant Jordi. I l'ideal de Sant Jordi fou, per damunt de tot, un ideal de llibertat i de fidelitat. Llibertat a ser i a fer allò que la seva consciència li exigia. Fidelitat als seus ideals i a les seves conviccions.

Per aquesta llibertat i per aquesta fidelitat Sant Jordi va donar la vida.

Els enemics del nostre poble varen intentar a creure que Catalunya era morta. Avui els sorprèn el seu redreçament. Sempre els sorprèn el nostre poble que ells optimeixen siguin a la llarga més forts que ells mateixos si saben mantenir-se pels a l'ideal de llibertat, de justícia i de dignitat de l'home.

Per això la joventut catalana sap que el futur és seu i no dels règims estèrils i opressors. Per això Catalunya torna a concentrar avui l'esperança no sols de tots els catalans, sinó també de tots els pobles d'Espanya.

CATALANS: En la diada de Sant Jordi congratulem-nos d'aquest renaixement, i fidels a la nostra tradició de cultura i de civisme contribuim a aquest redreçament fent viva la tradició de la rosa i comprant llibres catalans.

CATALANS:

Avui és dia de festa. És la diada de Sant Jordi, Patró de Catalunya.

El nostre poble té una tradició de cultura, de civisme i de llibertat. Sant Jordi és el símbol d'aquesta tradició. D'aquí ve que la diada de Sant Jordi sigui la festa de Catalunya.

Per això avui hem de contribuir al redreçament del nostre poble i a la defensa de tots els seus valors fent viva la tradició de la rosa i comprant llibres catalans.

JOVENTUT CATALANA

Fa molts anys que no se us parla de Catalunya.

Fa vint anys que se us escamoteja el català dels diaris, de les escoles, dels cinemes dels ajuntaments. Amb tot i això, tots heu descobert Catalunya dins el cor.

NO ES CAP MIRACLE : CATALUNYA VIU

Es aquella força que ens fa diferents de tots els altres pobles del món. És aquella Patria que ens dona un sentit d'ordre, de llibertat de progrés. Molts dels altres espanyols no ens estimen.

Voldrien esborrar la nostra llengua, els molesta el nostre esperit, refugen la nostra cultura, substituirien les nostres tradicions, amaguen les nostres festes.

Uns pocs, els menys, per odi o enveja, altres per un secular espanyolisme mal entès, els més per ignorància.

**PERO SOM I SEREM GENT CATALANA QUE ES LA NOSTRA I UNICA
MANERA DE SER ESPANYOLS**

«Passara aquest parlament, desapareixeran tots els partits que hi estan representats i el fet viu de Catalunya subsistirà» (Camba)

«On tremola la nostra bandera, on vigeix ja tot el nostre DRET ? en el baluart INDESTRUCTIBLE dels nostres cors Catalans !» (Macia)

«No ens movem per despetit de província (perquè les províncies d'esperit no en tenen), sino per esperit de poble, per impulsos de nacionalitat; no aspirem a ser diferents, HO SOM» (Prat de la Riba)

En el calendari hi han moltes festes que no ens van ni ens venen. . .

En canvi la de Sant Jordi, patra nostre, festa nacional de Catalunya, no es oficialment acceptada.

CATALANS TOTS, els de neixement i els d'adopció: VIVIU EL DIA AMB SENTIT DE FESTE

LLUIU I COMPREU ROSES I LLIBRES CATALANS I

VISITEU ELS DE BARCELONA la Capella del Sant al Palau de la Generalitat!

¡PER UNA NOVA ESPANYA PERQUE AQUESTA NO LA VOLEM

PER CATALUNYA

FESTA DE SANT JORDI DE 1960

US PRESTEM EL GENERAL FRANCO

Sr. Galinsoga: Otra pregunta, mi general, si me la permite: ¿Irá Su Excelencia pronto a Barcelona?
General Franco: Eso espero, si en la primavera las ocupaciones me lo permiten.

(De la entrevista concedida pel general Franco a en Galinsoga i publicada a «La Vanguardia» el 1 d'octubre 1959)

El general Franco vol venir a Barcelona. Segons sembla s'hi estarà uns quants dies. Com sigui que haurem de conviure amb ell, val la pena de saber qui és. Després de 21 anys de règim franquista, aquesta presentació es fa necessària. Estem sotmesos a una pressió propagandística tan forta i tan unilateral que ja no sabem qui és el general Franco, ni què representa el seu règim.

Qui és el general Franco, l'home que ara vol venir a Barcelona, i què representa el seu règim?

EL GENERAL FRANCO REPRESENTA LA NEGACIÓ DE LA LLIBERTAT EN TOTS ELS ORDRES.

En primer lloc, la negació de la llibertat política. En cap nivell de la vida social hi ha llibertat. No n'hi ha en els municipis: tots sabem que les eleccions municipals no signifiquen absolutament res. I quan el Règim tem no poder controlar plenament els resultats —cas de Madrid i Barcelona— són suprimides. Això que en diuen "las Cortes" no té cap valor representatiu. No té altre valor que el dels "parlaments" de les democràcies populars comunistes. En definitiva, tot el poder radica en les mans d'un sol home, el que ara pensa venir a Barcelona, que té pel poble i per les seves aspiracions un manyspreu absolut i que es dedica, sobretot, a durar, contraposant falangistes a "Opus Dei", monàrquics a falangistes, gent d'en Martín Artojo a "Opus Dei", etc.

No hi ha llibertat social ni sindical.

La C. N. S. és un instrument del govern, res més que això. Les associacions obreres de tot ordre han estat suprimides, inclús les culturals (desaparició, per exemple, dels Ateneus obrers, de les Biblioteques populars, etc...) Ningú no s'ha salvat d'aquest odi del Règim a la classe treballadora. Les mateixes organitzacions obreres de signe cristià han de dur una vida migradíssima, pràcticament clandestina; els seus homes representatius han estat també perseguits i sovint empresonats. Es el que ha passat a la HOAC (Hermandad Obrera de Acción Católica), amb l'O. C. P. D. (Orientación Católica Profesional de Dependents), amb tots els que han volgut ser conseqüents amb la seva mentalitat social i cristiana. No és reconegut el dret a la vaga, que és un dret elemental i bàsic, sense el qual la classe obrera no té cap possibilitat de defensar-se. El règim del general Franco és rotundament antisocial.

No hi ha llibertat intel·lectual ni cultural. La censura és absoluta, absorbent. Només en forma d'acudits ("La Codorniz") o escrivint en termes que no estan a l'abast del públic es pot arribar a dir alguna cosa, molt poca cosa, que no encaixi perfectament en la línia del Règim. Els intel·lectuals i els literats són perseguits. I no només, com pretèn el Règim, els comunistes. Lain Entralgo, Aranguren, per exemple, no tenen res de comunistes, i tot i això han estat arraconats, gairebé s'els ha tapat la boca amb esparadrap. El mateix havia passat, quan eren vius, a Ortega i Gasset i Marañón. I no parlem de Catalunya, on la persecució

cultural constitueix un fet d'autèntic vandalisme. Per altra banda el Règim és, ideològicament, buit. És, intel·lectualment, pobre i crea pobresa intel·lectual. Té la Universitat endogalada, totalment abandonat l'ensenyament en general, de tal manera que cada any són més els mestres nacionals que deixen la carrera que els nous que l'acaben. El Règim sap que un poble intel·lectualment rudimentari fa de bon dominar.

No hi ha llibertat religiosa. No ens referim ara a la llibertat per als protestants. Ens referim a la mateixa Església Catòlica, la qual no pot actuar amb llibertat. Els seus capellans poden celebrar missa, fer processons, ensenyar el catecisme, però no es pot posar en pràctica la doctrina social de l'Església; les organitzacions de joventut cristiana són vigilades i obligades a no moure's del camp estrictament pietós, esportiu i de beneficència, quan el que els Papes volen és que es preocupin també del bé comú de la societat i se'n sentin responsables; l'Abat de Montserrat és calunniat públicament; els bisbes que volen dir les veritats són confinats a bisbats petits o llunyans (cas dels bisbes de Cenèries i de Segorb); certes pastorals del Cardenal Pla i Deniel són silenciades per la premsa; de certs discursos del Papa se'n donen a través dels diaris versions deformades. Tampoc l'Església és lliure. I és lamentable que el Règim pugui comptar en aquesta feina de tenir l'Església dominada, amb alguns bisbes que semblen fortament empeltats de governador civil. El bisbe Eijo Garay, de Madrid, n'és el cas més clar. A Catalunya té dos bons deixebles, l'un a Tarragona, l'altre a Lleida.

No hi ha llibertat per a res. Després de 20 anys de dictadura pot haver-hi qui trobi ja natural el clima en què vivim, com els que vivint habitualment en una atmosfera viciada no enyoren l'aire pur. Però n'hi prou en treure el nas a fora per a adonar-nos com a Espanya estem privats de llibertat i de respecte. I també per a veure que en els pobles on l'home és més tingut en compte les coses no van pitjor que a Espanya, sinó molt millor. Espanya és el país on pot donar-se el cas, com es va donar l'any passat, que en una sessió de "Manufacturas Metálicas Madrileñas", quan la majoria d'accionistes, considerant-se estafats varen iniciar una protesta seriosa, el Sr. Nicolás Franco, president del Consell, els amenacés amb fer venir la Guàrdia Civil. Amb això està tot dit i no cal insistir més.

La manca de llibertat és absoluta. I només és atenuada per l'estat de corrupció en què vivim. El general Franco, l'home que aviat vindrà a Barcelona, ha escollit com a instrument de govern la corrupció. Ha afavorit la corrupció. Sap que un país podit és fàcil de dominar, que un home compromès per fets de corrupció econòmica o administrativa és un home presoner. Per això el Règim ha fomentat la immoralitat de la vida pública i econòmica. Com es fa en certes professions indignes, el Règim procura que tothom estigui enfangat, tothom compromès. L'home que aviat vindrà a Barcelona, a més d'UN OPRESOR, ÉS UN CORRUPTOR.

Catalunya, 15 d'abril del 1960.

Algunas aportaciones a nuestra historia

Los hechos del Palau de la Música, veinte años después

EL pasado día 19 se han cumplido veinte años de los absurdos incidentes creados por la autoridad provincial en el Palau de la Música, y que tantas secuelas tuvieron. En la medida en que fui testigo directo e inmediato de su gestación, y de parte de su desarrollo, puede ser oportuno que haga públicos también mis datos para completar la interesante información aparecida en «La Vanguardia» el día 18.

Pertenecí a la Junta del Orfeo Català durante una década y fui vicepresidente durante un corto período. En la ocasión de que tratamos me tocó actuar de presidente en funciones por la ausencia de su titular, el inolvidable Félix Millet Maristany, con el que me mantuve en permanente contacto para establecer en común la conducta que convenía adoptar en cada momento.

Aclaremos, de entrada, que la interpretación del Cant de la Senyera estaba autorizada desde bastante tiempo antes, pero con la ridícula condición de que no podía cantarse ni al comienzo ni al final de ningún concierto, sino como una pieza más del repertorio. Esta restricción había sido aceptada por diversos orfeones que, por lo tanto, lo cantaban. Y no había sido admitida por el Orfeo Català.

Para celebrar el centenario de Joan Maragall se proyectó un concierto de homenaje. Había canciones con letra de Maragall para integrar sólo una parte del programa, que fue la tercera y última. Entonces —y por esta circunstancia— se nos ocurrió aprovechar la ocasión para salir de una vez del impasse en que nos hallábamos: siendo de Maragall la letra del Cant de la Senyera, abrir con éste la tercera parte, con lo cual le dábamos el puesto de honor y sin embargo cumplíamos con la imposición de interpretarlo en medio del programa. Hoy estos equilibrios —para quienes no hayan vivido esa época— parecen raros y hasta despreciables. Ciertamente durante cuarenta años los avances eran de este tenor y los logros de esta naturaleza.

Se hizo así, no sin recoger la aprobación y el sello de la censura antes de repartir carteles y programas.

A tres días vista del concierto se nos comunicó la resolución del Gobierno Civil prohibiendo el Cant de la Senyera. Me entrevisté con el general Acedo Colunga, haciéndole ver la

irregularidad de su decisión puesto que el Orfeo cumplía rigurosamente en este caso con la autorización enteramente dada. La conversación fue increíble, con amenazas de prisión para toda la Junta si se producían alborotos y con una total carrazón a admitir nuestro correcto planteamiento.

Félix Millet y yo planeamos entonces una salida eudaz del conflicto. Ausente él de Barcelona, me fui a ver al ministro de la Gobernación. Le razoné, admitió y aceptó nuestros argumentos, y el error del gobernador civil, y le ofrecí la solución: acudirían al concierto, previamente invitados, algunos ministros presentes en Barcelona, encabezados por él. Antes de empezar el concierto se diría por los altavoces que a requerimiento de ellos mismos y del público se interpretaría el Cant de la Senyera en el lugar programado, y el problema quedaría zanjado. Don Camilo Alonso, personalidad compleja pero más útil que lo que daban a entender las apariencias, entendió y aceptó la fórmula sin reservas ni restricciones.

Los otros tres ministros que acudieron al concierto —Solís, Ullastres, Rubio García-Mina— lo hicieron con pleno conocimiento del desentelace acordado.

Al llegar el ministro de la Gobernación al Palau se me llevó aparte para decirme que el plan no se podía cumplir. Decía muy egobiado: Otro día, otro día. Le repliqué que no había otro día. Que era aquel día o nunca. Acabó confesándome que si se cantaba el Cant de la Senyera se quedaba sin gobernador y que él no quería correr este riesgo con Franco en Barcelona.

Reuní a los cuatro ministros en el antepalco y les requerí para que se fueran: les dije que sin Cant de la Senyera su presencia era una provocación y un acto ofensivo. Al terminar la segunda parte se marcharon todos menos Jesús Rubio, que insistió en queirse era una incorrección con el Orfeo y con el público. A pesar de todo le hice salir acompañado por la puerta trasera antes de acabar el concierto.

Al iniciarse la tercera parte, que tenía que abrirse con el Cant de la Senyera, el público prorumpió en aplausos y gritos, tan persistentes que ahogaban totalmente el coro. La reacción era admirable y emocionante. Jesús Rubio no cesaba de repetir: Esto es impresionante. ¡Dios mío, esto es increíble!

Terminó el acto como es sabido: el gobernador, en una prueba de fuerza y con evidente error, había sembrado la sala de policías y el tumulto se armó sin que sirvieran para nada los esfuerzos que hicimos los miembros de la Junta y otras personas de buena voluntad para evitar las detenciones y los malos tratos.

Luego, con el vocal de la Junta y decano del Colegio de Abogados Frederic Roda Ventura y acompañados por Jaume Marill, administrador del Palau, fuimos a la Jefatura Superior de Policía. Nuestras argumentaciones, nuestros requerimientos y hasta nuestras exigencias para que liberaran a los detenidos, tan desmedida e injustamente apesados, fueron vanos. Comprendimos que todo estaba prejuzgado y establecido de antemano. Tan sólo, a altas horas de la madrugada, y al precio de ofrecérmelo firmemente a quedarme en su lugar, conseguí la liberación de Miquel Xancó, escayolado de medio cuerpo y con problemas familiares graves. Fue una mínima victoria.

A las tres de la mañana salíamos a una Layetana desierta, invadidos por una profunda tristeza y con la desazón de pensar que una vez más —como tantas a lo largo de aquellos años— otra ocasión se había perdido irremisiblemente.

Días después, con una muy fundada sospecha, acudí al Ministerio de Información y Turismo. Comprobé con el subsecretario —Villar Palasi— y los directores generales Pérez Embid y Rodríguez Casado, que la versión oficial circulada era que el Orfeo no había pedido jamás autorización para interpretar el Cant de la Senyera. Para demostrármelo me enseñaron la fotocopia de un programa, remitido desde Barcelona y sellado por la censura, y sin el Cant de la Senyera. El programa en cuestión era falso: el Orfeo no había editado más que un sólo texto de programas y carteles, desde luego con el Cant de la Senyera, y ni siquiera después de la prohibición imprimió otros. Les mandé la fotocopia del único verdadero, reproduciendo al pie la leyenda que tenía el gran mural de la entrada del Ministerio: «In informatione veritas».

Esta es una triste historia, como tantas otras de nuestro contrariado país. Pero fue una siembra amarga que dio su fruto.

Ramón GUARDANS VALLES

DOCUMENT 52

ORFEO CATALA

HOMENAJE
JOAN MARAGALL
EN EL CENTENARIO DE SU NACIMIENTO

Director: Miquel Martí

Alto Voz: Francesc Pinyol
Bajo Voz: Francesc Pinyol
Soprano: Francesc Pinyol
Tenor: Francesc Pinyol
Batería: Francesc Pinyol

ORFEO CATALA
Miquel Martí

PALACIO DE LA MUSICA

PROGRAMA

I

STABAT MATER . . . . . F. POULENC
para soprano solo, coro mixto y orquesta
Jacqueline Brumaire - Orfeo Català - Orquesta

II

TRES ASPECTOS MUSICALES DE LA PLEGARIA

AVE VERUM . . . . . W. A. MOZART
Orfeo Català y Orquesta de cuerda

PREGÀRIA A LA VERGE DEL REMEI . . . . . L. MILLET
Sección femenina del Orfeo Català y Orquesta

"DIALOGUES DES CARMELITES" . . . . . F. POULENC
(2.º cuadro del 2.º acto)
(1.ª audición en concierto)

Jacqueline Brumaire
La nouvelle Prieure

Anna Ricci
Mère Marie de l'Incarnation

Sección femenina del Orfeo Català
Les Carmélites

Orquesta Sinfónica

III

HOMENAJE A JOAN MARAGALL EN EL CENTENARIO DE SU NACIMIENTO

EL CANT DE LA SENYERA . . . . . MARAGALL - L. MILLET
Escrito expresamente para la bendición de la «Senyera» del Orfeo Català

ORFEO CATALÀ

CANT ESPIRITUAL . . . . . MARAGALL - MONTSALVATGE
(2.ª audición)
para coro y Orquesta «Premi Lluís Millet del cincuentenario del
«Palau de la Música Catalana»

CANT DE MAIG, CANT D'ALEGRIA . . . . . MARAGALL - PUJOL
(estreno de la versión de coro y Orquesta)
Pequeño poema original para coro y tres coblas — Versión orquestal de
RICARDO LAMOTE DE GRIGNON

ORFEO CATALÀ - ORQUESTA

Dirección: Maestro LUIS M.º MILLET

Programa 3/4

ORFEO CATALA

ACUIONCS CML

Director Mtro. LUIS M.ª MILLET
Subdirectores Mros. Juan Tomas y J. J. Ungueres

PROGRAMA

I
STABAT MATER F. POULENC

para soprano solo, coro mixto y orquesta

Jacqueline Brumaire - Orfeo Catala - Orquesta

II TRES ASPECTOS MUSICALES DE LA PLIGARIA

AVE VERUM W. A. MOZART

Orfeo Catala y Orquesta de cámara

PREGARIA A LA VERGE DEL REMEI L. MILLET

Sección femenina del Orfeo Catala y Orquesta

"DIALOGUES DES CARMELITES" F. POULENC

(2.ª cuadro del 2.º acto) (1.ª audición en concierto)

Jacqueline Brumaire

La nouvelle Priere

Sección femenina del Orfeo Catala

Les Carmelites

Anna Ricci

Mrs Marie de l'Incarnation

Orquesta Sinfonica

III
CANT ESPIRITUAL MARAGALL - MONTSALVATGE

para coro y Orquesta al piano Edm. Millet del conservatorio del

Ateneu de les Forces Catalanes

CANT DE MAIG, CANT D'ALEGRIA MARAGALL - PUJOL

(versión de la versión de coro y Orquesta)

Pequeño poema original para coro y orquesta - Versión original de

NICARDO LAMOTE DE GRIGNON

ORFEO CATALA - ORQUESTA

Dirección: Maestro LUIS M.ª MILLET
PALACIO DE LA MUSICA

JUEVES, 19 DE MAYO DE 1960 A LAS 22,15

PRECIOS DE LAS LOCALIDADES

Palcos plaza y anfiteatro del 17 al 27, sin entradas, 950 pts. Palcos del 1 al 16, sin
entradas, 750 pts. Butacas plaza y anfiteatro, 200 pts. Circulares plaza, 175 pts.
Graderías plaza, 150 pts. Butacas numeradas 2.ª piso, 1.ª fila, 125 pts. Butacas
numeradas 2.ª piso, 2.ª a 14 fila, 85 pts. Entrada general y a localidad, 40 pts.
Los socios del ORFEO CATALA obtendrán las reducciones acostumbradas en los
precios de las localidades.

PER A PRENDRE'N NOTA

Com a complement de les informacions rebudes en relació als fets que tenen com a punt de partida el concert de l'Orfeó Català del dia 19 de maig d'enguany, és convenient de conèixer algunes expressions usades pels membres de la Brigada Político-Social, durant els interrogatoris i mentre torturaven els detinguts.

Serveixen de referència les actes notariales autoritzades pel Notari de Barcelona, Sr. Antoni Gual i Ubach, números 2.068 al 2.075, del seu Protocol d'Instrumentes Públics, i altres declaracions fetes pels detinguts davant d'advocat.

En aquests documents trobem reiteradament exposades les expressions següents:

- «Ya estamos hartos de curas».
- «Los curas ya no nos dan miedo en la actualidad».
- «Los rojos sólo hicieron una cuarta parte del trabajo, pues dejaron demasiados curas».
- «Di a tus correligionarios que ya me sabrán decir lo que ocurrirá cuando se levante la veda de los curas».
- «Nosotros contamos 37 sotanas en el Palacio de la Música».
- «La Congregación Mariana de la Inmaculada y San Luis Gonzaga de los Padres Jesuitas, sólo sirve para encubrir maniobras comunistas».
- «Estamos autorizados para deshacer a un individuo».
- «Los catalanes no tienen c... y durante la guerra corrieron mucho en el Ebro».
- «Catalanes de la mierda».
- «Esclavos».
- «Dentro de unos años los catalanes sereis más esclavos que nunca».
- «Lo que Hitler hizo con los judíos no fué nada con lo que nosotros haremos con los catalanes».
- «Dentro de cinco años ya no existirá Cataluña».
- «Perro catalán». «Hijo de p...».
- «Dentro de un año seréis unos esclavos y nos limpiareis los zapatos».
- «Qué lástima que no pudiéramos mataros a todos».
- «Los catalanes estaréis más bajos que la mierda que sois».

Només cal afegir-hi l'últim insult proferit públicament i repetidament pel Governador Civil (Discurs a Igualada del 19-6-1960):

«MAL NACIDOS».

La mentalitat d'aquesta gent queda clara. Ja veiem cap on tiren.

Sempre són els mateixos.

Però la veritable opinió pública catalana ha condemnat clarament aquestes manifestacions d'un odi que en la seva impotència recorre a la força bruta de la manera més objecta.

I per què? Perquè Catalunya existeix, perquè Catalunya avança.

¡Catalunya tornarà a ésser!

¡VISCA CATALUNYA!

Pirineu Oriental, Juliol del 1960

Homenatge Nacional a Maragall

pel divendres 20 de maig estava anunciat un concert al Palau de la Música Catalana, amb el Cant de la Senyera en el programa.

El Cant de la Senyera, lletra de Joan Maragall, música del mestre Lluís Millet.

Però l'audició va ésser prohibida; al cap d'uns dies s'autoritza a condició de que el Cant de la Senyera, lletra d'en Joan Maragall, hi fos esborrat.

Amb tota normalitat s'inicià el programa, i a la presidència, hi havia entre altres, el Sr. Ministre de la Governació, Tinent General D. Emilio Alonso Vega; de Comerç, D. Alberto Ullastres, d'Educació Nacional, D. Jesús Rubio, i el Secretario Nacional del Movimiento, Sr. Solís.

Quan, segons el programa pertocava cantar el Cant de la Senyera i l'Orfeó començà un altre motiu, el públic ofegà immediatament la veu dels cantaires amb una evocació al Cant absent, i tot d'una, d'opressus, inicià apassionadament les cinyorades estrofes:

Al davant dels nostres cants
aixequem una Senyera
que els farà més triomfants.

Au, companys, enarboreu-la
en senyal de genarndat!
Au, germans al vent desfer-la
en senyal de llibertat!
Que voleii! Contempleu-la
en sa dolça majestat!

Oh bandera catalana!
nostre cor t'és ben fidel:
voleràs com au galana
pel davant del nostre anhel:
per mirar-te sobirana
alçarem els ulls al cel.

I et duren arreu enlairre,
et duren, i tu ens guardes:
voleiant al grat de l'aire,
el caní assenyalant.
Dóna veu al teu cantaire,
llum als ulls i força al braç

El cant del poble es feu senyera. La pàtria revivia per la fermesa i per l'emoció. D. Casilo i D. Alberto i el general Solís, sortiren. El Sr. Jesús Rubio romangué i pogué veure l'entrada dels policia, les resistències i les nombrosíssimes detencions. El Sr. Maragall, nostre, doncs, deu saber que en Joan Maragall, ciutadà honorat, pare de tretze fills, poeta i patriota, també va ésser detingut. — Són els homenatges d'ara.

HOMENATGE NACIONAL A MARAGALL. — Catalans!: un sol deure! For un mínim de 5 còpies per informar a totes les terres de la Senyera.

Al Palau ha estat defensada: Ja l'hem vista a Montserrat i a les terres de la Sagrada Família. Hem de conseguir que torni a representar la nostra Pàtria, la nostra personalitat.

CATALÀ: informa, escriu, ES EL TEU DEURE D'AVUI.

EL CANT DE LA CEBA

Al damunt dels nostres caps
portarem sempre la ceba
perquè ens faci ben grillats.

Au, companys, fem força el ximple
en senyal d'estar torrats.
Se'ns en fot Bisbe i Sant Pare.
De l'Abat de Montserrat
hem rebut ja les consignes:
Fer el gitano tots plegats.

O ceba nostra estimada,
que en farem, de mullader!
Acularem l'Arquebisbe,
que és fa temps nostre juguet.
Estem tips ja de tant Franco
i volem sols en Krushev.

I et durem arreu, o ceba,
et durem i tu ens duràs;
som gamberros amb sotana
i volem fer l'ànimal.
Dóna veu als teus xerraires,
molta barra i bons dinars.

«Lletra del Cant de la Ceba,
que havia d'ésser cantat al Palau de la Música, el 19 de
maig de 1960. FEU COPIES.»

«*El cant de la ceba*». «Els de la ceba», expressió des-
pectiva per a designar els separatistes o independentis-
tes catalans.

«*Se'ns en fot Bisbe i Sant Pare*». El bisbe era Grego-
rio Modrego Casaus i el sant Pare era Joan XXIII, *Pastor
et naua*.

«*De l'Abat de Montserrat*». Dom Aureli Maria Escar-
ré, abat de Catalunya.

«*I volem sols en Krushev*». Nikita Khruščou, màxim
líder de l'URSS.

«*Som gamberros amb sotana*». Segurament, referèn-
cia al fet que tots els detinguts eren nacionalistes i ca-
tòlics practicants.

EXCMO. SEÑOR:

La Junta de Gobierno del Colegio de Abogados de Barcelona, en cumplimiento de una de sus funciones estatutarias y por mandato ineludible de básicos preceptos morales y jurídicos, ante V. E. comparece y EXPONE:

Siendo el Ministerio Fiscal el llamado, según su Estatuto, a velar por la observancia de las leyes y promover la acción de la justicia, en cuanto concierne al interés público, procurando siempre el mantenimiento del orden jurídico y la satisfacción del interés social, ha de ser el primer órgano de la Justicia al que precisa dirigirse, cuando se dan hechos y acontecimientos de la gravedad que presentan los que son objeto de esta instancia y la documentación acompañada.

Como consecuencia de los incidentes ocurridos en el concierto que se celebró en el Palacio de la Música de esta ciudad, el día 19 de mayo último, que cerró el ciclo de varios actos organizados con motivo del Centenario del nacimiento del poeta Juan Maragall, tuvieron lugar una serie de detenciones en el interior del Palacio de la Música, en la calle, y, posteriormente, en los domicilios de distintas personas.

El trato que se dió a los detenidos motivó la presentación de distintas instancias suscritas por Abogados del Colegio en las que se pedía la adopción de diferentes medidas con el fin de que se sancionaran los abusos cometidos al tomar las declaraciones, pro como tales instancias, de las que tuvo conocimiento la Junta de Gobierno en su sesión ordinaria de 31 de mayo último, no se acompañaban elementos documentales en los que, bajo firmas responsables, se narrara lo que había sucedido, se manifestó a dichos letrados que era indispensable, para dar trámite a las peticiones, que se acompañara documentación suscrita por los interesados y también por los Abogados en la que se relatará bajo su responsabilidad, lo ocurrido.

En virtud de tal acuerdo se han presentado las declaraciones de los interesados y otros documentos, que se transcriben íntegramente en la certificación acompañada a este escrito.

El Colegio de Abogados no es una jurisdicción que pueda actuar en el asunto y por esto se dirige a V. E., pero no puede negar la impresión que le ha producido la lectura de dichos documentos (máxime cuando en principio le ofrecen amplia credibilidad), por el contenido de insultos, amenazas, coacciones, malos tratos, y lesiones que ellos revelan. Las específicas injurias personales y las genéricas a la colectividad resultan tan graves, que la pluma vacila al ir a consignarlas en esta instancia, reproduciéndolas. Por otra parte, puede V. E. hacerse cargo de su volumen y entidad, con la lectura íntegra de la certificación acompañada que habla más claramente que lo haría una síntesis.

La grave calificación que puedan merecer tales actuaciones de punto, si se considera que la perturbación del orden jurídico resulta extraordinariamente agrandada si se trata de agentes de la autoridad, con daño y ofensa de los sentimientos espirituales y la integridad física de los detenidos, cuya actuación no pudo determinar la existencia de materia delictiva alguna, ya que ~~una~~ ^{en} vez de ser entregados a la autoridad judicial, con excepción de dos, que pasaron a la cárcel, fueron puestos en libertad, quedando reducida la sanción a unas multas gubernamentales.

Los Estatutos del Colegio de Abogados de Barcelona, disponen que son atribuciones de la Junta de Gobierno, en cuanto se refiere a los organismos del Estado en todas las jurisdicciones, promover cerca del Gobierno y de las autoridades cuanto se considere beneficioso para la pronta y recta administración de la Justicia. Estas facultades, consignadas en el artículo 43 de nuestros Estatutos, puestas en relación con su artículo 4º, que obliga a que el Colegio vele por la defensa de las instituciones de derecho patrio, motivan esta petición. Todo ello da, pues, al Colegio, no sólo la legitimación para obrar, sino que le impone la obligación de hacerlo, máximo cuando entre los perjudicados se encuentra un Colegiado y un Licenciado en Derecho.

La Ley de 17 de Julio de 1945 aprobó, con carácter fundamental, el Fuero de los Españoles, proclamando, en su artículo 1º, como principio rector de los actos del Estado el respeto a la libertad, la integridad y dignidad de la persona humana, reconociendo al hombre como portador de valores eternos. Dentro del mismo espíritu, el artículo 1º de dicha soberana disposición, declara que los españoles tienen derecho a la seguridad jurídica.

En la Exposición de motivos de la ley de 27 de diciembre de 1956, se establece que únicamente a través de las normas del derecho se puede llevar a cabo la empresa del Estado moderno, de suerte que los principios de la unidad y del orden quiebren, cuando bajo el pretexto del interés público se sustituya lo dispuesto en el ordenamiento jurídico por el sentimiento que del bien común tenga, en cada caso, el titular de la función.

Descendiendo a textos más concretos, el artículo 597 de la Ley de Enjuiciamiento Criminal, obliga a los funcionarios de la policía judicial a observar de manera estricta las formalidades legales en cuantas diligencias practiquen y dispone que se abstendrán, bajo su responsabilidad, de usar medidas de averiguación que la Ley no autorice.

En consonancia con este precepto, al artículo 237 del Reglamento de la Policía de 25 de noviembre de 1930, prevé ya el caso de la sanción a los funcionarios, que en actos de servicio puedan causar lesiones a terceros.

El derecho a la seguridad jurídica dimana no sólo de las leyes sino de los principios morales, los cuales hicieron decir a Su Santidad el Papa Pío XII, que entre las variadas prerrogativas con que Dios había enriquecido al hombre, estaba la de su integridad corporal, y su sucesor reinante, en su mensaje de Navidad de 1959, recordaba, como causas fundamentales de la situación internacional que padecemos, el desconocimiento de los derechos y de la dignidad de la persona humana.